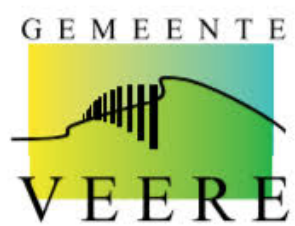

Begroting 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Financiële positie.....	2
0. Bestuur en ondersteuning	6
1. Veiligheid.....	11
2. Verkeer, vervoer en waterstaat.....	17
3. Economie.....	24
4. Onderwijs	29
5. Sport, cultuur en recreatie	35
6. Sociaal Domein	43
7. Volksgezondheid en milieu	51
8. Fysieke leefomgeving	59
Algemene dekkingsmiddelen	65
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	65
Onvoorzien en overige baten en lasten	67
Vennootschapsbelasting	67
Mutaties reserves	67
Overhead	69
Paragrafen.....	73
Paragraaf bedrijfsvoering.....	73
Paragraaf financiering	78
Paragraaf lokale heffingen	80
Paragraaf verbonden partijen	88
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	105
Paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen	110
Paragraaf grondbeleid	116
Paragraaf duurzaamheid	126
Paragraaf strategische projecten	129

Financiële positie

Saldo meerjarenramingen

In het financieel perspectief 2025 - 2028 is samengevat het volgende beeld gepresenteerd. Voor meer informatie verwijzen we naar blz. 28 van het financieel perspectief.

Saldo meerjarenramingen (FP)	2025	2026	2027	2028
Financiële ruimte financieel perspectief (A)	3.321	1.859	2.265	1.976
Vraag beleidsvelden:				
Samenleving	420	370	370	180
Wonen en werken	1.899	2.595	2.399	1.970
Bestuur en dienstverlening	2.319	2.965	2.769	2.150
Totale vraag beleidsvelden (B)	3.049	3.152	3.274	3.233
Saldo financieel perspectief (A-B)	272	-1.292	-1.009	-1.257

Tabel: saldo financieel perspectief 2025 - 2028 (x € 1.000).

De nieuwe/hogere uitgaven zoals hiervoor genoemd bij de beleidsvelden zijn verwerkt in de begroting 2025.

In de begroting 2025 zijn aanvullend de volgende mutaties verwerkt. Onder de tabel lichten we de verschillende posten toe.

Saldo meerjarenramingen	2025	2026	2027	2028
Saldo financieel perspectief 2025 – 2028	272	-1.292	-1.009	-1.257
1. Amendement: Heel Veere speelt	-30			
2. Motie: versnellen speelruimtebeleid	-80	-80	-130	-80
3. Motie: fondsen- en subsidieverwerver	-105	-105	-105	-105
Dekking algemene reserve / subsidies		105	105	105
4. Extra capaciteit inkoop en juridisch	-95			
5. Afschrijvingslasten	468	93	-142	-44
6. Rentelasten	873	534	373	217
7. 2e bestuursrapportage 2024	-78	-78	-80	-81
8. Belastingen/heffingen	260	260	260	260
9. Algemene uitkering	-740	-288	-19	7
10. Diverse samenwerkingen	-102	-102	-102	-102
11. Bodemsanering Markt Westkapelle	-98			
12. Afval en riolering	-130	-35	98	91
13. Overige mutaties	-110	-12	78	125
Saldo meerjarenramingen	305	-1.000	-673	-864

Tabel: saldo meerjarenramingen 2025 - 2028 (x € 1.000).

Voor een toelichting op de verschillende mutaties verwijzen we naar het hoofdstuk financiële positie in de financiële begroting 2025.

Structureel begrotingssaldo

Hieronder treft u een overzicht aan waarin we weergeven of de begroting en meerjarenramingen structureel in evenwicht zijn.

1. Saldo van baten en lasten: betreft het saldo van de regel 'geraamd totaal van baten en lasten' uit het overzicht van baten en lasten.
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves: betreft het saldo van de regel 'reserves' uit het overzicht van baten en lasten minus het in het raadsvoorstel gepresenteerde resultaat van de begroting 2025 - 2028.
3. Begrotingsresultaat na bestemming: het in het raadsvoorstel gepresenteerde resultaat van de begroting 2025 - 2028.
4. Waarvan incidentele baten en lasten (saldo): betreft het totaalsaldo van de incidentele baten en lasten zoals gepresenteerd in het 'overzicht van incidentele baten en

lasten'.

5. Structureel begrotingssaldo: het zuivere structurele begrotingssaldo. Een positief geval betekent een overschot.

	2025	2026	2027	2028
Saldo van baten en lasten	-914	-2.484	-1.829	-1.876
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.220	1.484	1.154	1.012 +
Begrotingsresultaat na bestemming	305	-1.000	-675	-864
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-1.333	-894	-124	-70 -/-
Structureel begrotingssaldo	1.638	-106	-551	-794

Tabel: structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

Reservepositie en weerstandscapaciteit

De reservepositie ziet er als volgt uit. In deze cijfers is rekening gehouden met alle voorstellen in deze begroting.

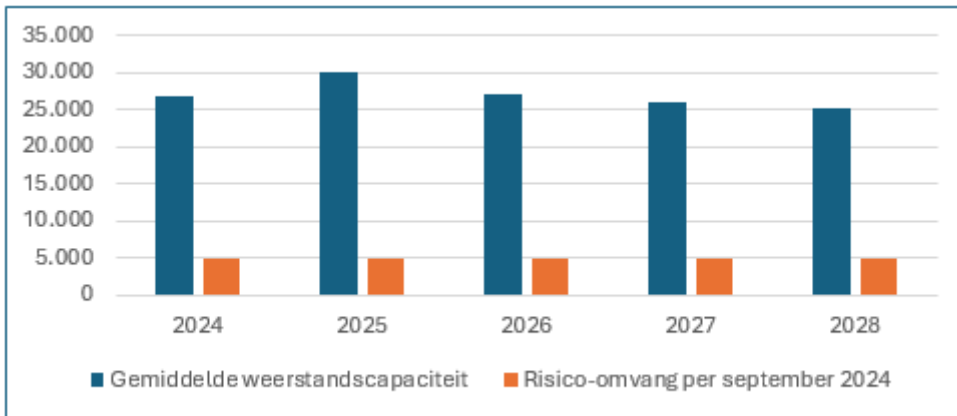
Reserves (per 1-1)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	21.440	30.737	27.203	25.305	24.867
Bestemmingsreserves	25.149	33.772	36.087	36.501	35.785
totaal reserves	46.589	64.509	63.290	61.806	60.652

Tabel: reserves 2025 - 2028 (bedragen x € 1.000).

Ten opzichte van 2024 verbetert de reservepositie. Belangrijke oorzaken zijn onder andere het resultaat van de jaarrekening 2024 (€ 7,7 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve), reserveren van het dividend ZEH (storting van € 9 miljoen in reserve Grote Veerse Opgaven) en reserveren van het overschot in het budget voor opvang en huisvesting van Oekraïners (storting van € 3.250.000 in de reserve huisvesting en opvang vreemdelingen, zoals voorgesteld in de 2e bestuursrapportage 2024).

De algemene reserve laat een dalend verloop zien vanaf 2025 naar 2028. Dit heeft te maken met het feit dat in die jaren geplande investeringen worden gedekt uit de algemene reserve tot een bedrag van circa € 7 miljoen. Gelet op de stand van de algemene reserve vinden we deze wijze van dekken verantwoord.

De algemene reserve is een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit. Deze geeft aan de mate waarin de gemeente niet begrote kosten kan dekken en risico's kan opvangen. De verhouding tot het risicoprofiel is het weerstandsratio. Het beleid is dat een ratio van 1,4 tot 2,0 ruim voldoende is. Op basis van de meest recente actualisatie bedraagt het weerstandsratio 5%.

Financiële kengetallen

Voor het beoordelen of Veere een gezonde financiële positie heeft, hanteren we de gebruikelijke financiële kengetallen. Uitgangspunt is dat deze kengetallen geen hogere score hebben dan gemiddeld risicovol.

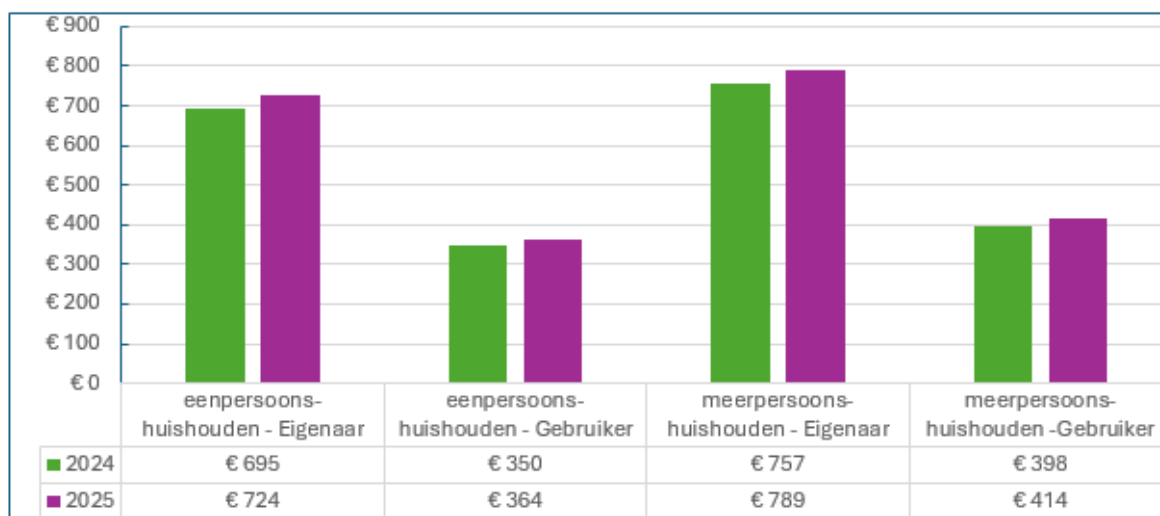
Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
netto-schuldquote	32%	29%	46%	68%	78%	82%
netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	26%	23%	38%	60%	69%	72%
solvabiliteitsratio	37%	32%	43%	44%	42%	41%
structurele exploitatieruimte	4,5%	2,7%	0,9%	-1,2%	-1,2%	-1,4%
grondexploitatie	4%	6%	4%	4%	3%	3%
belastingcapaciteit	88%	84%	80%	80%	80%	80%

Norm toezichthouder		
A. Minst risicovol	B. Gemiddeld risico	C. Meest risicovol
<90%	90-130%	>130%
<90%	90-130%	>130%
>50%	20-50%	<20%
>0%	0%	<0%
<20%	20-35%	>35%
<95%	95-105%	>105%

Lokale heffingen

De woonlasten voor een huishouden berekenen we op basis van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Ten opzichte van 2024 stijgen de woonlasten met 4,1% voor een eenpersoonshuishouden (gebruiker) en met 3,9% voor een meerpersoonshuishouden (gebruiker). De stijging voor een

eenpersoonshuishouden (eigenaar) is 4,3% en voor een meerpersoonshuishouden (eigenaar) is 4,2%. Deze percentages zijn in vergelijking met het financieel perspectief lager omdat de rioolheffing minder stijgt dan eerst berekend (0,9% in plaats van 4,9%).

Grafiek: woonlasten 2024 en 2025.

In deze berekening is gerekend met de gemiddelde WOZ waarde in Veere van € 388.000.

De onroerende zaakbelasting voor niet-woningen stijgt ten opzichte van 2024 met 5,4% (dit betreft een inflatieverhoging en een eerder geplande extra verhoging). Daarnaast stijgen de tarieven voor eigenaren en gebruikers in 2025 extra. Deze stijging heeft te maken met een korting in de algemene uitkering. Deze korting is hoger dan de feitelijke opbrengst. Bij de begroting 2024 is besloten om dit negatieve aspect stapsgewijs te corrigeren vanaf 2024 in 4 jaar.

Volgens het vastgestelde ingroeipad zou er sprake zijn van een stijging voor 2025 van respectievelijk 14% en 10%. Als we de geraamde meeropbrengst voor 2025 afzetten tegen de opbrengst 2024 komt de stijging lager uit op respectievelijk 12,8% voor eigenaren en 9,5% voor gebruikers.

0. Bestuur en ondersteuning

Programma doelstelling

We zoeken verbinding en werken aan goede resultaten voor onze opgaven in samenspraak en overleg met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.

We verbeteren onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers. We zien dit in het algemeen en op het gebied van vergunningverlening in het bijzonder als een continue opdracht.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Participatienota Veere (2022)
- Plan van aanpak Dienstverlening en Participatie (2022)
- Rapport Twynstra en Gudde verkennend organisatie onderzoek
- Gedragscodes integriteit (politieke ambtsdragers, dagelijks bestuur, medewerkers)
- Beleidsplan Informatievoorziening 2023-2026
- Overleg en bijdrageregeling stads en dorpsraden (2007)

0.1 Breed verbinden van bestuur en samenleving.

De gemeenteraad en het college hebben samen de ambitie uitgesproken om bestuurlijk en in de samenleving steeds de brede verbinding op te zoeken. Dit is in deze coalitieperiode o.a. uitgewerkt in het vaststellen van een participatienota en het in een lerende omgeving continue verbeteren van de toepassing van dit beleid. Het inzetten van een digitaal participatie platform is daarbij bijvoorbeeld ondersteunend. Ook met de stads- en dorpsraden zijn we het gesprek aan gegaan om de samenwerking te laten passen bij de vragen van deze tijd.

Effectindicator: Het meten van de klanttevredenheid met diverse instrumenten.

0.2 Verbeteren van de dienstverlening.

Veel onderdelen in onze dienstverlening lopen goed of gaan beter dan in het verleden. Dat zien we onder meer terug in een nulmeting die we begin dit jaar samen met een extern bureau uitvoerden. Op onderdelen waar het nog beter kan en moet investeren we gericht en structureel. Het verbeteren van de dienstverlening en het op peil houden ervan zien we als een continue opdracht.

Effectindicator: het meten van onze dienstverlening eind 2025 en het opzetten van een meetsysteem op de onderdelen die verbetering vragen.

0.3 Veilig en integer bestuur.

We voeren zowel ons bestuurlijk als ambtelijk integriteitsbeleid uit. We werken voortdurend aan het integriteitsbewustzijn. Daarnaast continueren we de implementatie van de Zeeuwse Norm Weerbare Overheid (ZNWO). De burgemeester is de bestuurlijke trekker van het thema Veilige Publieke Taak voor alle Zeeuwse overheden. Wij verzorgen activiteiten om dit thema verder op de kaart te zetten.

Effectindicator: Opgenomen in jaarlijkse rapportage bestuurlijke integriteit.

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Evaluatie Participatienota en actualisatie regeling stads- en dorpsraden.

Begin 2025 presenteert het college een voorstel voor een geactualiseerde overleg- en bijdrageregeling voor stads- en dorpsraden. In 2025 worden verbeterpunten opgepakt uit de evaluatie van de participatienota in 2024 en wordt na verloop van tijd het geheel wederom geëvalueerd. Om zo continue kwaliteitsverbetering te bewerkstelligen.

02. We voeren het uitvoeringsprogramma dienstverlening uit.

In het uitvoeringsprogramma staan diverse acties: We informeren initiatiefnemers tijdig. We zijn goed bereikbaar en bellen/mailen terug als we dat even niet zijn. We brengen op onderdelen de klantervaring in beeld en starten specifiek met het verbeteren van ondernemersdienstverlening. We meten en monitoren onze dienstverlening via waarstaatjegemeente.nl en een continue meting met behulp van een externe partij.

03. Jaarrapportage integriteit en bijdragen aan de Zeeuwse norm weerbare overheid.

We continueren onze inzet op het verbeteren van de veilige publieke taak in Zeeland.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland
1	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2025	12,60	n.b.
2	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2025	10,80	n.b.
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2025	€ 1.354	n.b.
4a	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	Eigen begroting	2025	4%	n.b.
4b	Externe inhuur	Totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2025	€ 931.956	n.b.
5	Overhead	% van de totale lasten	Eigen begroting	2025	15%	n.b.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	312	423	350	350	350	350
0.3 Beheer en overige gebouwen en gronden	54	69	58	-14	-14	-14
0.63 Parkeerbelasting	6.950	6.941	7.341	7.403	7.403	7.403
Totaal Baten	7.316	7.432	7.749	7.739	7.739	7.739
Lasten						
0.1 Bestuur	1.639	1.775	1.865	1.857	1.848	1.848
0.2 Burgerzaken	916	857	903	903	903	903
0.3 Beheer en overige gebouwen en gronden	156	179	168	133	135	135
0.63 Parkeerbelasting	82	73	75	75	75	75
Totaal Lasten	2.793	2.885	3.011	2.968	2.960	2.960
Gerealiseerd resultaat	4.523	4.547	4.738	4.771	4.779	4.779

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Uitvoering meerjarenbeleidsplannen Dienstverlening en Informatievoorziening	E	Bestaand	150.000		150.000					

Investeringsen

Er staan geen investeringen op de planning in relatie tot dit programma.

1. Veiligheid

Programma doelstelling

In Veere kun je veilig wonen, werken en recreëren.

Veiligheid is een breed begrip en dat hebben we opgeknipt in drie hoofdthema's en doelstellingen. Het thema crisisbeheersing gaat over de wijze waarop we georganiseerd en getraind zijn bij een ramp of crisis. Het thema integrale veiligheid beschrijft de activiteiten die we uitvoeren op het gebied van sociale veiligheid: Samenwerking met de politie, zorg- en veiligheid en ondermijning. Het laatste thema gaat over handhaving en toezicht van onze regels. Onder andere over het plan Vergunningen, Toezicht en Handhaving, waarin we vastleggen welke prioriteit we geven aan diverse handhavingzaken.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Algemene Plaatselijke Verordening Veere (APV)
- Verordening fysieke leefomgeving Veere 2024
- Jaarplan VTH 2025
- Beleidsnota uitvoering Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
- Huisvestingsverordening tweede woningen 2023
- Leegstandsverordening Veere 2024
- Omgevingsplan gemeente Veere

Wat willen we bereiken?

1.1 We voeren het Uitvoeringsplan 2023-2026 van de Nota Integrale Veiligheid 2023-2026 uit. Waarbij er ruimte is voor lokaal maatwerk.

In de nota Walchers Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 wordt volgens Zeeuws format beschreven welke prioriteiten en veiligheidsthema's we belangrijk vinden. In het uitvoeringsplan 2024 staan de activiteiten voor dit jaar.

Effectindicator: We kijken terug op de resultaten van het afgelopen jaar en voeren in 2025 op basis van het uitvoeringsprogramma 2023-2026 diverse activiteiten uit, onderverdeeld in veiligheid, fysieke veiligheid, zorg en veiligheid, cybercrime, ondermijning en veiligheid & integriteit. Het veiligheidsbeleid van gemeenten wordt steeds breder. Er komen thema's bij, terwijl er geen afvallen. Samenwerking is dus noodzakelijk.

Wat willen we bereiken?

1.2 We zijn goed georganiseerd en voorbereid bij een ramp of een crisis.

We zijn aangesloten bij de Veiligheidsregio Zeeland(VRZ).

Een samenwerkingsverband(gemeenschappelijke regeling)van de 13 Zeeuwse gemeenten. Samen zorgen we voor de lokale en regionale brandweezorg, geneeskundige hulpverlening(GHOR), coördinatie van Bevolkingszorg en een gezamenlijke meldkamer. We dragen bij aan een actueel Regionaal Crisisplan. In onze organisatie benoemden we medewerkers die een rol hebben bij een ramp of crisis. Jaarlijks volgen deze medewerkers trainingen en oefeningen. Voor Bevolkingszorg is er een piket van 4 personen die goed opgeleid en getraind zijn, zodat we bij een incident direct bereikbaar en inzetbaar zijn.

Effectindicator: We bereiden samen met de VRZ en onze ketenpartners het Zeeuws natuurbrandbeheersingsprogramma voor om zo ook Veere natuurbrandbestendig in 2025 te maken in de toekomst.

Wat willen we bereiken?

1.3 We werken in 2025 samen met de politie aan de Veerse veiligheid en de daarbij horende inzet van de politie.

De politie-inzet is van grote waarde voor de veiligheidsbeleving en criminaliteitscijfers. De politie treedt strafrechtelijk op en de gemeente bestuursrechtelijk. Waar mogelijk delen we informatie voor een gezamenlijke aanpak. De politie valt onder het basisteam politie Walcheren.

Effectindicator: Zes keer per jaar is er een basisteamdriehoek Walcheren. Daar stellen we met de politie en het Openbaar Ministerie de prioriteit en inzet van de politie vast.

Wat willen we bereiken?

1.4 We nemen deel aan het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland is een samenwerkingsverband op het snijvlak van de beleidsvelden veiligheid en zorg.

Effectindicator: Het Zorg- en veiligheidshuis biedt expertise in ernstige overlastzaken, etc. Jeugdproblematiek, huiselijk geweld, nazorg ex-gedetineerden, etc. Het Zorg- en Veiligheidshuis voert ook taken uit voor de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WvGGZ). We kijken terug op de resultaten van het afgelopen jaar en voeren in 2025 voorkomende overlastzaken samen met het Veiligheidshuis uit.

Wat willen we bereiken?

1.5 We houden onze lokale regelgeving actueel.

Goed toezicht en goede handhaving is alleen mogelijk met actuele verordeningen en actueel beleid.

Effectindicator: We evalueren jaarlijks of de in de verordening gestelde regels handhaafbaar zijn. Regels die niet voldoen passen we aan.

Wat willen we bereiken?

1.6 We werken volgens het jaarplan VTH en leggen verantwoording af in het jaarverslag Omgevingsrecht.

In het jaarplan VTH staan de prioriteiten, subdoelen en indicatoren van het cluster Toezicht & Handhaving voor dit jaar.

Effectindicator: na afloop van het jaar rapporteren we op basis van de indicatoren over de prioriteiten en subdoelen. Op basis daarvan passen we het jaarplan voor het opvolgende jaar aan.

Wat willen we bereiken?

1.7 We controleren woningen op het juiste gebruik.

In 2025 blijven we controleren op het juiste gebruik van woningen en bestrijden we het illegaal gebruik van woningen in de kernen om de leefbaarheid te bevorderen en om woningen te laten terugvloeien in de woningvoorraad.

Effectindicator: In het jaarverslag Omgevingsrecht koppelen we terug hoeveel toezicht er is gehouden en of er woningen zijn teruggevloeid in de woningvoorraad.

Wat willen we bereiken?

1.8 We handhaven op de betaalde parkeerterreinen en vergunninghouderszones om de leefbaarheid te bevorderen.

In de gereguleerde kernen en op de betaalde parkeerterreinen treden we handhavend op. Dit draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid in kernen.

Effectindicator: De hoeveelheid opgebrachte beschikkingen en waarschuwingen.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. We bestrijden in 2025 georganiseerde criminaliteit en ondermijning door het houden van integrale controles in het buitengebied, bedrijventerreinen, horeca en garageboxen(inzet speurhonden).

We maken collega's en inwoners bewust van georganiseerde criminaliteit en ondermijning. Dat doen we via voorlichting en informatiebijeenkomsten. We nemen deel aan de Taskforce Regionaal Informatie en Expertisecentrum(RIEC) als partner in de strijd tegen ondermijning en georganiseerde criminaliteit. Ook stellen we, samen met Middelburg en Vlissingen, een ondermijning matrix op. Ook zoeken we de samenwerking in het bovenstaande met het DIT (Districtelijk Interventie Team).

02. We stellen samen met de VRZ een natuurbrandbeheersingsprogramma op voor onze kuststrook en bijbehorend duingebied.

Het gaat hier om een gebiedsgerichte aanpak als gevolg van vaker en langer droog en gaat over meer dan brandbestrijding aan zich. Hiervoor is een RIN (Risico-Inventarisatie Natuurbranden) vastgesteld, als onderdeel van het project natuurbranden.

03. In het basisteam bepalen we de lokale vertaling van de landelijk gestelde prioriteiten en vullen we de lokale beleidsvrije ruimte in.

In het basisteam bepalen we de lokale vertaling van de landelijk gestelde prioriteiten en vullen we de lokale beleidsvrije ruimte in.

04. Voor complexe casuïstiek werken we samen met Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland.

Het zorg- en Veiligheidshuis verzorgt de levensloopaanpak (Ketenveldnorm), zorgcoördinatie slachtoffers mensenhandel, coördinatie re-integratie (ex) gedetineerden en de meldingen signalen radicalisering. Hierbij wordt ingezet op het verbinden van de betrokken partijen. Korte lijntjes zorgen voor een goed samenwerking.

05. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zeeland.

Doelstelling en taken staan in de gemeenschappelijke regeling. Daarmee houden we controle op de VRZ en stellen we budget beschikbaar. In het 2e of 3e kwartaal leggen we de jaarstukken en begroting aan de raad voor.

06. We handhaven op wettelijke en lokale regelgeving en houden onze lokale regelgeving actueel.

We evalueren verordeningen en beleid en stellen zo nodig een gewijzigde of nieuwe versie vast.

07. We stellen jaarlijks het jaarplan VTH vast en bieden een compact en integraal jaarverslag Omgevingsrecht aan.

In het jaarplan VTH zijn per onderdeel prioriteiten, subdoelen en indicatoren opgesteld. Na afloop van het jaar evalueren we dit in het jaarverslag Omgevingsrecht.

08. We controleren woningen op gebruik.

We houden toezicht op het juiste gebruik van woningen. Als we een overtreding constateren, treden we handhavend op.

09. We handhaven op de betaalde parkeerterreinen en vergunninghouderszones.

In de gereguleerde kernen, vergunninghouderzones en op de betaalde parkeerterreinen controleren we op parkeerrechten.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
6	Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12 tot 18 jr	StichtingHalt	2023	5,0	15,0	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
7	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	2023	0,5	1,7	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
8	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	2023	1,8	3,8	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
9	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	2023	0,9	1,1	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
10	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	2023	4,5	5,2	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	14	4	4	4	4	4
1.2 Openbare orde en veiligheid	42	40	41	41	41	41
Totaal Baten	56	44	44	44	44	44
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.437	2.705	2.846	2.856	2.954	2.987
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.130	1.029	985	987	987	987
Totaal Lasten	4.567	3.734	3.831	3.843	3.942	3.975
Gerealiseerd resultaat	-4.512	-3.690	-3.787	-3.799	-3.897	-3.930

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Bijstelling budget bijdrage VRZ op basis van concept begroting 2025-2028	S	Nieuw	59.013		-28.618		22.181		59.446	

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
1. Veiligheid	Verduurzamen brandweerkazerne Serooskerke	Bestaand	2025	40.000	25	3.000	
1. Veiligheid	Verduurzamen brandweerkazerne Westkapelle	Bestaand	2025	35.000	25	2.625	

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Programma doelstelling

Wij zorgen voor het duurzaam onderhouden en zo nodig vervangen van de gemeentelijke infrastructuur als wegen, bruggen en parkeerplaatsen. We maken een concreet plan over hoe we de verkeersstromen het beste door de gemeente kunnen laten lopen.

De belangrijkste onderwerpen zijn; het verbeteren van de verkeersstromen door de gemeente, wegbeheer en wegvernieuwingen, verkeersveiligheid, openbaar vervoer en parkeren. Deze onderwerpen hangen nauw samen en pakken we als we werkzaamheden uitvoeren altijd in samenhang op. Wat bewoners, bezoekers en bedrijven belangrijk vinden nemen we mee in onze beslissingen.

Het verbeteren van de verkeersstromen is het belangrijkste onderwerp in het gemeentelijk verkeer en vervoer plan (GVVP). Het gaat hierbij over het verbeteren van de leefbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid samen met andere overheden. Openbaar vervoer gaat erover dat iedere inwoner en bezoeker zich makkelijk kan verplaatsen. Parkeren gaat over het regelen van de parkeerdruk en het verminderen van verkeersbewegingen.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Veere 2047
- Regionale Mobiliteit Strategie (RMS)
- Gebiedsgerichte aanpak Walcheren (GGA Walcheren)
- Gemeentelijke Verkeer en Vervoer Plan (GVVP)
- Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR)
- Beheerplan wegen
- Beheerplan kunstwerken
- Beheerplan openbare verlichting
- Beheerplan Stadshaven

Wat willen we bereiken?

2.1 We ronden het plan om de leefbaarheid in onze kernen en de verkeersveiligheid en doorstroming op onze wegen te verbeteren af.

In 2023 zijn we gestart om met een interactief planproces om te onderzoeken hoe we de noord westelijke route over Walcheren het beste kunnen verbeteren en hoe we dat concreet kunnen uitvoeren. Er is dan duidelijk hoe we op de korte, middellange en lange termijn de verkeersstromen willen laten lopen en hoe we dat financieren.

Effectindicator; in 2025 stellen de gezamenlijk Walcherse wegbeheerders een concreet plan inclusief wie wat gaat betalen vast.

Wat willen we bereiken?

2.2 We verbeteren al op korte termijn de verkeersveiligheid en doorstroming op onze wegen en de leefbaarheid in onze kernen.

Uit het plan voor de Noord Westelijke Route (NWR) volgen een aantal verbeteringen die al op korte termijn uitgevoerd kunnen worden. We starten met de voorbereiding en uitvoering van deze verbeteringen.

Effectindicator; eind 2025 is het vermijdbare aantal verkeersongevallen in Veere niet gestegen t.o.v. 2023.

Wat willen we bereiken?

2.3 We houden ons aan de afgesproken standaard voor onderhoud.

Voor alle onderdelen van onze infrastructuur hebben we in beheerplannen vastgelegd wat de gewenste kwaliteit moet zijn en hoeveel middelen ervoor beschikbaar zijn. In de paragraaf Kapitaalgoederen staat meer informatie over alle beheerplannen.

Effectindicator, minder dan 10% van ons areaal heeft achterstallig onderhoud.

Wat willen we bereiken?

2.4 We zorgen dat het openbaar vervoer in onze gemeente goed functioneert.

In 2025 start een nieuwe contractperiode voor het openbaar vervoer in Zeeland. In onze gemeente blijven een beperkt aantal vaste buslijnen en komt er een netwerk van flexibel kleinschalig vervoer. Als blijkt dat dit flexibele net goed functioneert dan kan op termijn wellicht een deel van de vaste lijnen vervallen.

De gemeente moet ervoor zorgen, samen met de provincie, dat de haltes en overstapplaatsen goed zijn ingericht en dat gebruikers weten waar ze aan toe zijn.

Effectindicator; In 2026 zijn de gebruikers meer tevreden over het openbaar vervoer dan in 2022.

Wat willen we bereiken?

2.5 De kwaliteit van onze toeristische parkeerterreinen houden we goed.

De toeristische parkeerterreinen zijn een belangrijk visitekaartje voor bezoekers aan onze attracties. We richten deze parkeerterreinen opnieuw in zodat ze weer voldoen aan de eisen van deze tijd. De terreinen krijgen een groene uitstraling, de toiletten vernieuwen we en er komt meer ruimte voor het parkeren van fietsen.

Effectindicator; in 2028 voldoet 80% van onze toeristische parkeerterreinen aan de afgesproken kwaliteit.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Voorbereiden en uitvoeren van inrichtingsmaatregelen in de kernen Grijskerke, Aagtekerke, Oostkapelle en Domburg.

We willen ook op de korte termijn verbeteringen in de leefbaarheid en verkeersveiligheid realiseren in de kernen die onderdeel uitmaken van de Noord Westelijke Route. We verbeteren onder andere kruispunten, verlagen waar het mogelijk is de snelheid en richten straten en wegen opnieuw in.

02. Aanpassen van de voorzieningen als bushaltes en overstappunten voor openbaar vervoer.

Door de nieuwe openbaar vervoer concessie gaat het systeem van openbaar vervoer veranderen. Hiervoor passen we bestaande halteplekken aan, maken we zo nodig nieuwe halteplekken en leggen we overstapplaatsen aan. Hier kan je gemakkelijk van de fiets of de auto overstappen op het openbaar vervoer.

03. Straten en pleinen van verschillende dorpen richten we opnieuw in.

Het gebruik van straten en pleinen verandert door diverse ontwikkelingen zoals nieuwbouw in de omgeving of veranderingen in het soort verkeer wat gebruik maakt van de straat of plein. Zo gaan we de Markt in Westkapelle en de Torenstraat / Zandput opnieuw inrichten na de bouw of renovatie van het dorps huis. In Veere gaan we de Veereweg aanpassen zodat er meer ruimte komt voor voetgangers en fietsers. In Veere en Westkapelle kijken we hoe we duin en dijkovergangen geschikt kunnen maken voor mindervaliden.

04. Maken van een fietsplan om fietspaden te verbeteren en het gebruik van de fiets aan te moedigen.

Steeds meer bezoekers en inwoners maken gebruik van de fiets. De fiets is een gezond en duurzaam alternatief voor de auto en als meer bezoekers en inwoners verlagen we de druk op onze wegen.

05. Opstellen van een nieuw GVVP.

Na afronding van het plan voor de NWR zijn nagenoeg alle acties uit het GVVP afgerond. We merken dat ook in andere kernen die geen onderdeel zijn van de NWR de behoefte leeft om zaken die spelen op het gebied van verkeer op te pakken. We gaan daarom een nieuw GVVP opstellen.

06. Opnieuw inrichten van parkeerterreinen.

We gaan in 2025 de parkeerterreinen Vier Hoogten Oostkapelle en Trommelweg Domburg opnieuw inrichten. In Veere richten we een deel van het grasveld bij het Bastion in als evenemententerrein zodat er meer parkeercapaciteit beschikbaar komt op de bestaande parkeerterreinen.

07. Zorgen voor extra fietsparkeerplaatsen waar dat nodig is.

Bij de (her) inrichting van wegen, straten en parkeerterreinen maken we meer ruimte voor het parkeren van fietsen. Ook verbeteren we de bewegwijzering naar fietsparkeerplaatsen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
2.1 Verkeer en Vervoer	616	149	102	102	102	102
2.2 Parkeren	282	290	298	298	298	298
2.3 Recreatieve havens	193	207	211	211	211	211
Totaal Baten	1.092	645	611	611	611	611
Lasten						
2.1 Verkeer en Vervoer	6.728	7.517	6.485	6.750	6.689	6.581
2.2 Parkeren	2.052	2.412	2.627	2.606	2.687	2.707
2.3 Recreatieve havens	279	97	230	284	297	296
Totaal Lasten	9.059	10.026	9.342	9.640	9.672	9.584
Gerealiseerd resultaat	-7.968	-9.381	-8.731	-9.028	-9.061	-8.973

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Gewenningsbijdrage overdracht lichtmasten Waterschap Scheldestromen	E	Bestaand	40.000		80.000					
Uitvoeren uitvoeringsprogramma fietsmobiliteit	E	Bestaand	150.000		150.000					
Monitoren GVVP nav actualisatie	E	Bestaand	20.000		20.000					
Actualiseren verkeersmodel Walcheren	E	Bestaand	15.000		15.000					
Overdragen openbare verlichting aan Waterschap, eenmalige vergoeding (te betalen in 4 termijnen)	E	Bestaand	40.272							
Huurverhoging Veerse Dam	S	Nieuw		PM		PM		PM		PM
Opstellen nieuwe GVVP	E	Nieuw			150.000		150.000			

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting Torenstraat en Kerkplein Serooskerke	Bestaand/ Nieuw	2025-2027	760.000	25	57.000	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting Markt Westkapelle	Bestaand/ Nieuw	2024-2026	522.000	25	39.150	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting Veerseweg Veere	Bestaand/ Nieuw	2024-2026	585.000	25	43.875	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Verbeter looproutes Domburg (aanvullend budget)	Bestaand/ Nieuw	2025	202.000	25	15.150	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting parkeerterrein Trommelweg	Bestaand	2025	335.000	25	25.125	39.150
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen armaturen	Bestaand	2025	132.250	20	11.241	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen lantaarnpalen	Bestaand	2025	53.500	40	3.210	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Afwaarderen Roosjesweg, Bosselaarstraat, Rijssordselaan, Pekelingseweg en Prelaatweg Aagtekerke	Nieuw	2025-2028	650.000	25	48.750	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Verbeteren looproute een voorzieningen bushalte Kadetweg Serooskerke	Nieuw	2025	50.000	25	3.750	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanleg invalidenovergang Bastion Veere	Nieuw	2025	20.000	25	1.500	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Verhardingen tent achter woningen Bastion Veere.	Nieuw	2025	130.000	25	9.750	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen armaturen	Bestaand	2026	132.250	20	11.241	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen lantaarnpalen	Bestaand	2026	55.500	40	3.330	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting/groot onderhoud Achterweg Westkapelle, verbeteren fietsroute	Nieuw	2026	515.000	25	38.625	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanleg invalidenovergang Achterweg Westkapelle in combinatie herinrichting.	Nieuw	2026	150.000	25	11.250	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen armaturen	Bestaand	2027	101.250	20	8.606	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Openbare verlichting vervangen lantaarnpalen	Bestaand	2027	55.500	40	3.330	

2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting parkeerterrein Valkenisseweg	Bestaand	2027	574.000	25	43.050	11.250
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Gedeeltelijke vervanging asfalt voor klinkers Domburgseweg Oostkapelle, gedeelte tussen kerking en parkeerplaats.	Nieuw	2027	100.000	25	7.500	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Vervangen masten openbare verlichting	Nieuw	2028	9.000	40	540	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Vervangen armaturen openbare verlichting	Nieuw	2028	102.000	20	8.670	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Herinrichting Noordstraat, Kerkring, Gasthuisstraat Grijskerke	Nieuw	2028	550.000	25	41.250	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanvullende maatregelen groot onderhoud J. Catsstraat, Kerkring e.o. Grijskerke	Nieuw	2028	450.000	25	33.750	

3. Economie

Programma doelstelling

Vitale en kwalitatieve economie voor de toekomst.

De vrijetijdssector is de economische motor die zorgt voor welvaart, werkgelegenheid en voorzieningen. Om Veere klaar te maken voor de toekomst gaan we investeren in het verbreden van de economie.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Veere 2047
- Omgevingsprogramma Economie
- Programma Toerisme 2021-2026
- Ontwikkelkader verblijfsaccommodatie
- Toeristisch gastheerschap & regiomarketing
- Landbouwvisie Veere, de Agrariër centraal
- Omgevingsplan Veere

Wat willen we bereiken?

3.1 Toerisme voegt waarde toe aan de leefbaarheid, het landschap en de natuur.

Het is onze ambitie om een toeristische kustgemeente te zijn waar wonen, werken en recreëren in balans zijn, het landschap en de natuur ons kapitaal is en waar inwoners en ondernemers trots op zijn en toeristen zich welkom voelen.

Om de ambitie te bereiken maken we 5 strategische keuzes:

1. Toerisme voegt waarde toe aan de leefbaarheid, het landschap en de natuur
2. De stranden blijven van topkwaliteit en blinken uit in duurzaamheid
3. De omgeving stimuleert een gezonde lifestyle
4. Gastvrij Veere
5. Samenwerking en goed ondernemerschap

Effectindicator: draagvlak & draagkracht onderzoek HZ

Wat willen we bereiken?

3.2 Toekomstbesteding ondernemerschap en een verbrede Veerse economie.

Veere heeft een innovatieve economie die we verder willen versterken en verbreden. We bouwen verder aan een economie die antwoorden biedt op de maatschappelijke vraagstukken van vandaag en morgen. Een economie die door verbreding en kwaliteit genoeg oplevert om te kunnen blijven investeren in een vitale Veerse samenleving.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. We gaan over tot de implementatie van het Ontwikkelkader Verblijfsrecreatie.

Nadrukkelijk wordt – vanuit verschillende hoeken – aan de gemeente gevraagd om regie te pakken om zodoende zorg te dragen voor een gedragen toekomstbestending verblijfsrecreatief product. We gaan aan de slag met de ontwikkeling van het mengpaneel aan de hand van het vast te stellen ontwikkelkader verblijfstoerisme.

02. Uitvoeren van het concept toeristisch gastheerschap en regiomarketing.

Eind 2020 stopte de VVV. In 2022 is een nieuw concept toeristisch gastheerschap geïntroduceerd dat resulteert in 4 toeristische informatiepunten in Veere in 2023. Professionele gastvrijheid naar onze gasten vinden wij belangrijk en hier investeren wij in. We willen daarnaast sturen in de spreiding van gasten in tijd en locatie, richten ons op passende doelgroepen en haken aan bij de cultuurhistorische Zeeuwse erfgoedlijnen, natuurbeleving, badstatus, gezonde levensstijl, watersport en ons DNA.

03. Aan de slag met een plan gericht op duurzaam toeristisch informatiemanagement / destiniatiemanagement.

We komen tot een door ondernemers, inwoners en gemeentebestuur vernieuwde visie en uitvoeringsplan op duurzaam toeristisch informatiemanagement. De visie moet de volgende onderdelen omvatten:

- Visie op duurzaam toeristisch informatiemanagement en bijbehorende meerjarenstrategie;
- Verdieping van verhaallijn(en), doelgroepen (op basis van Programma Toerisme 2021-2026 en bestemming Zeeland 2030);
- Informatieplan (welke informatie hoe te ontsluiten in de toekomst)
- Een visie op de coördinatie en uitvoering van de fysieke toeristische informatiepunten.

04. Met externe partijen samenwerken voor onderhoud en beheer van gastvrije en toekomstbestendige recreatieve routestructuren.

Per 1 januari 2021 is de VVV Zeeland opgeheven. Om in ieder geval de taken voor beheer en onderhoud van de Zeeuwse routestructuren (met uitzondering van het wandelnet) overeind te houden, zijn de werkzaamheden van het Routebureau Zeeland tijdelijk ondergebracht bij de provincie. Vanaf die tijd is toegewerkt naar een gedragen Zeeuws breed voorstel voor een nieuwe, definitieve oplossing.

05. Vaststellen van het bedrijventerreinenprogramma voor Veere en het opstellen van het uitvoeringsprogramma bedrijventerreinen.

Er is een behoefte onder de ondernemers aan een update van het bedrijventerreinenprogramma Veere met een heldere doorkijk naar de toekomstbestendigheid. De focus ligt niet alleen op de bedrijventerreinen, maar ook op de versplinterde grote bedrijfskavels in de gemeente.

Het project bevat o.a. de volgende acties:

- Het inventariseren van de bedrijfsfuncties
- Ruimtelijke behoefteanalyse uitvoeren;
- Verduurzamingsmogelijkheden toetsen en integreren in het programma
- Bevorderen van het vestigings- en ondernemingsklimaat;
- Het georganiseerd vermogen op de terreinen vergroten.
- Walcherens beleid bedrijventerreinen opstellen

06. We voeren het uitvoeringsprogramma van de landbouwvisie 'De Agrariër centraal!' uit.

In het agrarisch middengebied is de landbouw een belangrijke speler. Wij waarderen de landbouw daarbij vanuit een economisch perspectief. De waarde van de landbouw voor de gemeente Veere zit ook in het samen oplossen van maatschappelijke opgaven die op ons afkomen en het beheer van ons landschappelijk kapitaal. In het uitvoeringsprogramma geven we de verdere uitwerking aan op de volgende punten:

- Verbinding, communicatie en relatie
- Korte ketens
- Stoppers in de sector
- Gebiedsontwikkelingen in het agrarisch middengebied

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
11	Funciemenging	%	LISA	2023	46,8	50,7	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
12	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	2023	295,6	210,8	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	294	192	26	26	26	26
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	55	173	175	175	160	160
3.4 Economische promotie	12.136	12.392	12.774	13.252	13.452	13.652
Totaal Baten	12.485	12.758	12.975	13.453	13.638	13.838
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	284	483	363	363	308	288
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	196	211	56	56	60	60
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	225	416	358	338	296	296
3.4 Economische promotie	580	1.749	878	847	861	861
Totaal Lasten	1.285	2.858	1.655	1.604	1.525	1.505
Gerealiseerd resultaat	11.200	9.900	11.320	11.849	12.113	12.333

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Economische koersnota	E	Bestaand	25.000		25.000					
Onderzoeksbudget programma toerisme	E	Bestaand	30.000		30.000					
Toeristische informatiepunten Oostkapelle en Zoutelande	E	Bestaand	36.000							
Ondernemersmanager Veere	E	Bestaand	40.000		40.000					
Subsidieproject Toerisme in Balans	E	Bestaand	35.000							
Stimuleren toekomstbestendig ondernemerschap	E	Nieuw	20.000		20.000		20.000			

Investeringsen

Er zijn geen investeringen in relatie tot dit programma.

4. Onderwijs

Programma doelstelling

Veerse inwoners kunnen zich ontwikkelen door middel van onderwijs.

We faciliteren basisonderwijs door middel van doelmatige en toekomstbestendige schoolgebouwen. Daarnaast proberen we onderwijsachterstanden zoveel mogelijk te voorkomen en zetten we in op het verminderen van verzuim, vroegtijdig schoolverlaters en laaggeletterdheid.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs
- Geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en Opvang 2013- 2022
- Kwaliteitskader Veerse schoolgebouwen
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2023
- Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Veere 2023-2026

Wat willen we bereiken?

4.1 *We dringen het aantal thuiszitters en vroegtijdig schoolverlaters terug.*

Naast de leerplicht die leerlingen hebben, hebben ook gemeenten wettelijke taken vanuit de leerplichtwet. Voor de Walcherse gemeenten voert het Regionaal Bureau Leerplicht Walcheren (RBL) de leerplichttaken uit. We zoeken naar een effectieve manier om thuiszitters en vroegtijdig schoolverlaters te signaleren en te verminderen. Effectief wil zeggen dat deze leerlingen onderwijs (blijven) volgen of daadwerkelijk een diploma halen. RBL monitort deze leerlingen, maakt afspraken met scholen, samenwerkingsverbanden en de toegangen van de gemeenten.

Effectindicator: Per schooljaar worden de jaarverslagen van RBL gepubliceerd, Hierin worden de aantallen thuiszitters en schoolverlaters gerapporteerd per onderwijssoort en per gemeente.

Wat willen we bereiken?

4.2 *We verminderen onderwijsachterstanden.*

Onderwijs- en taalachterstanden bij kinderen kunnen ervoor zorgen dat een kind geen gelijke start heeft met leeftijdsgenoten. Door achterstanden tijdig te signaleren, kunnen achterstanden zo vroeg mogelijk ingelopen worden. Gemeenten hebben een aantal wettelijke taken in de aanpak van onderwijsachterstanden in de peutergroep en het basisonderwijs. Dit staat beschreven in het Onderwijsachterstandenbeleid van gemeente Veere. We moeten bijvoorbeeld passende voorzieningen hebben zoals peutergroepen waar kinderen met een achterstand vroegschoolsonderwijs krijgen, volgens een bepaalde methode.

Effectindicator: Het CBS heeft een dashboard waarop precies per gemeente te zien is wat de aantallen en het percentage kinderen is met een onderwijsachterstand:
<https://dashboards.cbs.nl/v5/onderwijsachterstanden/>

Wat willen we bereiken?

4.3 Elk schoolgebouw is toekomstbestendig.

We bieden basisonderwijs aan in doelmatige en toekomstbestendige schoolgebouwen. Als uitvoeringskader geldt het "Kwaliteitskader Veerse schoolgebouwen".

Overeenkomstig het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2013-2022 bouwen we nieuwe scholen in Aagtekerke, Oostkapelle, Serooskerke en Westkapelle. In Aagtekerke is het schoolbestuur bouwheer. De scholen uit de overige kernen maken onderdeel uit van het project Maatschappelijke Voorzieningen. We realiseren multifunctionele accommodaties (MFA) of integrale kindcentra (IKC), zodat ook andere maatschappelijke functies daarin worden ondergebracht.

Effectindicator: De nieuwbouw is conform het Kwaliteitskader Veerse schoolgebouwen 2022 gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?

4.4 Er is passend aanbod van volwasseneducatie.

De drie Walcherse gemeenten werken samen in het aanbod van vrijwilligers, cursussen, taal- en rekenlessen en lessen gericht op digivaardigheden. Dit wordt aangeboden op een ROC (Scalda) of een taalhuis (Taalhuis Walcheren). Dit aanbod volwasseneducatie is gericht op niet-inburgeraars, omdat voor inburgeraars andere regelingen gelden.

Effectindicator: Het CBS publiceert percentages laaggeletterden. Daarnaast monitort en publiceert CBS ook de deelname aan cursussen, uitgesplitst per regio (voor ons Walcheren), of het bij een ROC of taalhuis was, Nederlands als moedertaal of niet, geslacht, etc. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/monitor-laaggeletterdheid-proefjaar-2022?onepage=true#c-3--Resultaten>

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Het RBL voert de wettelijke leerplichttaak uit.

Gemeenten moeten toezien op de naleving van de Leerplichtwet. De leerplichtambtenaren van RBL doet dit door de volgende taken. Ze informeren leerlingen en ouders, onderzoeken achterliggende problemen en maken een proces-verbaal op indien nodig.

02. We zetten in op extra capaciteit bij RBL voor de thuiszitterscoach.

Het is onder andere de taak van RBL om achterliggende problemen te achterhalen bij bijvoorbeeld thuiszitters. Thuiszitters moeten in beeld zijn, ook hun situatie. Hiervoor is een aparte functie bij RBL, namelijk de thuiszitters-coach.

03. We hebben een passend aanbod Voorschoolse Educatie en maken hierover afspraken met de kinderopvangaanbieder.

Met een passend aanbod bedoelen we dat er genoeg peutergroepen zijn (waar voorschoolse educatie wordt geboden) op voldoende locaties en passende tijden, waar elk kind met een achterstand terecht kan. Dit moet volgens een methode en met gekwalificeerde medewerkers.

04. We subsidiëren het 3e en 4e dagdeel peutergroep van een kind bij wie achterstanden zijn geconstateerd.

Om achterstanden voldoende in te lopen, moet een kind 4 dagdelen deelnemen aan de peutergroep. Om dit te stimuleren, subsidieert gemeente Veere de kosten hiervan aan de kinderopvangorganisatie, zodat ouders gratis het 3e en 4e dagdeel kunnen afnemen.

05. We maken afspraken met schoolbesturen over de voortgang van in te lopen achterstanden en de te bereiken resultaten.

Dit doen we door gesprekken te organiseren en faciliteren tussen de kinderopvanglocaties en basisscholen in dezelfde kern. Ervan uitgaande dat kinderen in dezelfde kern doorstromen van peutergroep naar basisschool. We monitoren de (school)resultaten van de leerlingen om te zien welk effect deelname aan de peutergroep (voorschoolse educatie) heeft.

06. We subsidiëren het project de Bibliotheek op School op de basisscholen in gemeente Veere.

De bibliotheek op school is een erkend project van de landelijke bibliotheken waardoor boekencollecties op de school als een bibliotheek worden aangeboden. Kinderen kunnen boeken lenen. Op de school zelf wordt lezen ook gestimuleerd door een leesconsulent die de school bezoekt.

07. Wij bereiden een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor.

Omdat het huidige IHP is afgelopen bereiden we in overleg met de schoolbesturen een nieuw IHP ter vaststelling door de gemeenteraad voor. Het IHP omvat alle schoollocaties, locaties bewegingsonderwijs en locaties voor kinderopvang, die gecombineerd zijn met onderwijs. Het IHP dient inzicht te geven in het capaciteitsvraagstuk en de functionaliteit van de gebouwen. En een visie op onderwijs en huisvesting in de toekomst. Het IHP schetst een meerjarenperspectief voor alle locaties voor de planperiode 2025-2041.

08. Wij realiseren de nieuwbouw van scholen volgens het huidige Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).

De nieuwbouw van scholen in Oostkapelle, Serooskerke en Westkapelle maakt onderdeel uit van het project Maatschappelijke Voorzieningen. De specifieke planning hiervan vindt u in de paragraaf Maatschappelijke Voorzieningen. Voor de nieuwbouw in Aagtekerke is het schoolbestuur bouwheer. Via de bouwrealisatie-overeenkomst toetsen wij de uitvoering van het project. Realisatie nieuwbouw is voorzien in 2026.

09. We subsidiëren taalaanbieders die (taal)lessen en -cursussen organiseren gericht op werk, zelfredzaamheid of het verbeteren van de geletterdheid.

Dit doen we in Walchers verband. De subsidies worden in de drie Walcherse gemeenten ingezet voor organisaties die taal- en rekenlessen, taalcurriculummen of taalvrijwilligers aanbieden.

10. We maken afspraken met organisaties in het netwerk van de laaggeletterde over herkennen en doorverwijzen van de laaggeletterde.

Soms weet iemand niet of hij of zij laaggeletterd is en signaleert iemand in zijn of haar netwerk dit. Soms is er ook een drempel bij de laaggeletterde om er iets aan te doen. Dan kan het helpen om deze mensen meteen naar een passende cursus of taalles te verwijzen. Hiervoor is het belangrijk dat de hulpverlener de laaggeletterdheid kan herkennen.

11. We spannen ons maximaal in voor een peutergroep in iedere kern.

Om de leefbaarheid en de toegankelijkheid tot onderwijs in elke kern te bevorderen en in stand te houden onderzoeken we, met kinderopvangorganisaties, de mogelijkheden voor het faciliteren van een peutergroep in elke kern waar een school is.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
13	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	Ingrado	2021	0,0	1,5	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
14	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	Ingrado	2023	12,0	16,0	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
15	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	2023	1,5	2,3	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	54	64	75	74	65	65
4.2 Onderwijshuisvesting	133	198	64	64	99	99
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	827	1.111	611	611	615	615
Totaal Baten	1.013	1.372	750	749	779	779
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	449	521	757	615	557	563
4.2 Onderwijshuisvesting	616	1.598	965	929	986	1.198
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.879	2.124	1.479	1.481	1.486	1.494
Totaal Lasten	2.944	4.243	3.201	3.026	3.029	3.256
Gerealiseerd resultaat	-1.931	-2.870	-2.451	-2.277	-2.250	-2.476

Prioriteiten

Er zijn geen nieuwe prioriteiten in relatie tot dit programma.

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw / bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
4. Onderwijs	Extra investering onderwijshuisvesting o.b.v. stijgende leerlingenaantallen	Nieuw	2025-2028	1.344.000	50	73.920	
4. Onderwijs	Indexering normbedragen huisvesting onderwijs o.b.v. VNG norm	Nieuw	2025-2028	1.519.634	50	83.580	3.000
4. Onderwijs	Indexering normbedragen huisvesting onderwijs o.b.v. VNG norm - Versluijsschool	Nieuw	2024-2026	533.170	50	29.324	2.625

5. Sport, cultuur en recreatie

Programma doelstelling

De zingeving en vitaliteit van het leven van Veerse inwoners worden vergroot of blijven op peil.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners sporten en bewegen met plezier. Daarnaast faciliteren we dat kinderen buiten spelen door het realiseren en onderhouden van speelvoorzieningen. Ook de inrichting van de openbare ruimte speelt daarbij een rol. We zetten daarbij in op groene ruimte, ook om nadelige effecten op onze leefomgeving te verminderen. Kunst, muziek, dans, toneel, verhalen en cultureel erfgoed zijn belangrijk om de eigenheid van Veere te behouden en te laten beleven door inwoners en toeristen.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Herijking Veers Sportakkoord 2023-2026
- Ontmoeting- en speelruimtebeleid 2023-2032
- Cultuurbeleid 'Cultuur Dichtbij' gemeente Veere 2024-2027
- Nadere regels cultuursubsidies gemeente Veere 2024-2027
- Omgevingsvisie Veere 2047
- Structuurvisie Cultuurhistorie
- Groen beleids- en beheerplan 2023 - 2032
- Duurzaamheidsplan

Wat willen we bereiken?

5.1 Sportaccommodaties passen bij de behoefte van onze inwoners.

Binnen de gemeente zijn er binnen- en buitensportvoorzieningen. De gemeente beheert en onderhoudt verschillende binnensportvoorzieningen. Onder de buitensportvoorzieningen vallen de voetbal-, tennis en korfbalaccommodaties. Met deze verenigingen zijn afspraken over het beheer en onderhoud van het complex. Het onderhoud en renovaties van de buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd. We stimuleren (meer) samenwerking tussen sportverenigingen onderling en we volgen de behoefte van de sportverenigingen. Dit kan leiden tot aanpassingen van de sportaccommodaties.

Effectenindicator: De komende jaren realiseren we in samenwerking met de verenigingen een aantal nieuwe sportvoorzieningen zoals een gymzaal in Serooskerke en Westkapelle en kustgrasvelden in Oostkapelle en Koudekerke. Daarnaast brengen we in beeld welke toekomstige investeringen er nodig zijn om sportaccommodaties toekomstbestendig en duurzaam te maken. Hierop maken we een plan van aanpak en waar nodig maken we beleid.

Wat willen we bereiken?

5.2 Onze inwoners kunnen bewegen.

Overall in de gemeente Veere kan er met plezier, veilig en zorgeloos worden gesport. We gunnen iedere inwoner een leven lang plezier met sporten en bewegen. Zowel in verenigingsverband als individueel. Kinderen voldoen aan de beweegrichtlijnen en de motorische vaardigheid neemt toe. Daarvoor is een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur met toekomstbestendige aanbieders van sport en bewegen nodig.

Effectenindicator: In samenwerking met de klankbordgroep sport maken we jaarlijks een uitvoeringsprogramma sport. De sportprojecten en -activiteiten die we subsidiëren dragen bij aan de speerpunten uit het Zeeuws Sportakkoord (2023-2026) en aan de nota Gezondheidsbeleid (zie ook programma Volksgezondheid).

Wat willen we bereiken?

5.3 Passende culturele activiteiten en voorzieningen.

We zorgen voor culturele activiteiten en voorzieningen die passen bij de identiteit van de kernen en bij de gemeente Veere als geheel. Ze zijn ook bedoeld voor onze toeristen en versterken zo ook het toeristisch product.

Effectindicator In de subsidiebundeling die jaarlijks naar het college gaat, is te zien aan welke culturele activiteiten en voorzieningen gemeente Veere structureel bijdraagt. Het jaarverslag van KEW (Cultuurpunt) rapporteert over het aanbod van cultuureducatie. Het effect van culturele activiteiten en voorzieningen is lastig meetbaar te maken, maar een indicator zou kunnen zijn de Leefbaarometer van het ministerie van BZK (<https://www.leefbaarometer.nl/kaart/#kaart>) of het rapport van CBS over geluk en tevredenheid per gemeente.

Wat willen we bereiken?

5.4 Aantrekkelijk cultureel erfgoed.

Onder cultureel erfgoed verstaan we materieel erfgoed, zoals monumenten/ objecten, kunstcollectie, archeologie en archieven.

Effectindicator: We willen het onderhoud van het materieel erfgoed op een verantwoorde wijze borgen zodat dit voor langere periode beschikbaar blijft voor inwoners en toeristen. Daarnaast bestaat ons cultureel erfgoed ook uit immaterieel erfgoed zoals DNA, tradities en gebruiken. Daar waar mogelijk ondersteunen we dit financieel met het verstrekken van subsidies.

Wat willen we bereiken?

5.5 Aantrekkelijke speelruimtes in alle kernen.

In onze gemeente is er een groot aanbod aan speelruimte, waaronder de openbare speelplaatsen en de speeltuinverenigingen. Ook spelen kinderen op andere plaatsen in de openbare ruimte zoals het strand of in de bossen. Bij de nieuwe aanleg van speelruimtes houden we rekening met de veranderende behoeften van onze jeugdige inwoners en creëren we per Veerse kern een centrale speelruimte als ontmoetingsplek. We onderhouden onze speelruimtes zodat kinderen veilig kunnen spelen.

Effectenindicator: We realiseren in twee à drie kernen een centrale speelplek als ontmoetingsplek per jaar. We laten een pumptrackbaan in Koudekerke aanleggen met eventuele aanpassingen in de openbare ruimte. We volgen hierin het Speelruimtebeleid 2023-2032 en geven invulling aan de motie versnelling uitvoering speelruimtebeleid.

Wat willen we bereiken?

5.6 Toegankelijke, duurzame, gezonde, veilige en natuurlijke kust.

De kust is aantrekkelijk vanwege de lange stranden, wandel- en fietsmogelijkheden, unieke natuur en het ruime aanbod aan verblijfsrecreatie. De belangrijkste opgave is om dit in balans te houden zodat gasten en inwoners ervan kunnen genieten en tegelijkertijd het als een gezond leefgebied voor flora en fauna behouden blijft.

Effectenindicator: vastgesteld Omgevingsprogramma Strand en behouden Blauwe vlag.

Wat willen we bereiken?

5.7 Groen voldoet aan beleid.

In het Groenbeleids- en Beheerplan hebben we vastgelegd wat de uitstraling en het onderhoudsniveau van het groen de komende jaren moet zijn. Ook staat in het plan welke maatregelen we gaan nemen om aan het niveau te voldoen. Meer hierover is te vinden in de paragraaf kapitaalgoederen.

Effectindicator: jaarlijks voeren we minimaal 95% van de in het groenbeleids-plan opgenomen maatregelen uit en voldoen we voor 90% aan het afgesproken onderhoudsniveau.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Deelnemen aan GR Muziekschool Zeeland.

We nemen deel aan Gemeenschappelijke Regeling (GR) Muziekschool Zeeland, zodat onze inwoners een muzikale opleiding kunnen volgen of deel kunnen nemen aan muziekactiviteiten. We stellen geld beschikbaar en besluiten inhoudelijk over de plannen van de muziekschool. We streven naar muziekonderwijs dichtbij huis en stimuleren samenwerking met lokale (muziek)verenigingen en scholen. We stellen geld beschikbaar en besluiten inhoudelijk over de plannen van de muziekschool. We streven naar muziekonderwijs dichtbij huis en stimuleren samenwerking met lokale (muziek)verenigingen en scholen.

02. Uitvoering geven aan cultuurbeleid 2024-2027.

Het cultuurbeleid vergroot bewustwording van wat cultuur is, stimuleert om te creëren en mee te doen, zet verhalen en tradities voort, en brengt kunst en cultuur dichtbij mensen. Onderdeel hiervan is een kwaliteitsverbetering binnen culturele instellingen en Veerse musea. Er is hiervoor jaarlijks €100.000 beschikbaar voor de jaren 2024 - 2027. Onderdeel hiervan is een kwaliteitsverbetering binnen culturele instellingen en Veerse musea.

03. Deelnemen aan GR Zeeuws Archief.

Het Zeeuws Archief zorgt voor het behoud en het ontsluiten van het geschreven cultureel erfgoed en het conserveren van de gemeentelijke kunstcollectie. Het Zeeuws Archief is ook verantwoordelijk voor ons E-depot (digitale archief).

04. Zorgen voor duurzaam behoud kunstcollectie, kunst en monumenten in de openbare ruimte.

We actualiseren het onderhoudsplan van onze kunst en monumenten in de openbare ruimte en zorgen daarmee dat ons cultureel erfgoed in de openbare ruimte voor de langere termijn behouden blijft voor onze inwoners en toeristen.

05. Opstellen toekomstvisie sport.

Ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen leiden tot veranderingen. Dit brengen we in kaart en hierin ondersteunen we de sportverenigingen. Samenwerkingen juichen we toe en waar dit kan ondersteunen we. We stellen in 2025 een visie en uitgangspunten op waarmee we de maatschappelijke veranderingen en de nieuwe behoefte van sportverenigingen met betrekking tot hun organisatie en accommodatie kunnen beantwoorden. We willen toekomstbestendige sportverenigingen met duurzame gebouwen, bestaanszekerheid en kwalitatief goede sportcomplexen met ruimte voor ontmoeting die passend zijn bij de behoefte van onze inwoners. Hiermee stimuleren we de toegankelijkheid (jong en oud) van de sportverenigingen en zorgen we voor een aantrekkelijke sport- en beweegomgeving waar beweging, ontmoeting en gezondheid centraal staat. Daarnaast updaten we de erfpachtovereenkomsten en meerjarenonderhoudsplannen van de voetbalverenigingen.

06. Realiseren uitvoeringsprogramma sport 2025.

We kijken terug op de resultaten van het afgelopen jaar en maken samen met de klankbordgroep sport het uitvoeringsprogramma. Hierin staan de sportactiviteiten en -projecten waaraan we een (financiële) bijdrage leveren. Dit is gebaseerd op Het Zeeuws Sportakkoord 2023-2026 en het herijkte lokale Veers sportakkoord.

07. Ondersteunen van individuele sporters.

Je hoeft niet lid te zijn van een sportvereniging om te sporten. We bieden ondersteuning aan de individuele sporter om te zorgen dat voorzieningen aanwezig zijn. Zo stimuleren, activeren en faciliteren we de inwoners en toeristen om te sporten. We brengen diverse beweegroutes in kaart en we maken nieuwe routes voor kinderen en ouderen die we breed communiceren richting onze inwoners en de toeristen. Ook ondersteunen we de mountainbikevereniging De Zeeuwse Kust in het onderhoud van haar routes.

08. Uitvoeren Speelruimtebeleid 2023-2032.

Er wordt natuurlijk, avontuurlijk en uitdagend spelen toegevoegd aan de Veerse speelruimte. Niet elk toestel dat vanwege onveiligheid wordt verwijderd wordt automatisch vervangen. We volgen hierin het nieuwe beleid. Samen met de dorps- en

stadsraden, gebruikers en onafhankelijke en/of specialistische bedrijven creëren we per kern een plan om de speelruimte in te richten. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in het Speelruimtebeleid 2023-2032 en de motie versnellen uitvoeren speelruimtebeleid.

09. Invoeren regeling 'Groen Blauwe Schoolpleinen' voor de basisscholen.

We geven een impuls om de Veerse schoolpleinen 'Groen-Blauw' te maken. Dit doen we aan de hand van een nieuwe regeling waarop de Veerse basisscholen een beroep kunnen doen. De basis en kaders voor deze regeling komen vanuit het Speelruimtebeleid, Kwaliteitskader Veerse Schoolgebouwen, Groene Revolutie Zeeuwse Schoolpleinen 2020 en de IVN richtlijnen.

10. Vaststellen en uitvoeren Omgevingsprogramma Strand.

De gemeente Veere keek in 2024 samen met alle stakeholders naar de toekomst van onze stranden. Begin 2025 moet het omgevingsprogramma Strand worden vastgesteld.

11. Onderzoek invoering gemeentelijke monumenten.

We onderzoeken de mogelijkheid van het invoeren van gemeentelijke monumenten en controleren de lijst van cultuurhistorisch waardevolle panden. We vullen deze aan met naoorlogse panden. Aanwijzing van onroerende zaken als beschermd gemeentelijk monument heeft als doel het karakter van Veere te bewaren en het cultureel erfgoed voor toekomstige generaties veilig te stellen.

12. Onderzoeken of 'Heel Veere speelt' weer kan plaatsvinden.

Heel Veere Speelt is een educatief project, gericht op muziekonderwijs op basisscholen. Muziekschool Zeeland voert dit uit in samenwerking met muziekverenigingen en basisscholen. In 2019 hebben wij hiervoor eenmalig financiële middelen ingezet.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
16	Niet-sporters	%	RIVM - Zorgatlas	2022	53,3	54,9	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	353	276	292	281	194	194
5.2 Sportaccomodaties	186	117	100	100	100	100
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	63	58	45	13	13	13
5.4 Musea	18	32	33	33	33	33
5.5 Cultureel erfgoed	109	116	84	84	84	84
5.6 Media	23	242	21	21	21	21
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	741	3.131	985	985	985	985
Totaal Baten	1.493	3.973	1.561	1.518	1.431	1.431
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	1.360	1.488	1.748	1.534	1.388	1.456
5.2 Sportaccomodaties	1.072	1.183	1.343	1.381	1.419	1.396
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	892	1.302	1.186	1.127	1.163	1.154
5.4 Musea	775	1.511	712	717	730	660
5.5 Cultureel erfgoed	463	634	621	670	621	621
5.6 Media	301	603	333	333	333	333
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.192	9.772	6.677	6.608	6.703	6.646
Totaal Lasten	10.056	16.493	12.620	12.370	12.358	12.266
Gerealiseerd resultaat	-8.564	-12.520	-11.059	-10.852	-10.927	-10.835

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Inbestedingsopdracht SSV 2022-2025 - Incidenteel	E	Bestaand	60.000							
Uitvoering van de boom veiligheidscontrole	E	Bestaand	16.800							
Indexering aanschafprijzen van speelwerktuigen	S	Nieuw	30.000		30.000		30.000		30.000	
Indexering bijdrage onderhoud wandel- en fietsnetwerk	S	Nieuw	30.000		30.000		30.000		30.000	
Voortzetten project kleine landschapselementen i.s.m. Stichting Landschapbeheer Zeeland	E	Nieuw	5.000		5.000		5.000		5.000	
1fte Veldmedewerker Walcherse Archeologische Dienst (1/3)	S	Nieuw	30.000		30.000		30.000		30.000	
Herstructurering budgetten nieuw cultuurbeleid	S	Nieuw	55.000		55.000		55.000		55.000	
Seizoensverlenging Zwembad de Goudvijver	S	Nieuw	10.000		10.000		10.000		10.000	
Indexering onderhoudsbijdrage sportvelden stichting Bieweg	S	Nieuw	5.000		5.500		6.000		6.500	
Uitvoering project gemeentelijke monumenten	E	Nieuw			50.000					
Heel Veere speelt	E	Nieuw	30.000							
Versnelling speelruimtebeleid	E	Nieuw	80.000		80.000		130.000		80.000	

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
5. Sport, cultuur en recreatie	Vervangen judomatten sporthal De Halve Maan	Nieuw	2025	17.500	20	1.488	
5. Sport, cultuur en recreatie	Nieuwe tennis installatie sporthal De Couburg	Nieuw	2025	7.500	20	638	
5. Sport, cultuur en recreatie	Vervangen toplaag kunstgrasveld VCK Koudekerke	Nieuw	2026	300.000	10	40.500	
5. Sport, cultuur en recreatie	Trainingsveld voorzien van kunstgras VCK Koudekerke	Nieuw	2025	203.000	30	13.872	
5. Sport, cultuur en recreatie	Top- en foamlaag kunstgras trainingsveld VCK Koudekerke	Nieuw	2025	147.000	10	19.845	

6. Sociaal Domein

Programma doelstelling

Iedereen kan meedoen en heeft zoveel mogelijk regie op zijn/haar dagelijks functioneren samen met de mensen om zich heen.

Vanuit Positieve Gezondheid willen we onze inwoners in staat stellen zo lang mogelijk de eigen regie te hebben over het eigen leven. Wisselende regelgeving vanuit het Rijk en een toenemende ondersteuningsbehoefte van inwoners vragen ons om tijdig in te spelen op actuele ontwikkelingen zoals de Hervormingsagenda Jeugd. Bij de uitvoering van deze ontwikkelingen staat de best passende oplossing voor de inwoner centraal.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Beleidsregels subsidies 2022
- Wmo- en Jeugdverordening
- Transformatieagenda Jeugd
- Project Welzijn Wonen en Zorg 2021 – afronding en borging
- Kaders ten behoeve van monitoring in het sociaal domein
- Regiovisie Beschermd Wonen

Wat willen we bereiken?

6.1 *Veerse inwoners hebben zoveel mogelijk regie over hun eigen leven.*

We streven ernaar (en faciliteren) dat iedereen kan en mag deelnemen op zijn eigen manier. Wij stimuleren, faciliteren en subsidiëren organisaties in het preventieve veld om deze doelstelling te verwezenlijken. Daarbij is samenwerking tussen organisaties onderling een speerpunt. Dit in het belang van inwoners. Daarnaast hebben inwoners oog voor elkaar en helpen ze elkaar. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn een belangrijke aanvulling op de professionele zorg.

Effectindicator: Via de Rapportage Sociaal Domein rapporteren wij jaarlijks over de ontwikkelingen op deze doelstelling.

Wat willen we bereiken?

6.2. *We werken binnen het sociaal domein datagedreven.*

We zien de laatste jaren de kosten in het sociaal domein fors stijgen. Daarom ontwikkelden we een sturingsmodel voor het sociaal domein. Met een sturingsmodel analyseren we de kosten, klantaantallen, aantallen in het preventieve veld en de klanttevredenheid. Op deze manier brengen we de ontwikkelingen op een aantal indicatoren in kaart. Deze ontwikkelingen zetten we af tegen een aantal algemene en voorspellende indicatoren, zoals de bevolkingsontwikkeling.

Effectindicator: Via de Rapportage Sociaal Domein rapporteren wij jaarlijks over de ontwikkelingen en kosten binnen het Sociaal Domein.

Wat willen we bereiken?

6.3 Toegang en beleid sturen op effectiviteit en kwaliteit van ondersteuning in de Wmo en Jeugdzorg.

Onder kwaliteit verstaan we dat klanten de zorg krijgen die aansluit op hun behoeftes en onder effectiviteit verstaan we dat klanten de juiste hoeveelheid ondersteuning krijgen: niet te weinig, niet te veel. Ook hebben we het snel door als bepaalde ondersteuning niet bereikt wat we voor ogen hebben. Het is de rol van de toegang om op beide aspecten te sturen.

Effectindicator: De rapportage van de toegang Wmo en Jeugdhulp en de resultaten uit ons Client Ervaring Onderzoek (CEO) geven ons inzicht over de kwaliteit van de inzet vanuit de Wmo en Jeugdwet.

Wat willen we bereiken?

6.4 We zetten ons in voor een zorgvuldige en verantwoorde opvang van Oekraïners, stathouders en asielzoekers.

De opvang van Oekraïners, de huisvesting van stathouders, en de opvang van asielzoekers vormen een belangrijk deel van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze gemeente. In het licht van de recente ontwikkelingen en de eisen van de Spreidingswet hebben we in deze begroting specifieke maatregelen opgenomen om te voldoen aan onze verplichtingen. Hierbij ligt de nadruk op het creëren van voldoende opvangcapaciteit, het bevorderen van integratie, en het werken aan een duurzame samenwerking binnen de regio. Een verder uitwerking is te vinden de paragraaf strategische projecten.

Effectindicator: We voldoen aan onze taakstelling voor het huisvesten van stathouders. We voldoen aan de taakstelling die vanuit de Spreidingswet wordt opgelegd

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. We voeren het preventiebeleid uit en leggen nieuwe prioriteiten vast voor 2026.

Volgens planning wordt het preventiebeleid in december 2024 voorgelegd aan de raad. Daarbij stellen we vast wat onze prioriteiten voor 2025 zijn. In 2025 voeren we deze prioriteiten uit, rapporteren de voortgang en stellen we nieuwe prioriteiten vast.

02. We herzien het beleid en de verordening voor Wmo en Jeugdhulp.

Vanaf 1 januari 2026 moet de verordening Wmo en Jeugdhulp aan nieuwe wettelijke verplichtingen voldoen. Tegelijkertijd willen we ons beleid Wmo en Jeugdhulp

actualiseren. Dit beleid zal in lijn komen te liggen met de preventievisie van 2023 en het nieuwe preventiebeleid.

03. Samen met zorgaanbieders en partners maken we ondersteuning zo laagdrempelig mogelijk.

We streven naar laagdrempelige zorg voor onze inwoners, hierbij werken we samen met partners zoals Vizita, Welzijn Veere en Zeeuwse Zorgschakels. Ook willen we dat inwoner het gebruik van preventieve voorzieningen zo veel als mogelijk kunnen benutten. En met een verbeterde samenwerking vinden klanten hun weg naar passende (voorliggende) ondersteuning. We richten ons op integratie van werkwijzen in plaats van samenwerking. Inwoners moeten niets merken van een overdracht van de ene naar de andere organisatie.

04. We sluiten nieuwe contracten af in het sociaal domein.

1. We implementeren de aanbesteding vervoer, onder andere leerlingenvervoer en doelgroepenvervoer. Dit doen we samen met Middelburg en Vlissingen.
2. We starten een nieuwe aanbesteding Jeugd.
3. Uiterlijk 1 april 2025 is er een raamovereenkomst Woningaanpassingen voor de drie Walcherse gemeenten, waarbij voldaan is aan de doelen uit de opdracht.

05. We geven uitvoering aan de Ontwikkelagenda Jeugd.

De Zeeuwse Regiovisie Jeugd is in het najaar van 2023 vastgesteld. Hierin staan de ambities op het gebied van jeugdhulp en jeugdzorg beschreven die we in Zeeland de komende jaren gaan waarmaken. De Regiovisie haakt zoveel als mogelijk aan op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Deze is vastgesteld in het voorjaar van 2024. De uitvoeringsagenda die bij de Regiovisie hoort, vormt de leidraad voor de uitvoering van de Regiovisie.

06. We nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren.

Orionis Walcheren is een gemeenschappelijke regeling van de drie Walcherse gemeenten. Ze is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, schuldhulpverlening en het minimabeleid op Walcheren. Dat houdt onder andere in dat zij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar (zo regulier mogelijk) werk begeleidt en helpt bij hun ontwikkeling. Ook neemt Orionis de uitvoering van diverse ad hoc-maatregelen ter hand. Streven is 1 januari 2025 de herziene gemeenschappelijke regeling in te laten gaan.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
17	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	CBS/ LISA	2023	782,3	828,4	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
18	Jongeren met een delict voor rechter	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2022	1,0	1,0	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
19	Kinderen in een uitkeringsgezin	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2022	2,0	5,0	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
20	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	2023	71,7	72,1	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
21	Werkloze jongeren	%	CBS - Jeugd	2022	1,0	1,0	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
22	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inw 18jr eo	CBS - Participatie Wet	2023	111,0	256,7	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
23	Lopende reïntegratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	CBS - Participatie Wet	2023	56,2	231,5	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
24	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2023	11,4	15,4	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
25	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2023	0,9	1,4	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
26	Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2023	nb	0,3	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
27	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inw	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	2023	510,0	759,0	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.457	6.416	428	421	287	287
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	9	10	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	0	0	0	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	10	10	10	10
6.3 Inkomensregelingen	2.846	3.275	2.993	2.993	2.993	2.993
6.4 WSW en beschut werk	3	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	93	109	105	105	105	105
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdzorg begeleiding	3	3	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezingsgericht	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	3	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
6.791 PGB Wmo	0	0	0	0	0	0
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.81a Bescherm wonen (WMO)	13	68	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	9	9	9	9
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	9.424	9.882	3.547	3.538	3.403	3.403
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.743	6.367	3.987	3.899	3.813	3.803
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.077	2.034	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	115	115	115	115
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	352	352	352	352
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	1.349	1.349	1.295	1.295
6.3 Inkomensregelingen	5.176	6.017	4.746	4.721	4.760	4.760
6.4 WSW en beschut werk	1.329	1.498	1.422	1.369	1.275	1.247
6.5 Arbeidsparticipatie	1	1	1	1	1	1

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
6.6 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.090	1.268	1.234	1.284	1.284	1.284
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	18	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	1.597	1.649	1.730	1.730	1.730	1.730
6.71b Begeleiding (WMO)	1.224	1.436	1.466	1.466	1.466	1.466
6.71c Dagbesteding (WMO)	637	580	520	520	520	520
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	33	0	0	0	0
6.72a Jeugdzorg begeleiding	480	889	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	484	528	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	388	800	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-82	225	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	397	486	0	0	0	0
6.73b Gezingsgericht	184	366	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	899	68	0	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	1.113	1.127	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	351	258	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	174	333	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	2.788	2.485	2.485	2.485
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	457	457	457	457
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	422	422	422	422
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	35	35	35	35
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	1.524	1.524	1.524	1.524
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	251	251	251	251
6.791 PGB Wmo	0	0	70	70	70	70
6.792 PGB Jeugd	0	0	59	59	59	59
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.81a Bescherm wonen (WMO)	26	89	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	23	144	112	112	112	112
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	184	254	198	198	198	198
6.82b Jeugdreclassering	84	16	56	56	56	56
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	0	134	134	134	134
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	57	57	57	57
Totaal Lasten	21.598	26.463	23.084	22.666	22.470	22.432
Gerealiseerd resultaat	-12.175	-16.581	-19.537	-19.129	-19.067	-19.029

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Toezicht en handhaving Wmo en Jeugdwet	S	Nieuw	50.000		50.000		50.000		50.000	
Vergroting van de taakstelling als gevolg van de spreidingswet	E	Nieuw	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Indexatie prijzen wmo-voorziening	S	Nieuw	180.000		180.000		180.000		180.000	
Indexatie prijzen en stijging aantal voorzieningen jeugdhulp	S	Nieuw	970.000		970.000		970.000		970.000	
Stijging cao welzijn en maatschappelijk werk	S	Nieuw	100.000		100.000		100.000		100.000	
Indexatie doelgroepenvervoer	S	Nieuw	50.000		50.000		50.000		50.000	
Extra budgetbehoefte conceptbegroting Orionis	S	Nieuw	60.000		60.000		60.000		60.000	
Opstellen Streefbeeld Maatschappelijk Vastgoed Gemeente Veere annex verduurzamen maatschappelijk vastgoed	E	Nieuw	50.000	50.000						
Aannemen personeel met afstand tot arbeidsmarkt	S	Nieuw	30.000		30.000		30.000		30.000	

Investerings

Er zijn geen investeringen in relatie tot dit programma.

7. Volksgezondheid en milieu

Programma doelstelling

Wij zorgen voor een veilige, schone, gezonde en duurzame omgeving om in te leven.

We willen dat inwoners gezond opgroeien en gezond oud worden. Dat doen we bijvoorbeeld door mogelijke risico's voor de gezondheid weg te nemen en een gezonde levensstijl aan te moedigen. Maar ook door maatregelen te nemen die er voor zorgen dat we ook op de lange termijn in Veere veilig en gezond kunnen leven. De belangrijkste onderdelen binnen dit programma zijn; duurzaamheid, afvalinzameling, riolering, klimaatadaptatie, lijkbezorging, gezond leven en omgevingskwaliteit. In de paragraaf Duurzaamheid is verder beschreven wat de uitdagingen voor onze gemeente zijn op het gebied van duurzaamheid.

Relevante beleidskaders/nota's

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Afvalbeleidsplan
- Water en rioleringsplan (WRP)
- Nota begraven
- Donkerbeleid
- Stookbeleid
- Nota grondbeheer
- Klimaatadaptatiestrategie Zeeland
- Lokale gezondheidsnota Kerngezond Veere
- Uitvoeringsagenda Kerngezond Veere
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Wat willen we bereiken?

7.1 Terugbrengen van de hoeveelheid restafval.

Landelijk is afgesproken dat we steeds meer afval opnieuw gaan gebruiken in plaats van weggooien. Gemeenten gaan stapsgewijs met producenten aan de slag om afvalstromen steeds meer circulair te maken. De taak van de gemeenten is vooral het inzamelen van afval. Door afval beter te scheiden neemt de hoeveelheid opnieuw te gebruiken afval toe en restafval dus af.

Effectindicator: jaarlijks een afname van de hoeveelheid restafval per inwoner en steeds meer en beter herbruikbare grondstofstromen met als einddoel circulair in 2050.

Wat willen we bereiken?

7.2 Zorgen dat ons riool voldoet aan het afgesproken niveau.

In het WRP hebben we vastgelegd wat we de komende jaren moeten doen om het riool- en watersysteem optimaal te laten functioneren. Meer hierover staat in de paragraaf kapitaalgoederen.

Effectindicator: jaarlijks voeren we minimaal 95% van de in het WRP opgenomen maatregelen uit.

Wat willen we bereiken?

7.3 De openbare ruimte is minder kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering.

Door klimaatverandering neemt de intensiteit van regenbuien en de duur van natte periodes toe. Aan de andere kant is er ook sprake van langere perioden van droogte en hogere temperaturen. We richten de openbare ruimte zo in dat we hier minder kwetsbaar voor worden. Dit doen we door meer ruimte te geven aan water en groen, water slimmer af te voeren en waar mogelijk op te vangen en te benutten.

Effectindicator: bij een bui tot 19,8 mm/uur geen water op straat.

Wat willen we bereiken?

7.4 Zorgen voor voldoende ruimte op onze begraafplaatsen.

Iedere inwoner moet de mogelijkheid hebben om na overlijden voor haar of zijn stoffelijke resten in de eigen kern een waardige rustplaats te vinden. Een laatste rustplaats die aansluit bij ieders persoonlijke behoefte.

Effectindicator: Voldoende ruimte op alle begraafplaatsen voor de komende 15 jaar.

Wat willen we bereiken?

7.5 Onze inwoners staan zo min mogelijk bloot aan bedreigingen van hun gezondheid én leven in gezondheid.

Deze doelstelling omvat zowel de wettelijke taken die we als gemeente hebben als de aanvullende taken die we als gemeente uitvoeren. De wettelijke taken zijn ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD). Het doel is om de gezondheid van onze inwoners zoveel mogelijk te bevorderen door een gezonde leefstijl te bevorderen. De gezonde keuze moet voor onze inwoners de gemakkelijkste keuze worden. We stimuleren dat door een gezonde leefomgeving te creëren. Daarbij gaan we uit van het begrip Positieve Gezondheid.

Effectindicator: Nog geen goede indicator beschikbaar.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Maken nieuw afvalbeleidsplan.

Om aan de landelijke afspraken te voldoen zijn vervolgmaatregelen nodig. Alleen de invoering van een gedifferentieerd tarief (diftar) is niet voldoende om de doelstellingen te

halen. In het afvalbeleidsplan leggen we vast welke stappen er genomen kunnen worden om afval beter te hergebruiken en de hoeveelheid restafval in huishoudelijk en straatafval te verminderen.

02. Gescheiden inzamelen GFT in omgevingen die zijn aangewezen ondergrondse containers.

In 2024 zijn we begonnen om plekken waar we GFT (Groente, Fruit en Tuinafval) nog niet gescheiden ophalen (in vakantieparken en bij hoogbouw) ook de mogelijkheid aanbieden GFT apart aan te bieden. In 2025 breiden we dit uit naar de hele gemeente.

03. Voorlichten en coachen inwoners en ondernemers om actief afval te scheiden.

Goed afval scheiden is nog niet zo eenvoudig. Door goede voorlichting en coaching hopen we het scheidingsgedrag te verbeteren.

04. Maken van een plan om straat en zwerfafval gescheiden te verzamelen.

Ook straat- en zwerfafval is onderdeel van de afspraken en moeten we gescheiden gaan aanbieden. We maken een plan hoe we dit het beste kunnen doen.

05. Meer water opvangen in de openbare ruimte, door stenen te vervangen door groen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte proberen we zoveel mogelijk verharding te vervangen door groen en/of ruimte voor water. We stimuleren inwoners, scholen en bedrijven hun tuin of terrein te vergroenen.

06. Uitvoeren van het Water en Rioleringsplan (WRP).

We voeren de in het WRP opgenomen onderhoudsmaatregelen aan riolering, gemalen, drainage en open water uit.

07. Zorgen voor meer zoet water op onze sportvelden.

We zorgen ervoor dat op ieder sportveld voldoende zoet water is om in periode van droogte te beregenen zonder gebruik te maken van drinkwater.

08. Begraafplaatsen op een duurzame manier beter bereikbaar maken voor mindervaliden.

Niet alle begraafplaatsen zijn voor mensen die minder mobiel zijn goed begaanbaar. We gaan de belangrijkste begraafplaatsen voorzien van duurzaam bioasfalt met een slijtlaag die past bij de uitstraling van de begraafplaats.

09. Onderzoek doen naar de mogelijkheden om een natuurbegraafplaats aan te leggen.

In onze samenleving leeft steeds meer de wens om de stoffelijke resten na overlijden in een natuurlijke omgeving een laatste rustplaats te geven. We onderzoeken de mogelijkheden om in de gemeente een natuurbegraafplaats aan te (laten) leggen. We kijken of we dit onderzoek kunnen doen met de andere Walcherse gemeenten.

10. Deelnemen aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD, die de wettelijke taken uitvoert op gebied van de Wet publieke gezondheid.

De GGD voert taken uit op het gebied van voorlichting, openbare geestelijke gezondheidszorg, epidemiologie, infectieziektebestrijding, milieu en geneeskundige hulpverlening in de regio (GHOR). Hierdoor ontstaat een veiligere leefomgeving voor onze inwoners en wordt de fysieke en geestelijke gezondheid verbeterd. De GGD rapporteert jaarlijks over haar activiteiten in het jaarverslag. Verder registreert de GGD de vaccinatiegraad en voert zij bevolkingsonderzoeken uit.

11. Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma Volksgezondheid.

In de nota Kerngezond Veere staan onze ambities op het gebied van Volksgezondheid. De nota heeft een looptijd t/m 2025. Het uitvoeringsprogramma bevat de activiteiten en acties die we daaraan koppelen. We stimuleren onze inwoners om er een zo gezond mogelijke levensstijl op na te houden, zowel op fysiek als mentaal gebied. Waar mogelijk leggen we de verbinding met sport, onderwijs en preventie, maar ook met het fysieke domein (de gezonde leefomgeving).

12. Opstellen en jaarlijks herijken van een Plan van Aanpak voor de uitvoering van het GALA op.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) verplicht gemeenten om een plan van aanpak op te stellen voor een gezond en actief leven van onze inwoners. Zo is er aandacht voor een gezonde leefstijl, een gezonde leefomgeving en de mentale gezondheid. Dit zijn ook programmalijnen in onze lokale nota. Daarnaast wordt de uitvoering van een aantal ketenaanpakken verplicht gesteld. Vanuit het Rijk krijgen we in de periode 2023 t/m 2026 financiële middelen voor de uitvoering van het GALA.

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
28	Omvang huishoudelijk afval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	2022	135,0	169,0	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
29	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	2022	360,8	66,3	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
7.1 Volksgezondheid	85	100	95	57	1	1
7.2 Riolering	2.618	2.723	2.746	2.792	2.929	2.902
7.3 Afval	4.067	4.305	4.523	4.558	4.649	4.669
7.4 Milieubeheer	31	129	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	569	545	595	595	595	595
Totaal Baten	7.369	7.802	7.959	8.003	8.174	8.167
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	1.236	1.375	1.451	1.410	1.356	1.358
7.2 Riolering	2.077	2.220	2.130	2.169	2.300	2.278
7.3 Afval	3.429	3.630	3.778	3.814	3.861	3.881
7.4 Milieubeheer	1.451	2.566	2.250	2.183	2.115	2.115
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	521	529	575	614	639	636
Totaal Lasten	8.713	10.319	10.185	10.189	10.270	10.267
Gerealiseerd resultaat	-1.344	-2.517	-2.225	-2.186	-2.097	-2.101

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Toename t.o.v. begroting 2024 RUD na 2e wijziging	S	Nieuw	195.491		264.491	68.000	288.291	68.000	288.291	68.000
Extra budgetbehoefte conceptbegroting GGD	S	Nieuw	97.059		97.059		97.059		97.059	
Ontwikkelen en voorleggen van nieuw Zeeuwsbreed beleid voor Circulaire Economie	E	Nieuw	30.000							
Extra kosten m.b.t. databeheer basisregistratie ondergrond	S	Nieuw	10.000		10.000		10.000		10.000	
Vaststellen en monitoren van de Basisgeluidemissie (BGE)	E	Nieuw	10.000							
Bodemonderzoek/sanering Markt Westkapelle	E	Nieuw	98.000							

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
7. Volksgezondheid en milieu	Glutton vuilzuiger	Bestaand	2025	30.000	10	4.050	4.050
7. Volksgezondheid en milieu	Afvalinzameling	Bestaand	2025	117.000	10	15.795	3.000
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen bestaande riolering, afkoppeling en knelpunten	Bestaand	2025	1.500.000	70	73.929	2.625
7. Volksgezondheid en milieu	Vergroten persleiding drukriolering	Bestaand	2025	100.000	70	4.929	57.000
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen drainage	Bestaand	2025	75.000	20	6.375	39.150
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen hoofdrioolgemalen	Bestaand	2025	150.000	15	15.250	43.875
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen PMD containers	Nieuw	2025	150.000	10	20.250	15.150
7. Volksgezondheid en milieu	Vervanging minicontainers restafval en gft	Bestaand	2026	675.000	10	91.125	25.125
7. Volksgezondheid en milieu	Hoofdriolering	Bestaand	2026	1.500.000	70	73.929	11.241
7. Volksgezondheid en milieu	Persleiding en drukriolering	Bestaand	2026	100.000	70	4.929	3.210
7. Volksgezondheid en milieu	Drainage	Bestaand	2026	75.000	20	6.375	48.750
7. Volksgezondheid en milieu	Hoofdrioolgemalen	Bestaand	2026	150.000	15	15.250	3.750
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen PMD containers	Nieuw	2026	225.000	10	30.375	1.500
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen bestaande riolering, afkoppeling en knelpunten	Bestaand	2027	1.500.000	70	73.929	9.750
7. Volksgezondheid en milieu	Vergroten persleiding drukriolering	Bestaand	2027	100.000	70	4.929	11.241
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen drainage	Bestaand	2027	75.000	20	6.375	3.330
7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen hoofdrioolgemalen	Bestaand	2027	150.000	15	15.250	38.625

7. Volksgezondheid en milieu	Vervangen PMD containers	Nieuw	2027	225.000	10	30.375	11.250
7. Volksgezondheid en milieu	Maatregelen vrijverval riolering	Nieuw	2028	1.500.000	70	73.929	8.606
7. Volksgezondheid en milieu	Maatregelen mechanische riolering	Nieuw	2028	100.000	70	4.929	3.330
7. Volksgezondheid en milieu	Maatregelen grondwater	Nieuw	2028	75.000	20	6.375	43.050
7. Volksgezondheid en milieu	Maatregelen hoofdrioolgemalen	Nieuw	2028	150.000	15	15.250	7.500
7. Volksgezondheid en milieu	Verbetering toegankelijkheid begraafplaatsen	Nieuw	2026	385.000	25	28.875	

8. Fysieke leefomgeving

Programma doelstellingen

Wij zorgen voor een leefomgeving waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

Bij het maken van keuzes voor de toekomst betrekken we ons inwoners, bedrijven en gasten. Op die manier behouden we een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. En maken we keuzes op basis van een breed draagvlak.

Relevante beleidskaders/nota's

- [Omgevingsvisie Veere 2047](#)
- [Omgevingsprogramma Duurzaamheid](#)
 - Transitievisie Warmte
 - Regionale energiestrategie 2.0
 - Regionale structuur Warmte
 - Beleid zon op land
 - Programma Laden
 - Energievisie en pMiek
- [Programma Wonen](#)
 - Nieuwbouwprogrammering
 - Prestatieafspraken Zeeuwsland
 - Uitvoeringsprogramma Wonen
 - Huisvestingsverordening
- [Programma Economie](#)
 - Omgevingsprogramma Economie
 - Programma Toerisme 2021-2026
 - Ontwikkelkader verblijfsaccommodaties
 - Toeristisch gastheerschap & regiomarketing
 - Kadernota kampeerterreinen
 - Landbouwvisie Veere, de Agrariër centraal
- [Programma Omgevingskwaliteit](#)
 - Nota Ruimtelijke kwaliteit
 - Structuurvisie Cultuurhistorie

- Landschapsvisie 2009
- Nota archeologische monumentenzorg 2016-2022
- Monumentenverordenin
- Beleidsregels afwijken mantelzorg
- Pilot premantelzorg en meergeneratiewoningen
- **Programma Milieu**
 - Donkerbeleid
 - Stookbeleid
 - Nota grondbeheer
 - Klimaatadaptatiestrategie Zeeland
- **Grondbeleid Veere**
 - Nota grondbeleid
 - Beleid groen en reststroken
 - Nota kostenverhaal
 - Gronduitgiftebeleid

Wat willen we bereiken?

8.1 Volledige implementatie van de Omgevingswet.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Tot 2032 hebben gemeenten de tijd om een gemeente dekkend Omgevingsplan te maken. Hier hoort bij dat we alle regels voor de fysieke leefomgeving digitaal kunnen ontsluiten. In 2032 levert dit een volledige digitale dienstverlening op.

Effectindicator: Vastgesteld en actueel Omgevingsplan.

Wat willen we bereiken?

8.2 Vitale woonkernen met betaalbare en duurzame woningen.

Veere is een aantrekkelijke gemeente om in te wonen. Maar het aanbod van betaalbare, duurzame en levensloopbestendige woningen is te laag. Hierdoor komen doelgroepen als jongeren, starters, ouderen en zorgdoelgroepen niet aan een passende woning in Veere.

Effectindicator: Voortgang nieuwbouwprogrammering.

Wat willen we bereiken?

8.3 Waarborgen van de Veerse omgevingskwaliteit voor de toekomst.

Onder omgevingskwaliteit verstaan we de beleving van de omgeving in brede zin: zowel het uiterlijk van bouwwerken als de inrichting van de omgeving op de aspecten als gezondheid, cultureel erfgoed, stedenbouw en de kwaliteit van de natuur en het landschap. Het vergt een integrale aanpak.

Effectindicator: Vastgestelde nota Omgevingskwaliteit.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hier voor doen?

Hieronder worden in volgorde van belangrijkheid de acties in relatie met de hierboven beschreven doelstellingen beschreven.

Wat gaan we hiervoor doen?

01. Opstellen van een Omgevingsplan voor de hele gemeente.

In 2025 stellen we het Omgevingsplan voor Neeltje Jans vast. Dit is het eerste deel van het gemeentedeckend Omgevingsplan. Gelijktijdig werken we aan de andere delen van het Omgevingsplan die 1 voor 1 in procedure worden gebracht. We hebben de ambitie uitgesproken om de operatie te versnellen en ruim voor 2032 af te ronden.

02. Actualiseren Nota Omgevingskwaliteit.

We zijn in 2024 gestart met het volledig herzien van de nota Omgevingskwaliteit. Zoals afgesproken nemen we hierin de Landschapsvisie mee. In 2024 stelden we de startnota vast. In 2025 stellen we de nieuwe nota vast.

03. Kader voor wonen in het Buitengebied.

Een aantal wooninitiatieven zijn aan de hand van het provinciaal en gemeentelijk beleid niet kansrijk, los van de mogelijke potentie. Hierdoor blijven kansen voor groei en verbetering onbenut. In 2025 stelt de raad een kader/leidraad vast voor de mogelijkheden voor wonen in het Buitengebied.

04. Monitoren van de Nieuwbouwprogrammering.

Twee keer per jaar toetsen we nieuwe ingediende woningbouwinitiatieven aan de hand van het vastgestelde toetsingskader. De eerste toetsingsronde van 2024 heeft plaatsgevonden. Lopende nieuwbouw projecten worden continue op voortgang bijgehouden en waar nodig bijgestuurd. In de paragraaf Strategische projecten leggen we uit hoe we uitvoering geven aan de Nieuwbouwprogrammering.

05. Herzien van de huisvestingsverordening.

In 2023 heeft de raad de Huisvestingsverordening vastgesteld. Focus tot nu toe; het beperken van 2e woningen t.b.v. de beschikbaarheid en betaalbaarheid van permanente woningen. Dit wordt in 2025 uitgebreid met urgentiegroepen (Rijksbeleid), splitsingsregels en regels die betrekking hebben op recreatieve verhuur op een woonbestemming. Het werkingsgebied van de Huisvestingsverordening wordt aangepast.

06. Beleid voor huisvesting (internationale) werknemers.

Veerse ondernemers komen handen tekort. Hiervoor schakelen zij steeds vaker en meer (tijdelijke) internationale werknemers in. De huisvesting van hen willen wij goed organiseren. Hiervoor werken wij aan beleid, in samenwerking met Vlissingen en Middelburg. En aan de realisatie van goede tijdelijke huisvestingslocaties.

07. Regionale woonafspraken.

We maken woonafspraken met de gemeenten Middelburg en Vlissingen. In deze woonafspraken nemen we op: plannen, realisatie en verdeling van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave. Inclusief de verdeling naar koopprijs (goedkoop, midden en duur) en huurprijs (sociaal, midden en hoog).

08. Regionale afspraken urgentiegroepen.

Samen met de gemeenten Vlissingen, Middelburg, de betrokken woningcorporaties (incl. Zuidwestwonen) aangevuld met zorgpartijen maken wij afspraken over de verdeling van de urgentiegroepen én de uitvoer van de urgentie-artikelen zoals opgenomen in de huisvestingsverordening dan wel urgentieverordening (toetsingskader en bezwaarprocedure).

Beleidsindicatoren

Nr	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar waarop cijfer betrekking heeft	Cijfer Veere	Cijfer Zeeland	Beschrijving
30	Gemiddelde WOZ-waarde	euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	2024	436	304	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
31	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	2023	7,4	10,2	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
32	Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	2024	95,9	82	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
33	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	2024	733	870	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
34	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	2024	823	955	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	209	254	420	420	1.541	794
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.251	4.138	6.156	165	930	924
8.3 Wonen en bouwen	1.177	2.820	1.333	1.333	1.263	1.263
Totaal Baten	4.637	7.212	7.909	1.918	3.734	2.980
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	2.217	3.630	3.246	3.076	4.218	3.471
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.281	3.982	5.636	302	1.067	1.061
8.3 Wonen en bouwen	2.299	5.211	1.858	1.675	1.550	1.550
Totaal Lasten	7.797	12.823	10.740	5.053	6.835	6.081
Gerealiseerd resultaat	-3.160	-5.611	-2.832	-3.135	-3.101	-3.101

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Handhaving Kamerverhuur	E	Bestaand	100.000		100.000					
Project inventarisatie zomerwoningen	E	Bestaand	150.000							
Omgevingsplan Veere 2029	E	Bestaand	170.000							
Opstellen pre-SMP en SMP	E	Nieuw	150.000	150.000						
Gebiedsinvestering Netten op Zee 1e tranche	E	Nieuw	373.518	373.518	373.518	373.518	1.494.072	1.494.072	747.036	747.036
Advies betaalbare koopwoningen in toekomst betaalbaar houden voor de doelgroep	E	Nieuw	25.000							
Advies invoer erfpacht ten behoeve van betaalbare woningen	E	Nieuw			25.000					
Onderzoek woonwensen Veerse ouderen	E	Nieuw	35.000							

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
8. Fysieke leefomgeving	Storting startersfonds SVN leningen	Nieuw	2025	525.000	0	18.375	
8. Fysieke leefomgeving	Storting startersfonds SVN leningen	Nieuw	2026	525.000	0	18.375	
8. Fysieke leefomgeving	Storting startersfonds SVN leningen	Nieuw	2027	525.000	0	18.375	
8. Fysieke leefomgeving	Storting startersfonds SVN leningen	Nieuw	2028	525.000	0	18.375	

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Cijferoverzicht

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2023	Act begr 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Lokale heffingen	425	391	518	518	518	518
Financieringsfunctie	592	606	557	506	313	459
Gemeentefonds	0	0	0	0	419	1.044
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Subtotaal lasten	1.017	998	1.075	1.024	1.251	2.021
Baten						
Gemeentefonds	37.523	39.311	40.027	37.791	37.905	38.064
Lokale heffingen	6.627	6.979	7.437	7.737	8.086	8.086
Financieringsfunctie	1.019	1.329	1.004	435	110	106
Dividend	3.121	13.801	184	184	184	184
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Subtotaal baten	48.291	61.420	48.652	46.146	46.285	46.439
Saldo	47.274	60.422	47.577	45.122	45.034	44.418

Onvoorzien en overige baten en lasten

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten	46	47	18	18	18	18
Lasten	164	-605	390	378	-16	-412
Resultaat	-118	652	-372	-360	34	430

Vennootschapsbelasting

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0	0

Mutaties reserves

Mutaties reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten	8.089	11.039	5.385	3.327	1.664	2.532
Lasten	11.468	20.439	4.165	1.843	510	1.520
Resultaat	-3.379	-9.400	1.219	1.484	1.153	1.012

Overhead

Specificatie overhead

Berekening overheadpercentage

Bij de berekening van het percentage overhead zijn wij uitgegaan van hetgeen hierover in de notitie overhead van de commissie BBV vermeld staat. Dit betreft een percentage wat tot stand komt door het totaal van de overhead te delen door de salarissen welke verantwoord zijn op de taakvelden van de begroting, exclusief het taakveld overhead zelf.

In de tabel op de volgende pagina is af te lezen dat in 2025 het percentage overhead 79% bedraagt. Omdat wij dit percentage jaarlijks opnieuw bepalen hebben wij er voor gekozen om dit percentage voor alle jaren te hanteren.

Gebruik overheadpercentage

Wij passen het overheadpercentage van 79% toe bij het toerekenen van overhead aan de investeringen, grondexploitatie en bij de extracomptabele berekeningen van de tarieven in de paragraaf lokale heffingen. Dit laatste betreft de afvalstoffenheffing, de rioolrechten, de begraafrechten en de leges.

Ontwikkeling percentage

Het berekende percentage overhead is in de begroting 2025 hoger dan in de begroting 2024 berekend was, 79% t.o.v. 87%. Zoals aangegeven wordt het totaal van overhead als percentage berekend van de loonsom van de organisatie exclusief overhead. In verhouding is loonsom meer toegenomen dan het totaal saldo aan overheadslasten. Dit komt door de uitbreiding van formatie en cao verhogingen.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Primitieve begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Lasten						
Salarissen	5.597	6.667	7.446	7.456	7.464	7.466
Belastingen	25	25	25	25	25	25
Duurzame goederen	45	46	46	46	46	46
Ingeleend personeel	1.152	510	465	329	343	343
Overige goederen en diensten	4.476	4.984	5.578	5.588	5.488	5.499
Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	40	50	52	52	52	52
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	46	25	25	26	26	26
Mutatie voorzieningen	191	166	90	90	90	90
Afschrijvingen	217	221	242	259	252	243
Toegerekende rente	1	15	0	0	13	12
Overige verrekeningen	-1	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal lasten	11.790	12.705	13.963	13.866	13.794	13.797
Baten						
Duurzame goederen	16	0	0	0	0	0
Uitgeleend personeel	0	12	8	8	8	8
Huren	42	40	65	65	65	65
Leges en andere rechten	95	78	80	80	80	80
Overige goederen en diensten	44	28	29	29	29	29
Inkomensoverdrachten - Rijk	4	12	-1	-1	-1	-1
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen baten	124	0	0	0	0	0
Mutatie voorzieningen	3	0	0	0	0	0
Totaal baten	328	170	180	180	180	180
Totaal overhead	11.462	12.535	13.783	13.686	13.615	13.617
Toerekenen aan grondexploitatie en investeringen	249	207	199	199	199	199
Resultaat overhead na toerekeningen	11.213	12.329	13.584	13.487	13.415	13.418

Salariskosten exclusief taakveld 0.4 overhead	12.280	14.327	17.342	17.273	16.965	16.956
% overhead	93%	87%	79%	79%	80%	80%

Taakveld overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Actuele begroting 2024	Primitieve begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028
Baten	328	305	180	180	180	180
Lasten	11.541	13.254	13.763	13.667	13.595	13.598
Resultaat	-11.214	-12.949	-13.584	-13.487	-13.415	-13.418

Paragrafen

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering gaat over processen, de mensen die de processen uitvoeren en de systemen die ze gebruiken om dat te doen.

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering draagt bij aan het behalen van onze doelen. In deze paragraaf leest u op welke vlakken we daar in 2025 verdere stappen in zetten. Een goede bedrijfsvoering leidt ook tot betere informatiestromen en efficiëntere processen. Daarmee tevens tot meer wendbaarheid en het vermogen sneller te anticiperen. Vanuit onze visie LEV (Lerend, Eensgezind en Veerkrachtig) werken we daaraan.

Organisatie

Wij hebben de ambitie om als zelfstandige gemeente te werken aan onze lokale en regionale maatschappelijke opgaven. Dat doen we voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. De ambtelijke organisatie moet daartoe voldoende toegerust zijn. Daarom hebben wij de afgelopen jaren geïnvesteerd in onze organisatie. Ook in 2025 blijven we dat doen om het evenwicht te behouden tussen taken, capaciteit, kwaliteit en continuïteit.

Vanuit onze organisatievisie zetten wij ook in 2025 in op de volgende thema's:

- Dienstverlening: uitvoeringsprogramma verbeteren dienstverlening.
- Participatie: uitvoeren participatienota, evaluatie en bijstelling.
- Integraal samenwerken: versterken interne samenwerking en afstemming.
- Duurzame inzetbaarheid van medewerkers: strategisch personeelsbeleid.
- Datagedreven werken: sturen en monitoren met data.

Omvang organisatie

Ambtelijke organisatie	275,74 fte	
Griffie		2,30 fte

Programma's en projecten

De keuze voor het vormen van de afdeling Programma's en Projecten (P&P) volgt uit het doel om op dit gebied beter te presteren. Wij investeren daarom ook in 2025 in deze afdeling. Dat doen we uit budgetten die door de gemeenteraad zijn of worden toegekend voor projecten en investeringen. De verwachting voor de komende jaren is dat het aanbod van projecten aanhoudt. Daarom breiden wij ook nu de capaciteit van projectleiders en programmamanagers uit. De afdeling P&P is tegelijk een belangrijk middel om de organisatie door te ontwikkelen.

Minder inhuur van externen

Als organisatie huren we regelmatig extern personeel in. Dat gaat om ziektevervanging, specifieke deskundigheid, projectleiding, moeilijk vervulbare vacatures en piekbelasting. Externe inhuur is niet alleen duur, maar de opgebouwde kennis en ervaring verdwijnt ook relatief snel uit de organisatie. Bovendien gaat het vaak om uitdagende werkzaamheden die juist interessant zijn voor de ontwikkeling van eigen medewerkers, of die sollicitanten uit de krappe arbeidsmarkt kunnen verleiden. In 2025 zetten we in op een verdere beweging van minder inhuur naar meer eigen personeel.

Werkplekconcept

De afgelopen jaren is onze organisatie gegroeid. Dat is ook het beeld voor de komende periode. Ons huidige werkplekconcept is niet toekomstbestendig. Daarom moeten we dit aanpassen. Naast het fysiek passend houden van onze huisvesting nemen we de vraag

mee hoe we onze huisvesting en ons werkplekconcept kunnen inzetten om integrale samenwerking te bevorderen. In 2025 maken we een plan en starten binnen de beschikbare mogelijkheden met de uitvoering hiervan.

Meer aandacht voor subsidies en fondsen

Op verschillende vlakken zijn voor gemeenten en organisaties middelen beschikbaar in de vorm van fondsen en subsidies. Het daadwerkelijk beschikbaar krijgen van deze middelen vraagt om tijd, expertise en professionele ondersteuning. In deze begroting stellen wij daarom voor om een subsidieverwerper aan te stellen, die ook de verbinding legt met fondsen. Gedurende 2025 en 2026 stellen we voor om de loonkosten incidenteel in de begroting op te nemen. Ervaringen bij andere gemeenten leren dat deze functionaris 'zichzelf terug verdient'; daarom zoeken we de structurele bekostiging vanaf het derde jaar in die hoek.

Juridische kwaliteit besluiten

In 2024 startten we met het verbeteren van de juridische kwaliteit van onze besluiten. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor de motivering van besluiten en de tijdige besluitvorming. Gezien de bescheiden omvang van onze gemeente is het onmogelijk om juridische expertise op elk vlak in huis te hebben. Naast de bestaande formatie is budget nodig om in voorkomende situaties flexibel en slagvaardig op te treden. Zo borgen we de kwaliteit en continuïteit van onze juridische dienstverlening.

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) trad in 2022 in werking. De Woo bestaat uit de verplichting tot het passief openbaar maken van informatie (openbaarmaking naar aanleiding van een Woo-verzoek) en een (gefaseerde) verplichting tot actieve openbaarmaking van informatie aan de hand van 17 informatiecategorieën. We investeerden in 2023 en 2024 in de implementatie van de Woo. Hierdoor hebben we op dit moment een efficiënt proces en voldoen we aan de in de wet gestelde eisen. Ook in 2025 werken we aan een continue verbetering van het proces, de kennis en bewustwording binnen de organisatie en het tijdig beschikbaar stellen van de informatie.

Bedrijfszeker en beveiligd beheer van onze ICT-voorzieningen

Informatiebeveiliging is cruciaal voor de bescherming van bedrijfsgegevens en vertrouwelijke informatie binnen de organisatie. Het borgen van een veilige digitale omgeving vereist voortdurende waakzaamheid en aanpassing aan steeds veranderende en toenemende (cyber)bedreigingen. Alleen door permanent aandacht te besteden aan informatiebeveiliging beschermen we de organisatie zo goed mogelijk tegen deze bedreigingen. Dat doen we onder meer via trainingen aan medewerkers, zodat ze zich bewust zijn van deze bedreigingen. We gebruiken als organisatie veel verschillende informatiesystemen, die allerlei processen ondersteunen. Om de bedrijfszekerheid en continuïteit van de dienstverlening en bedrijfsvoering te kunnen garanderen investeren we in een tijdige doorontwikkeling én uitwijkmogelijkheden voor die systemen. Voor onze Cloud diensten en andere extern gehoste dienstverlening borgen we de continuïteit in contractuele afspraken met de leveranciers.

Datagedreven werken

Onze visie op datagedreven werken luidt als volgt: 'De gemeente Veere benut data organisatiebreed om zo betrouwbaar inzicht te krijgen en geven in haar functioneren, efficiënter en effectiever te werken en grip te houden op de ontwikkelingen'. Vanuit deze visie startten we in 2024 het programma 'Datagedreven werken'. Het doel is dat datagedreven werken organisatiebreed de standaard is. Dit ondersteunt onze inwoners en de organisatie in het sneller en efficiënter nemen van beslissingen en verlenen van diensten, gebaseerd op feitelijke data. Voor de realisatie van onze visie ramen we de jaarlijkse kosten op € 50.000.

Documentmanagement en archiefsysteem

Er is een duidelijke trend dat informatiesystemen alleen nog als een service (Cloud-systeem) worden afgenomen van leveranciers en niet meer lokaal worden ondersteund. Dit is ook het geval bij ons documentmanagement- (DMS) en archiefsysteem. In 2025 realiseren we de overgang naar de Cloud variant. De migratie van het DMS- en archiefsysteem naar de Cloud is dusdanig groot en complex dat dit een projectmatige aanpak vereist. De kosten ramen we op € 125.000. Met deze overgang nemen de structurele kosten toe met € 51.000. Daarnaast dient het fysieke archief afgesloten te worden. Daarbij hoort het overdragen aan de archiefbewaarpplaats (het Zeeuws Archief). De eenmalige kosten hiervan ramen we op € 60.000.

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Programmatuur visie datagedreven werken	S	Nieuw	50.000		50.000		50.000		50.000	
Projectleiding visie datagedreven werken	E	Nieuw	20.000		20.000					
Overgang cloud variant Corsa eenmalig	E	Nieuw	80.000							
Overgang cloud variant Corsa	S	Nieuw	51.000		51.000		51.000		51.000	
Projectleiding overgang naar cloud variant Corsa	E	Nieuw	45.000							
Overbrengen achterstand archiefbestanden voor langdurige bewaring 2001-2022 conform archiefwet	E	Nieuw	60.000							

Investerings

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
Bedrijfsvoering/diversen	New Holland TC 40	Bestaand	2024-2025	57.000	10	5.700	
Bedrijfsvoering/diversen	Rior junijet	Bestaand	2025	19.504	10	1.950	
Bedrijfsvoering/diversen	Materieelplan; 3x Ford transit Custom	Bestaand	2025	139.557	7	13.956	
Bedrijfsvoering/diversen	Renault Zoe (electrisch)	Bestaand	2025	40.000	7	4.000	
Bedrijfsvoering/diversen	Schoonmaakrobot zwembad	Bestaand	2025	9.200	5		
Bedrijfsvoering/diversen	Electrisch voertuig Toezicht & Handhaving (2de woningen)	Nieuw	2025	40.000	7	4.000	
Bedrijfsvoering/diversen	Maairobots	Nieuw	2025	110.000	5	11.000	
Bedrijfsvoering/diversen	Vervangen koeling in de serverruimte	Nieuw	2025	45.000	5	4.500	
Bedrijfsvoering/diversen	Opslag accu's in brandveilige kas	Nieuw	2025	17.000	10		
Bedrijfsvoering/diversen	Printer welkomstborden	Bestaand	2026	17.000	10		
Bedrijfsvoering/diversen	Opel corsa	Bestaand	2026	40.000	7	4.000	
Bedrijfsvoering/diversen	New Holland Boomer 2x	Bestaand	2027	80.000	10	8.000	
Bedrijfsvoering/diversen	Ford transit custom	Bestaand	2027	44.200	7	4.420	
Bedrijfsvoering/diversen	4 x aanhangwagen	Bestaand	2028	34.725	10	3.473	
Bedrijfsvoering/diversen	3x Ford Transit Custom	Nieuw	2028	139.557	7	13.956	
Bedrijfsvoering/diversen	Renault Kangoo	Nieuw	2028	41.000	7	4.100	
Bedrijfsvoering/diversen	Renault Zoe	Nieuw	2028	40.000	7	4.000	

Paragraaf financiering

Inleiding

De wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) kent als belangrijkste uitgangspunt het bevorderen van een solide financieringswijze. Het doel is het voorkomen van grote fluctuaties in de rentelasten, het bevorderen van de transparantie, het bevorderen van de kredietwaardigheid en het beheersen van de renterisico's. Het beheersen van de risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet, de renterisiconorm, het afsluiten van geldleningen en het uitzetten van gelden. Gemeenten zijn daarnaast verplicht om een treasurystatuut op te stellen.

Beleidskader

De treasuryfunctie voeren wij uit binnen de normen van:

- het besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV);
- de wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO);
- de wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF);
- de financiële verordening 2023;
- het gemeentelijk treasurystatuut 2023.

Financieringsbehoefte

In de financiële begroting is een geprognosticeerde balans opgenomen waarin de investeringsbehoefte en financieringsmogelijkheden geactualiseerd zijn. In totaliteit is voor de jaren 2025-2028 gerekend met een investeringsvolume in nieuwe activa voor een bedrag van afgerond € 60 miljoen. Dit is onder andere benodigd voor de uitvoering van het project maatschappelijke voorzieningen, het gemeentelijk verkeers- en vervoerplan en het rioleringsplan. De financiering van de investeringen kan in 2025 en 2026 nog betaald worden uit de gelden die we in de schatkist van het Rijk gestald hebben, en de dividendontvangsten vanuit ZEH. In de loop van 2027 hebben we naar verwachting voor het eerst externe financiering nodig waarbij we in eerste instantie opteren voor korte financiering, <1 jaar, vanwege een lagere rentestand. Op basis van de geactualiseerde balans voorzien we ruim binnen alle normen uit de beleidskaders te blijven. In het vervolg van de paragraaf gaan we verder in op schatkistbankieren, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Lening portefeuille

De lening portefeuille van de gemeente bedraagt op 1 januari 2025 € 67,9 miljoen. In de periode 2025-2028 verwachten we ongeveer € 10,4 miljoen af te lossen op de bestaande portefeuille. In de jaren 2027 en 2028 verwachten we in totaliteit ongeveer € 9,5 miljoen aan lange financiering aan te trekken. Naar verwachting is dit op 31 december 2028 ongeveer € 67,0 miljoen.

Schatkistbankieren

In de wet HOF is opgenomen dat decentrale overheden verplicht zijn om te schatkist bankieren. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiermee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt. De verwachting is dat per 31 december 2024 een bedrag van bijna € 32 miljoen in de schatkist wordt aangehouden. In 2025 worden deze middelen als eerste aangewend ter financiering van de investeringen die de komende jaren gepland staan. We verwachten in 2025 een rentevergoeding (3,5% rente) te ontvangen over de uitgezette gelden van ongeveer € 885.000.

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is om een grens te stellen aan korte financiering, <1 jaar. Juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de

rentelasten. De kasgeldlimiet wordt berekend door 8,5% te nemen van het begrotingstotaal. In 2025 is de kasgeldlimiet voor de gemeente Veere een bedrag van € 8.248.000. Op basis van de prognose balans is 2027 echter het eerste jaar dat er weer externe financiering benodigd is. De kasgeldlimiet voor dat jaar is € 7.512.000.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schulden, > 1 jaar. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast renteherzieningen zijn hiervoor ook de herfinanciering van de aflossingen van belang. De renterisiconorm wordt berekend door een vast percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Deze wordt vervolgens afgezet tegen de aflossingen en renteherzieningen.

In onderstaande tabel is af te lezen dat gemeente Veere in alle jaren ruim onder de norm blijft. De gemeente Veere heeft momenteel geen leningen in haar portefeuille die tussentijds renteherzieningen behoeven. Alle leningen zijn voor de gehele renteperiode van een vast rentepercentage. Voor de nieuw aan te trekken leningen vanaf 2027 wordt gerekend met 3,5%.

	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	97.035	88.243	88.375	89.026
Renterisiconorm (20%)	19.407	17.649	17.675	17.805
Aflossingen	-2.528	-2.528	-2.528	-2.855
Renteherzieningen	0	0	0	0
Ruimte onder de norm	16.879	15.121	15.147	14.950

(bedragen x € 1.000)

Rentevisie

De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met onrustige financiële markten. Hierdoor hebben er veel schommelingen in rentestanden plaatsgevonden. In 2024 hebben we de rente voor een lening, 25 jaar vaste rente, zien schommelen tussen de 3%-3,5%. De rentestanden zijn zeer volatiel en bewegen sterk op gepresenteerde cijfers rondom inflatie en inflatieverwachting. We hebben in de begroting rekening gehouden met een rente van 3,5% voor zowel te ontvangen rente over het uitgezette geld in de schatkist als over de aan te trekken externe financiering vanaf 2027.

Renteschema

In onderstaand schema geven we inzicht in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				632.000
b.	De externe rentebaten (idem)			-/-	1.003.870
	Saldo rentelasten en baten				- 371.870
c1.	Rentetoerekening aan de grondexploitatie	-/-	43.524		
c2.	De rente van projectfinanciering (MV)	-/-	83.616		
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				- 127.140
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				- 499.010
e.	De aan taakvelden toegerekende rente	-/-			-
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury				- 499.010

(bedragen X € 1)

Kredietrisico

In onderstaand overzicht wordt het kredietrisico op verstrekte gelden weergegeven. Bij het uitzetten van middelen zijn in ieder geval twee aspecten van belang. Dit zijn een voldoende kredietwaardigheid van de tegenpartij en een beperkt marktrisico.

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	Restant schuld	%
Lokale verenigingen/stichtingen	neen	10	0,15
Overige instellingen	ja/neen	3.733	55,98
Woningcorporaties	neen	2.925	43,87
Totaal		6.668	100,00

(bedragen x € 1.000)

Onder de overige instellingen zijn de stortingen in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting(SVn) opgenomen. SVn ontwikkelt, beheert en verstrekt aantrekkelijke leningen voor het kopen, verduurzamen en verbeteren van woningen en bedrijfsruimten.

De restant schuld onder woningcorporaties betreft een langlopende geldlening aan de Stichting Zeeuwsland. Op deze lening wordt jaarlijks door Zeeuwsland afgelost. Het rentepercentage van deze lening bedraagt 3,95%. Het laatste jaar van aflossing is 2051.

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf "Lokale heffingen" is voorgeschreven in artikel 10 van het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten" (BBV). De paragraaf moet ten minste bevatten:

1. de geraamde inkomsten;
2. het beleid voor de lokale heffingen;
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
4. een aanduiding van de lokale lastendruk;
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Er zijn in Veere 8 heffingen. Deze zijn gelegitimeerd door verordeningen die door de gemeenteraad ieder jaar opnieuw worden vastgesteld. De heffingen verdelen we in twee categorieën, te weten:

Belastingen: heffingen die door de overheid dwangmatig worden opgelegd, zonder dat daar voor de belastingbetaler een individuele aanwijsbare prestatie tegenover staat. Belastingplichtigen hebben feitelijk geen keuzemogelijkheid.

Rechten: betalingen aan de overheid voor een door de overheid individueel geleverde specifieke overheidsprestatie. Vaak is de betaling slechts een deel van de werkelijke kosten. Rechten zijn gebaseerd op het profijtbeginsel (iemand die meer van de overheid profiteert, betaalt een hogere bijdrage). Belanghebbenden hebben min of meer de mogelijkheid om te kiezen of zij gebruik maken van een gemeentelijke dienst.

Waarom wordt er belasting geheven?

Een gemeente maakt geen winst zoals een private onderneming. De uitgaven die de gemeente jaarlijks moet doen voor het lokaal bestuur, zoals het onderhouden en in standhouden van wegen, scholen, openbaar groen etc. dekken we voor een groot gedeelte uit ontvangsten van het Rijk in de vorm van de algemene uitkering. Daarnaast ontvangt de gemeente doel- of specifieke uitkeringen van het Rijk. De bestemming van

deze middelen is vooraf bepaald. Op grond van de gemeentewet kunnen de gemeenten belastingen heffen. Gemeenten mogen alleen belasting heffen voor zover de wet dit uitdrukkelijk toestaat.

Typen gemeentelijke belastingen

De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in twee typen. Er zijn belastingen/heffingen die een algemeen karakter hebben. Dit soort belastingen/heffingen zijn qua hoogte en besteding niet voor een specifiek doel bestemd, maar dienen ter dekking van algemene uitgaven. Te denken valt aan de OZB, de toeristenbelasting, hondenbelasting en forensenbelasting. Andere belastingen/heffingen besteden we aan een bepaald doel. De opbrengst van deze belastingen/heffingen mag nooit hoger zijn dan de kosten die voor dit bepaalde doel worden gemaakt. Hierbij valt te denken aan rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges.

Totstandkoming van de tarieven

Jaarlijks stellen we bij de begroting de tarieven voor de belastingen/ heffingen, rechten en privaatrechtelijke heffingen vast. Per belasting/heffing stelt de raad jaarlijks een verordening vast met daarin doel, grondslag en tarieven van de belasting/heffing.

Tarievenbeleid

In principe verhogen we alle tarieven voor 2025 met het inflatiepercentage van 2,9%, met uitzondering van de onroerende zaakbelastingen. Voor de OZB voeren we in 2025 een extra verhoging in van 2,5%. Dit is een verhoging die al eerder gepland was in de meerjarenraming. De onroerendezaakbelasting voor niet-woningen wordt extra verhoogd met respectievelijk 12,8% voor eigenaren en 9,5% voor gebruikers. In de berekening van de algemene uitkering is de onroerende zaakbelastingen een inkomstenmaatstaf. De capaciteit van deze belasting geldt als een korting in de algemene uitkering (WOZ-waarde x gemiddeld tarief in Nederland). We hebben geconstateerd dat deze korting in de algemene uitkering 40% hoger is dan de feitelijke opbrengst. Dit negatieve effect willen we stapsgewijs ombuigen.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt als uitgangspunt 100% dekking van de kosten. De tarieven stijgen voor 2025 met respectievelijk 4,9% en 0,9%.

Met de toeristische sector zijn afspraken gemaakt over het verhogen van de tarieven toeristenbelasting als gevolg van inflatie. Op grond van die afspraken verhogen we het tarief voor de toeristenbelasting niet.

Tarieven 2025

Soort	Grondslag	2024	2025
OZB			
Woning eigenaar	WOZ-waarde	0,0741%	0,0781%
Niet-woningen gebruiker	WOZ-waarde	0,1230%	0,1413%
Niet-woningen eigenaar	WOZ-waarde	0,1579%	0,1866%
Toeristenbelasting			
Bezoeker	Per overnachting (laag tarief)	€ 1,40	€ 1,40
	Per overnachting (Hoog tarief)	€ 2,10	€ 2,10
Afvalstoffenheffing			
Gebruiker	Eenpersoonshuishouden	€ 239,25	€ 250,95
	Meerpersoonshuishouden	€ 253,45	€ 265,85
	Per lediging	€ 7,00	€ 7,30
	Eenpersoonshuishouden ondergronds	€ 264,30	€ 277,25
	Meerpersoonshuishouden ondergronds	€ 298,55	€ 313,15
Rioolheffing			
Eigenaar	Aansluiting woning € 400.000 tot € 500.000	€ 74,11	€ 74,78
	Aansluiting niet-woning € 400.000 tot € 500.000	€ 107,33	€ 108,29
Gebruiker	Eenpersoonshuishouden waterafvoer (< 75m ³)	€ 68,24	€ 68,85
	Meerpersoonshuishouden waterafvoer (76m ³ - 150m ³)	€ 95,73	€ 96,59
Forensenbelasting			
Forensenbelasting	WOZ-waarde	0,1436%	0,1478%
Lijkbezorgingsrechten			
Begraafrecht	Lijkbezorging	€ 2.110,00	€ 2.171,00
Recht op urnengraf	Urnengraf	€ 736,00	€ 757,00
Precariobelasting			
Winkeluitstalling	per m ²	€ 4,65	€ 4,78
Terras p/m kustkernen	per m ² hoogseizoen	€ 8,90	€ 9,15

Onroerende Zaakbelastingen (OZB)

De grondslag voor deze heffing is de WOZ-waarde (waarde volgens de Wet Onroerende Zaken). De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de getaxeerde waarden. Deze WOZ-waarden stellen we jaarlijks vast. De waarden met waardepeildatum 1 januari 2024 gelden voor het tijdvak 2025. De aanslagen OZB leggen we in 2025 gelijk op met de waardebeschikking.

De tarieven voor 2025 worden naast het inflatiepercentage van 2,9% verhoogd met 2,5%. De onroerendezaakbelasting voor niet-woningen verhogen we extra met respectievelijk 12,8% voor eigenaren en 9,5% voor gebruikers. We houden in deze berekening nog geen rekening met de verwachte waardestijging. De werkelijke percentages presenteren we in het voorstel in december.

Forensenbelasting

De tarieven drukken we uit in een percentage van de WOZ-waarde. De hoogte van het tarief is mede bepaald door de gemiddelde waardedaling van het vastgoed binnen de Gemeente Veere. Voor de berekening van de tarieven is uitgegaan van een inflatiepercentage van 2,9%. We houden op dit moment nog geen rekening met een waardestijging.

Het grootste deel van de aanslagen forensenbelasting leggen we na 90 dagen direct definitief op. Het deel dat de woning verhuurd heeft, wordt aan het einde van het jaar

opgelegd, omdat pas na afloop van het kalenderjaar kan worden vastgesteld of het belastbare feit van de forensenbelasting (het meer dan 90 dagen voor zich of zijn gezin beschikbaar houden van een gemeubileerde woning) zich heeft voorgedaan. Ook in deze berekening is nog geen rekening gehouden met de verwachte waardestijging.

Toeristenbelasting

De definitieve aanslag 2024 zal in maart 2025 worden opgelegd. De toeristenbelasting leggen we op in twee kohieren (2 aanslagen), één kohier tijdens het belastingjaar (een voorlopige aanslag) en één na afloop van het belastingjaar (definitieve aanslag). De voorlopige aanslag is 80% van de definitieve aanslag van het voorgaande jaar.

Volgens afspraak worden tarieven pas verhoogd met € 0,05 als dit met de indexering wordt bereikt. In 2025 blijven de tarieven dan ook gelijk.

	2024	2025
tarief p.p.p.n. laag tarief	€ 1,40	€ 1,40
tarief p.p.p.n. hoog tarief	€ 2,10	€ 2,10
<i>Forfaitaire tarieven:</i>		
Voorseizoen plaats mobiel onderkomen	€ 114,80	€ 114,80
naseizoen plaats mobiel onderkomen	€ 88,20	€ 88,20
Jaar/Seizoen plaats mobiel onderkomen	€ 257,60	€ 257,60
Jaarplaats (chalets/stacaravan)	€ 386,40	€ 386,40
strandslaaphuisjes particulier*	€ 193,20	€ 193,20
Maand arrangement	€ 50,40	€ 50,40

bedragen x € 1

Afvalstoffenheffing

In 2022 zijn we overgestapt op afrekening op basis van het aantal ledigingen voor rolcontainers. Om het risico te beperken werken we met een vast tarief inclusief 6 ledigen. Voor de Afvalstoffenheffing geldt als uitgangspunt 100% dekking van de kosten. De tarieven stijgen voor 2025 met 4,9%. Dit betreft een inflatieverhoging van 2,9% en een geplande extra verhoging van 2%.

Voor de huishoudens die afval aanbieden in een ondergrondse container hanteren we nog steeds een vast bedrag waarbij we onderscheid maken tussen een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Op basis van het profijtbeginsel hanteren we voor een eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden met een extra vakantieonderkomen, een apart tarief. Dit om het principe de vervuiler betaalt te handhaven.

Verder gelden de volgende uitgangspunten:

- Differentiatie naar gezinssamenstelling;
- Vast bedrag voor recreatieobjecten;
- Vast bedrag voor een/meerpersoonshuishouden met vakantieonderkomen;
- Afrekening op basis van het aantal ledigingen boven de 6 voor rolcontainers;
- kwijtschelding voor alle ledigingen.

	2024	2025
Eenpersoonshuishouden rolemmer	€ 239,25	€ 250,95
Meerpersoonshuishouden rolemmer	€ 253,45	€ 265,85
Eenpersoonshuishouden ondergronds	€ 264,30	€ 277,25
Meerpersoonshuishouden ondergronds	€ 298,55	€ 313,15
Extra container rest afval	€ 90,25	€ 94,65
Extra gft bak	€ 16,30	€ 17,05
Tarief per lediging rolcontainer	€ 7,00	€ 7,30

Bedragen x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	2025	2026	2027	2028
Kosten taakveld afval , inclusief rente	3.778	3.814	3.861	3.881
Inkomsten taakveld afval, exclusief heffing	-273	-273	-273	-273
Inkomsten taakveld reserves, onttrekking reserve (investering perscontainers)	-44	-44	0	0
Netto kosten taakveld	3.461	3.497	3.587	3.607
Toe te rekenen kosten				
Overhead	244	244	244	244
BTW	544	544	544	544
Totale kosten	4.249	4.285	4.375	4.395
Opbrengst heffingen	4.113	4.196	4.279	4.365
Dekkingspercentage	96,80%	97,92%	97,81%	99,31%
Inzet voorziening	-136	-89	-96	-30
Stijging tarief	4,90%	2,00%	2,00%	2,00%

Bedragen x € 1.000

Rioolheffingen

Voor de rioolheffing gelden twee grondslagen. In de eerste plaats leggen we een aanslag per aansluiting op. Met ingang van 2018 is deze heffing per aansluiting gebaseerd op de hoogte van de WOZ waarde. Daarnaast leggen we een afvoerheffing op naar het waterverbruik. Voor de rioolheffing geldt als uitgangspunt 100% dekking van de kosten. De tarieven stijgen voor 2025 met 0,9% om 100% kostendekkend te zijn.

	2024	2025
Eigendom Riool		
WOZ waarde € 400.000 tot € 500.000	€ 74,11	€ 74,78
Gebruik Riool		
76 m ³ tot en met 150 m ³ water	€ 95,73	€ 96,59

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	2025	2026	2027	2028
Kosten taakveld riolering , inclusief rente	2.130	2.169	2.300	2.278
Inkomsten taakveld riolering, exclusief heffing	-38	-38	-38	-38
Netto kosten taakveld	2.092	2.130	2.261	2.240
Toe te rekenen kosten				
Overhead	251	252	252	252
BTW	364	372	377	372
Totale kosten	2.708	2.754	2.891	2.864
Opbrengst heffingen	2.708	2.735	2.790	2.845
Dekkingspercentage	100,0%	99,3%	96,5%	99,4%
<i>Inzet voorziening</i>	0	19	101	18
<i>Inzet algemene middelen</i>	0	0	0	0
<i>Stijging tarief</i>	0,90%	1,00%	2,00%	2,00%

Bedragen x € 1.000

Lijkbezorgingsrechten

De kosten van het onderhoud van de begraafplaatsen en het begraven dekken we volledig uit de lijkbezorgingsrechten. De tarieven verhogen we in 2025 met het inflatiepercentage 2,9%.

Berekening van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten	2025	2026	2027	2028
Kosten taakveld begraafplaatsen en crematoria, inclusief rente	575	614	639	636
Overige inkomsten taakveld begraafplaatsen en crematoria	-10	-10	-10	-10
Netto kosten taakveld	565	604	630	626
Toe te rekenen kosten				
Overhead	284	285	285	285
Totale kosten	849	889	915	911
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	583	583	583	583
Dekkingspercentage	69%	66%	64%	64%

Bedragen x € 1.000

Precariobelasting

Voor de heffing geldt een dusdanig aantal tarieven dat er bij de verordening een aparte tarieventabel is gevoegd. Voor 2025 verhogen we de tarieven met het inflatiepercentage van 2,9%. De heffing van de precariobelasting berust op de volgens de vergunning toegestane m².

Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt vanaf 2025 afgeschaft.

Leges

De leges verhogen we met het inflatiepercentage van 2,9%. Uitzondering hierop zijn de tarieven die door het rijk worden bepaald.

Omdat we over tal van producten leges heffen geven we in de volgende tabel de kostendekking per hoofdstuk in de legesverordening weer. In de onderstaande tabel geven we het kostendekkingspercentage per titel weer en vervolgens per hoofdstuk. Per hoofdstuk wordt duidelijk dat bij enkele producten de baten hoger zijn dan de kosten (zie hiervoor onderstaande tabel).

Recapitulatie kostendekkendheid leges Veere begroting 2025				
Hoofdstuk		Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Totaal		€ 2.492.517	€ 1.356.221	54%
Titel 1	Algemene dienstverlening	€ 760.974	€ 368.355	48%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 182.123	€ 94.645	52%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	€ 186.044	€ 98.444	53%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€ 182.495	€ 106.033	58%
	Naturalisaties (extra ingevoegd onderdeel)	€ 36.809	€ 17.519	48%
Hoofdstuk 4	Verstrekkings uit de Basisregistratie persoonsgegevens (BRP)	€ 25.658	€ 10.938	43%
Hoofdstuk 5	Verstrekkings uit het Kiesregister			
Hoofdstuk 6	Verstrekkings op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens			
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken			
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 36.357	€ 21.876	60%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet			
Hoofdstuk 12	Leegstandwet			
Hoofdstuk 13	Gemeentegarantie			
Hoofdstuk 14	Marktstandplaatsen			
Hoofdstuk 15	Winkelijdenwet	€ 10.052	€ 508	5%
Hoofdstuk 16	Kansspelen	€ 25.130	€ 1.271	5%
Hoofdstuk 17	Telecommunicatie	€ 2.993	€ 12.572	420%
Hoofdstuk 18	Verkeer en vervoer	€ 73.314	€ 4.548	6%
Hoofdstuk 19	Diversen	€ -	€ -	-
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving	€ 1.480.132	€ 942.701	64%
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen			
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling concept aanvraag	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€ 1.480.132	€ 942.701	64%
Hoofdstuk 4	Vermindering			
Hoofdstuk 5	Teruggaaf			
Hoofdstuk 6	Intrekken omgevingsvergunning			
Hoofdstuk 7	Wijzigen omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten			
Hoofdstuk 9	Slopmelding			
Hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ -	€ -	-
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn	€ 251.410	€ 45.165	18%
Hoofdstuk 1	Drank- en Horecawet	€ 65.429	€ 23.632	36%
Hoofdstuk 2	APV vergunningen en ontheffingen	€ 185.981	€ 21.532	12%
Hoofdstuk 3	Seksbedrijven			
Hoofdstuk 4	Spplitsingsvergunning woonruimte			
Hoofdstuk 5	Leefmilieuverordening			
Hoofdstuk 6	Brandveiliging en brandpreventie	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 7	Wet Bibob	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 8	Kleinschalig kamperen	€ -	€ -	-
Hoofdstuk 9	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ -	€ -	-

Kostenbesluit Naheffingsaanslagen parkeerbelastingen

Op grond van artikel 11 van de Verordening parkeerbelastingen 2025 is het maximale

tarief van de naheffingsaanslag parkeerbelasting € 78,80. De kosten voor het opleggen van een naheffingsaanslag parkeerbelasting ramen we als volgt:

De kosten voor het opleggen van een naheffingsaanslag		
Vaste en variabele informatieverwerkingskosten		468.600
Kosten van afschrijving en rente automaten		149.950
Personele kosten		609.100
Totale kosten		1.227.650
Factoren:		
Naheffingsaanslagen 2025	10.500	100%
Berekening kosten per naheffingsaanslag:	116,92	
Te hanteren maximaal tarief	78,80	

Bedragen x € 1

Geraamde inkomsten

Soort belasting/heffing	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Toeristenbelasting	10.700	11.178	11.378	11.578
Onroerende zaakbelasting	7.226	7.526	7.875	7.875
Afvalstoffenheffing	4.113	4.196	4.279	4.365
Rioolheffing	2.708	2.735	2.790	2.845
Forensenbelasting	2.065	2.065	2.065	2.065
Lijkbezorgingsrechten	521	521	506	506
Precariobelasting	211	211	211	211
Hondenbelasting	0	0	0	0
Totaal	27.544	28.431	29.104	29.445

Bedragen x € 1.000

Bijzondere heffingen

Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Domburg

In samenwerking met de ondernemersvereniging in Domburg, is voor Domburg de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) gerealiseerd voor de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2029. De hoogte van het tarief is afhankelijk van de vastgestelde WOZ-waarde. De opbrengst is geraamd op € 116.200.

Kwijtschelding

Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid maakt deel uit van het gemeentelijk minimabeleid. Het kwijtscheldingspercentage dat we hanteren bedraagt 100%. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding beoordelen we aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets nemen we de kosten van bestaan voor 100% mee, volgens de bijstandsnorm. Zo maken we maximaal gebruik van de wettelijke vrijheden op dit gebied. Kwijtschelding kan alleen van de aanslag onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Bedragen kwijtschelding

Lokale lastendruk (coelo)

Kengetallen belastingcapaciteit 2025			
OZB lasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde		€ 340,41	
Rioolheffing voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			
Rioolheffing	eigendom	€ 74,78	
	gebruik	€ 100,42	€ 171,37
Afvalstoffenheffing voor een gezin vast bedrag			€ 265,85
Gemiddelde aantal ledigingen (9 ledigingen-6 in vaste bedrag)			€ 21,90
Heffingskorting			€ -
Totale woonlasten voor gezin bij een gemiddelde WOZ waarde			€ 799,52
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin bij een gemiddelde WOZ waarde			€ 994,00
Gemeentelijke belasting capaciteit		E/F * 100%	80,44%

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

Inleiding

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in een bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld; die zijn ze kwijt in

geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het aangaan van banden met (verbonden) partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbindingen met een verbonden partij kan een manier zijn om een bepaalde publieke taak uit te voeren. De andere 2 manieren zijn om de taak binnen de eigen organisatie uit te voeren of bij een derde partij te beleggen op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst. Verbonden partijen kunnen verschillende juridische vormen hebben, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling, vennoot of stichting.

Grip

Om grip te hebben op verbonden partijen is het belangrijk dat er een goede governance structuur is. Governance betekent het scheppen van waarborgen voor de realisatie van doelstellingen. Het betreft de samenhang tussen de processen sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

Daarnaast zijn heldere kaders en afspraken nodig waarop gestuurd en waarover verantwoord kan worden.

Een gevolg van samenwerken met verbonden partijen is dat de gemeente een (deel) van de zelfstandigheid verliest. Er zijn meerdere deelnemers met belangen. Het vereist lobbywerk om de belangen van de gemeente Veere op de kaart te zetten. Deze rol is bij de bestuurders en raadsleden belegd.

Gemeenschappelijk regelingen

De gemeente Veere participeert in diverse verbonden partijen. In de meeste gevallen is dit via een samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regeling. Binnen de gemeente Veere vertegenwoordigen de collegeleden de gemeente in de besturen van gemeenschappelijke regelingen. Vertegenwoordiging in gemeenschappelijke regelingen is aangemerkt als een taak van bestuur en uitvoering, dus behorend tot de bevoegdheden van het college.

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en toezichhoudende rol. Daarom is het van belang dat de gemeenteraad inzicht heeft in de doelstellingen die een verbonden partij namens de gemeente Veere realiseert en welke risico's hierbij horen. In deze paragraaf geven wij per verbonden partij een toelichting hierop.

Zeeuws kader gemeenschappelijke regelingen

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 28 januari 2016 de nota "Aanpak voor een goede samenwerking tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen" van de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG) vastgesteld. Dit rapport heeft tot doel om de onderlinge samenwerking tussen opdrachtgever (gemeente) en opdrachtnemer (gemeenschappelijke regeling) te verbeteren. Eind 2018 is het rapport "Afspraken over samenwerken met Gemeenschappelijke Regelingen in Zeeland" verschenen. Dit is een actualisatie van het rapport van 2015. Waar eerder werd gesproken over adviezen zijn nu afspraken opgenomen. Na een evaluatie van de afspraken is het rapport in 2024 wederom geactualiseerd. De afspraken uit dit rapport hanteren wij als criteria die gelden als beleidskader voor het samenwerken via gemeenschappelijke regelingen.

Indeling

We verdelen de verbonden partijen als volgt onder in drie categorieën:

Gemeenschappelijke regelingen (nummer 1 t/m 7)

Stichtingen en verenigingen (-)

Overige verbonden partijen (nummer 8 t/m 13)

1. Gemeenschappelijke regeling Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

<i>Vestigingsplaats</i>	Terneuzen
<i>Doel</i>	De vennootschap heeft ten doel het verrichten van alle handelingen op het gebied van het voorzien in behoeften van algemeen belang, met in het bijzonder de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en voorts het verrichten van al hetgeen met het bovenstaande in de ruimste zin verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Eén lid en een plaatsvervanger, door en uit de raad (inclusief de voorzitter) gekozen.
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse verplichting naar rato van aangeboden afval en voor de garantieverplichting naar rato van het aantal inwoners.
<i>Raadsprogramma</i>	Volksgezondheid en milieu
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	Het O.L.A.Z. berekent de verwerkingskosten van het afval die door de verwerker in rekening worden gebracht, rechtstreeks door aan de deelnemende gemeenten. Het voorschottarief voor brandbaar afval (inclusief afvalstoffenbelasting bedraagt € 138,50 per ton. Voor het GFT bedragen de verwerkingskosten € 75 per ton. De voorschotbijdrage voor de milieustraat bedraagt € 25,45 per inwoner.
<i>Ontwikkelingen</i>	In 2025 is er op alle milieustraten toegangscontrole. Daarnaast worden op diverse locaties regionaal ambachtscentra ingericht. Het doel van deze acties is om meer afval opnieuw te gebruiken en daarmee te voldoen aan de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof).
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Er is landelijke discussie met Verpact over contract voorwaarden voor het inzamelen en aanleveren van PMD (Plastic, Metaal en Drankkartons) afval aan de verwerker. Dit kan leiden tot hogere kosten voor de verwerking van PMD.

*Eigen
vermogen 1-
1-2025*

*Eigen
vermogen 31-
12-2025*

*Vreemd
vermogen 1-1-
2025*

*Vreemd
vermogen 31-
12-2025*

*Resultaat
2025*

€ 638.024

€ 638.024

€ 13.907.835

€ 13.907.835

€0

2. Orionis Walcheren

<i>Vestigingsplaats</i>	Vlissingen
<i>Doel</i>	De primaire taak van Orionis Walcheren is de uitvoering van de Participatiewet en aanverwante regelingen. Orionis Walcheren begeleidt mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, naar zo regulier mogelijk (betaald) werk. Als (betaald) werk nog niet mogelijk is, wordt er ingezet op participatie, zoals bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Daar waar nodig wordt (tijdelijk) inkomenssteun en/of schuldhulpdienstverlening geboden.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van Middelburg, Veere en Vlissingen.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het dagelijks bestuur bestaat uit de wethouders met Sociale Zaken in hun portefeuille van de gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen. Het algemeen bestuur bestaat uit de leden van het dagelijks bestuur aangevuld met één lid van het college van B&W uit elke gemeente. De gemeente met het grootste financiële belang binnen de regeling heeft een extra lid.
<i>Financieel belang</i>	De Gemeente Veere betaalt een bijdrage in de uitvoeringskosten. De verdeling van deze kosten vindt plaats op basis van de verdeelsleutel ontvangen rijksvergoedingen. Tevens wordt er een extra bijdrage betaald voor de uitkeringslasten voor dat deel van de lasten wat de Rijksvergoeding te boven gaat. Ook deze bijdrage wordt toegedeeld op basis van de ontvangen Rijksvergoedingen.
<i>Raadsprogramma</i>	Sociaal Domein
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 1.666.634
<i>Ontwikkelingen</i>	Streven is om per 1 januari 2025 de hernieuwde gemeenschappelijke regeling in werking te laten treden. Daarnaast anticipeert Orionis zoveel mogelijk op maatschappelijke en (landelijke) politieke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door het opstellen van plannen waarmee het

	werkleerbedrijf op een efficiënte manier zijn vangnetfunctie kan blijven vervullen.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	De samenwerking tussen de drie gemeenten en Orionis verloopt over het algemeen goed. Tegelijkertijd is het een onderwerp van blijvende aandacht. Gemeenten hebben immers hun eigen prioriteiten en financieel uitgangspunt.

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 114.000	€ 54.000	€ 25.317.188	€24.862.289	€ 0

3. De Zeeuwse Muziekschool

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	Deze regeling heeft tot doel een vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en de muzikale vorming in de ruimste zin van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van 10 Zeeuwse gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Eén bestuurslid en een plaatsvervanger gekozen door en uit het college van B&W.
<i>Financieel belang</i>	Inwoners gerelateerde bijdrage in de jaarlijkse vaste kosten; docenturen in Veere gerelateerde bijdrage in de niet toerekenbare kosten (overhead); de variabele kosten zijn afhankelijk van door de gemeente gekozen programma.
<i>Raadsprogramma</i>	Sport, cultuur en recreatie
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 204.293 (de begroting 2025 van de muziekschool is echter nog niet vastgesteld)
<i>Ontwikkelingen</i>	Muziekschool Zeeland blijkt al een aantal jaar financieel niet in control te zijn. Sinds 2022 worden de bijdragen verhoogd (hoger dan de VZG-norm). Verklaringen hiervoor worden onvolledig en te

	laat ingediend. Het AB heeft nu de begroting 2025 nog niet vastgesteld. Inhoudelijk is het AB wel akkoord, procedureel nog niet. Hierover moet de begeleidingscommissie nog een positief advies geven.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	-

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

4. Het Zeeuws Archief

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	Behartiging belangen van de minister en de gemeenten op het archiefgebied.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van Veere en Middelburg en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Portefeuillehouder Archiefzaken en een plaatsvervanger gekozen door en uit het college van burgemeester en wethouders.
<i>Financieel belang</i>	Vaste jaarlijkse bijdrage.
<i>Raadsprogramma</i>	Sport, cultuur en recreatie / Overhead
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 159.465 GR bijdrage € 42.400 E-depot € 44.395 Stadhuiscollectie € 246.260 totaal

<i>Ontwikkelingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bestemmingsreserves worden ingezet aan de hand van een strategische investeringsagenda. • Er komen meer GR partners bij in de toekomst (vanaf 1-1-2026)
<i>Risico's (t.b.v. risicoparaagraaf)</i>	-

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2024</i>
€ 1.868.328	€ 798.590	€ 570.530	€ 500.000	€ 0

5. Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

<i>Vestigingsplaats</i>	Goes
<i>Doel</i>	<p>Uitvoering geven aan het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid voor alle deelnemende Zeeuwse gemeenten zoals in de Wet publieke gezondheid staat beschreven. Naast deze taken worden op basis van afspraken in de gemeenschappelijke regeling ook taken uitgevoerd voor de individuele gemeenten die hier opdracht voor hebben gegeven. De GGD Zeeland heeft in ieder geval tot taak de gemeenten te adviseren over de bevordering, totstandkoming en de continuïteit van de samenhang binnen de collectieve preventie en de afstemming daarvan met de curatieve gezondheidszorg. Naast de taken op het gebied van gezondheidszorg is de GR GGD ook belast met de uitvoering van de Jeugdzorg. Dit doet de GGD voor alle Zeeuwse Gemeenten.</p>
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van alle Zeeuwse gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Eén bestuurslid en een plaatsvervanger gekozen door en uit de raad, inclusief de voorzitter.
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage voor de Algemene Gezondheidszorg naar rato van het aantal inwoners en gedeeltelijk voor de Jeugdgezondheidszorg naar rato van het aantal 0-19 jarigen op 1 januari voorafgaand aan het desbetreffende begrotingsjaar zoals door het CBS gepubliceerd. Het totale financiële belang in de GR bedraagt voor 2025 € 1.358.794. Daarnaast betalen we een bedrag van €

	5.938.008 miljoen voor de Jeugdzorg. Hiervan is € 76.694 voor de uitvoeringskosten en € 5.861.314 miljoen voor zorgkosten.
<i>Raadsprogramma</i>	Volksgezondheid en Milieu
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>De afgelopen jaren is de gemeentelijke bijdrage gestegen als gevolg van organisatieveranderingen binnen de GGD, onder de noemer 'De basis op orde'.</p> <p>Het onderzoek naar een nieuw governance model voor onder andere de inkoop van jeugdhulp, een bedrijfsonderdeel van de GGD dat als gevolg van dit onderzoek mogelijk ergens anders ondergebracht zou gaan worden, heeft vooralsnog geen gevolgen voor de organisatie van de GGD. De uitkomst is dat er voorlopig geen nieuwe GR wordt opgericht en dat Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ) als bestuurscommissie onderdeel blijft van de GGD.</p> <p>Verder wordt er al enige tijd onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen Veiligheidsregio, RUD en GGD.</p>
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	De samenwerkingsvraagstukken kunnen leiden tot politieke onrust vanwege verschil van inzicht tussen de Zeeuwse gemeenten.

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 6.667.000	€ 6.667.000	€ 11.937.000	€ 11.937.000	€ 0

6. Veiligheidsregio Zeeland

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	Adequate brandweezorg bieden, voorbereid en geoefend zijn op rampen en crises en een meldkamer in stand houden. Dit alles op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van B&W van alle Zeeuwse gemeenten.

<i>Bestuurlijk belang</i>	De burgemeester in het Dagelijks en Algemeen Bestuur. De Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) voert gemeentelijke taken uit. Het is belangrijk dat dat goed gebeurt en binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen.
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage naar rato van het aantal inwoners alsmede andere uitkeringen en vergoedingen.
<i>Raadsprogramma</i>	Veiligheid
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 2.558.341
<i>Ontwikkelingen</i>	De Veiligheidsregio Zeeland zet de komende jaren vooral in op de programma's toekomstbestendige brandweer en voorbereiding crisisorganisatie.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	In de begroting zijn risico's opgenomen voor o.a. schadeclaim PFAS, meerkosten onderhoud gebouwen en materieel, loon- en prijsstijgingen en extra opleidingsbudget. Totaal is het een bedrag van € 2,3 miljoen. Het weerstandsvermogen is slechts € 0,3 miljoen. Bij een negatief resultaat of negatief vermogen zal er een beroep worden gedaan op de gemeenten.

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 687.583	€ 462.783	€ 21.436.239	€ 22.602.435	€ 0

7. Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)

<i>Vestigingsplaats</i>	Terneuzen
<i>Doel</i>	De RUD Zeeland voert in opdracht van de gemeenten, provincie en het waterschap voor een groot deel milieutaken de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit. Ze vervult deze taken professioneel, doelmatig en volgens vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen.
<i>Betrokken partijen</i>	Raden en colleges van alle Zeeuwse gemeenten, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland.

<i>Bestuurlijk belang</i>	Voorzitter van het algemeen bestuur van de RUD, wethouder van de gemeente Schouwen-Duiveland, vertegenwoordigt de regio Walcheren-Schouwen-Duiveland in het dagelijks bestuur van de RUD.
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage naar rato van hoeveelheid uitgevoerde VTH-taken.
<i>Raadsprogramma</i>	Volksgezondheid en milieu
<i>Begroting 2025 (bijdrage) €</i>	€ 495.900
<i>Ontwikkelingen</i>	Lopende ontwikkelingen die zorgen voor een verschuiving van productieve uren naar generieke uren zijn o.a. het IBP-VTH / Robuuste Omgevings-diensten. Daarnaast gaat er veel extra tijd naar het opdoen van ervaring met de ingevoerde Omgevingswet. Tevens staat er voor 2025 een verhuizing op de planning.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Door de lopende ontwikkelingen gaan er productieve uren 'verloren' aan bovengenoemde zaken. Dit is onvermijdbaar. Daarnaast ligt de begrotingswijziging 2024 voor de Robuuste RUD voor in een meerjarenraming. Om risico's hierin op te vangen volgen we dit proces nauwlettend.

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 860.000	€ 890.000	€	€	€ 0

8. Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V. (GVC)

<i>Vestigingsplaats</i>	Terneuzen
<i>Doel</i>	De Gemeentelijke Vervoerscentrale verzorgt de planning, regie en contractbeheer van het doelgroepenvervoer wat onder verantwoordelijkheid van de gemeente valt.
<i>Betrokken partijen</i>	Alle Zeeuwse gemeenten, de gemeente Goeree-Overflakkee en de provincie Zeeland zijn aandeelhouder.

<i>Bestuurlijk belang</i>	In 2015 zijn de Walcherse gemeenten toegetreden tot de Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V. (GVC). In 2017 is besloten de vertegenwoordiging van de gemeente Veere (en ook van Middelburg en Vlissingen) in de GVC te beperken tot toezichthouder in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) en niet meer als bestuurder in de GVC. De statuten zijn hierop aangepast. Jaarlijks wordt in de aandeelhoudersvergadering de begroting vastgesteld.
<i>Financieel belang</i>	De Walcherse gemeenten (als houders van de zogenaamde preferente aandelen C) kunnen niet aangesproken worden voor eventueel verlies of winst van de onderneming.
<i>Raadsprogramma</i>	Sociaal Domein
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 81.955
<i>Ontwikkelingen</i>	De GVZ bereidt zich voor op de operationele opgaven van de Flex (voorheen flextaxi). De provincie gaat met de Flex een vraaggericht openbaar vervoer bieden, waarbij taxi's worden ingezet. Het openbaar vervoer wordt op aanvraag, opstappunten zijn dichtbij en Veerse inwoners kunnen zonder overstappen naar iedere kern in de gemeente, Middelburg en Vlissingen. Dit moet medio 2025 moeten starten. Daarbij wordt ook gekeken naar een verandering van de governance van de GVZ. Er wordt gewerkt aan een passende Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de nieuwe opgaven van de GVZ. Eind 2024 wordt de raad om een zienswijze gevraagd op het conceptdocument over de nieuwe GR. Begin 2025 wordt de raad om instemming gevraagd over de nieuwe GR.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Er is momenteel een krapte op de arbeidsmarkt. De vervoerders die de GVZ aanstuurt voor het doelgroepenvervoer hebben daar last van. Tot nu toe lukt het de GVZ goed om situaties op te lossen waarbij er geen chauffeur is, door bijvoorbeeld een andere vervoerder in te schakelen. In de nieuwe aanbesteding (die ingaat per september 2025) richten we het contract zodanig dat vervoerders elkaar meer (kunnen) helpen als dat nodig is.

<i>Eigen vermogen 1-1-2023</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2023</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 529.181	€ 530.504	€ 1.920.304	€ 2.250.525	€ 29.400

9. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag
<i>Doel</i>	Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
<i>Betrokken partijen</i>	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Veere kan gebruik maken van haar stemrecht op de aandeelhoudersvergadering.
<i>Financieel belang</i>	Veere bezit een pakket van 7.020 aandelen van € 2,50 nominaal. De waarde van deze aandelen fluctueert constant.
<i>Raadsprogramma</i>	Algemene dekkingsmiddelen
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	-
<i>Ontwikkelingen</i>	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 kan de bank daarom niet maken.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Gedurende het begrotingsjaar 2023 hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.)

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
n.n.b.	n.n.b. (4.7 21 per 31-12-2023)	n.n.b.	n.n.b. (110 .819 per 31-12-2023)	n.n.b. (254 in 2023)

Bedragen x € 1.000.000

10. Z.E.H. N.V.

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	Z.E.H. N.V. is een geïntegreerd energiebedrijf. Het is werkzaam op het gebied van elektriciteits-, gas-, water- en warmtevoorziening.
<i>Betrokken partijen</i>	Zeeuwse gemeenten, gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht, Goeree-Overflakkee en de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (2,79%).
<i>Financieel belang</i>	Het financiële belang (kapitaalbelang) in Z.E.H. N.V. is eveneens 2,79%. Op de balans van de gemeente Veere zijn de aandelen Z.E.H. N.V. gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 119.526. Dit betekent dat de gemeente Veere over haar deelneming in Z.E.H. N.V. een risico loopt tot dit bedrag.
<i>Raadsprogramma</i>	Algemene dekkingsmiddelen
<i>Begroting 2024 (bijdrage)</i>	We betalen geen bijdrage aan Z.E.H. in 2025. Bij het onderdeel ontwikkelingen gaan we in op de dividendstroom die we verwachten.
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>In 2024 is de aandeelhoudersstrategie van ZEH behandeld in de AvA en als zodanig goedgekeurd. Deze strategie wijkt in de basis niet veel af van de voorgaande strategie. Belangrijkste elementen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • betrokkenheid van decentrale publieke aandeelhouders bij activiteiten met een hoog risicoprofiel is niet gepast; • bij het beëindigen van deze activiteiten wordt gezorgd voor behoud van de huidige aandeelhouderswaarde vanuit goed rentmeesterschap en in overeenstemming met het dividendbeleid; • de aandeelhouders hebben de voorkeur om financiële middelen binnen ZEH te laten uitkeren in dividend, hierbij aansluitend op het vastgestelde dividendbeleid;

	<ul style="list-style-type: none"> de ZEH-aandeelhouders een duidelijke rol blijven zien voor het Rijk bij het vinden van een oplossing voor de kerncentrale en het mitigeren van de bijbehorende risico's. <p>Op 4 juni 2024 heeft de minister voor Klimaat en Energie aangegeven dat verkennende gesprekken te voeren over een mogelijke aandelenoverdracht. Dit onder voorwaarde dat voor de Staat overname alleen optie is wanneer het zeggenschap krijgt over het besluit om de kerncentrale open te houden.</p>			
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Het risico in ZEH blijft slechts beperkt tot het bedrag dat we op onze balans hebben staan, € 119.526.			
<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 1.421,8	€ 1.421,8	€ 672,7	€ 683,7	€ 169,9

Bedragen x € 1.000.000

11. Gemeentelijk Bezit Evides Aqua B.V.

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	Het borgen van de publieke drinkwatervoorziening .
<i>Betrokken partijen</i>	Zeeuwse gemeenten, gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Goeree-Overflakkee.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (2,79%).
<i>Financieel belang</i>	Het financiële belang (kapitaalbelang) in G.B.E. Aqua B.V. is eveneens 2,79%. Op de balans van de gemeente Veere zijn de aandelen gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 9,8 miljoen. Dit betekent dat de gemeente Veere over haar deelneming in G.B.E. Aqua B.V. een risico loopt tot dit bedrag.
<i>Raadsprogramma</i>	Algemene dekkingsmiddelen

<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	We betalen geen bijdrage aan GBE Aqua. Bij het onderdeel ontwikkelingen gaan we verder in op de dividendstromen.			
<i>Ontwikkelingen</i>	In 2024 is een nieuwe aandeelhoudersstrategie opgesteld voor Evides. Deze is besproken met de andere 50% belanghebbende in Evides (GBE). Evides heeft in 2023 reeds winstwaarschuwingen afgegeven voor lagere dividenduitkeringen. Dit in verband met stijgende kosten voor energie en op de rol staande investeringen. Op basis van deze waarschuwing zijn in de begroting 2025 de ramingen voor het dividend verlaagd tot een bedrag van € 167.000 (was: € 395.000).			
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Op de balans van de gemeente Veere zijn de aandelen gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 9,8 miljoen. Dit betekent dat de gemeente Veere over haar deelneming in G.B.E. Aqua B.V. een risico loopt tot dit bedrag. In de begroting is, zoals bij het onderdeel ontwikkelingen is aangegeven, een dividend geraamd van € 167.000. We lopen het risico dat dit dividend bij tegenvallende resultaten van Evides lager uitvalt.			
<i>Eigen vermogen 1-1-2023</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2023</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 134,3	€ 134,3	€ 162,8	€ 162,8	€ 0

Bedragen x € 1.000.000

12 . N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls)

<i>Vestigingsplaats</i>	Middelburg
<i>Doel</i>	<p>Vergroten dynamiek van de Zeeuwse economie. De N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls) is de ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland. Haar doel is het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse economie.</p> <p>Impuls wil zichtbaar bijdragen aan de ontwikkeling van Zeeland. Het op vernieuwende en verrassende wijze verbinden van mensen, van binnen en buiten Zeeland, zal leiden tot nieuwe economische impulsen. Die ontwikkelen Zeeland verder tot een innovatieve en gezonde provincie. Impuls stimuleert en faciliteert (kennis)economische ontwikkelingen in de meest brede zin van het woord. Impuls trekt de kar niet alleen, maar steunt ook op initiatieven vanuit het bedrijfsleven en overheden.</p>

	<p>De kerndoelen van Impuls zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • structuurversterking en ontwikkeling van de regionale economie door grote projecten te faciliteren; • de ontwikkeling en uitvoering van projecten voor de Zeeuwse kenniseconomie (in het kader van het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie, waarbij de nadruk wordt gelegd op het verhogen van het opleidingsniveau, betere uitwisseling tussen onderwijs en arbeidsmarkt en innovatie; • economische promotie en acquisitie. <p>De kerncompetentie van Impuls is proces- en projectmanagement. Om gestructureerd van een idee tot een ambitieus en realistisch projectplan te komen, is een heldere fasering nodig waarin draagvlak en haalbaarheid goed onderbouwd zijn.</p>
<i>Betrokken partijen</i>	Gemeente Veere, overige Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en het Ministerie van EZK (investeringsfonds Zeeland).
<i>Bestuurlijk belang</i>	<p>Vertegenwoordiging in AVA.</p> <p>Sinds de oprichting in juli 2007 participeert gemeente Veere in de N.V. Economische Impuls Zeeland. De vennootschap wordt bestuurd door één directeur. Het toezicht wordt uitgevoerd door de Raad van Commissarissen (RvC) van drie leden. De leden van de RvC worden aangesteld door de aandeelhouders.</p>
<i>Financieel belang</i>	We hebben een deelneming in N.V. Economische Impuls Zeeland van € 1.472.
<i>Raadsprogramma</i>	Economie
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	€ 25.251
<i>Ontwikkelingen</i>	De werkzaamheden richten zich met name op verkenning naar kansrijke ontwikkelingen, acquisitie activiteiten om bedrijven aan te trekken en zich te vestigen in Zeeland en zullen innovatieve startende en groeiende bedrijven begeleid en gefaciliteerd worden op het gebied van financiering. De focus komt in 2025 (nog) meer te liggen op verduurzamen en versterken van de Zeeuwse economie.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	-

<i>Eigen vermogen 1-1-2025</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2025</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2025</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 11.416.769	€ 11.416.769	€ 2.857.846	€ 2.857.846	€ 0

13. STEDIN

<i>Vestigingsplaats</i>	Rotterdam
<i>Doel</i>	<p>Door de energietransitie verduurzaamt de energieproductie in hoog tempo en neemt het elektriciteitsverbruik toe doordat we meer elektriciteit gebruiken voor het verwarmen van gebouwen, voor elektrisch rijden en voor elektrificatie in de industrie.</p> <p>Al die nieuwe energie brengt Stedin via zijn netten naar hun klanten. Iedereen in het verzorgingsgebied toegang geven tot duurzame energie; dat is de maatschappelijke opdracht van Stedin.</p> <p>Stedin richt zich daarom op het mogelijk maken van de energietransitie door hun netten sneller uit te bouwen, optimaal te benutten en goed te beheren.</p>
<i>Betrokken partijen</i>	61 Nederlandse gemeenten, 2 provincies en de Staat der Nederlanden.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van 383 gewone aandelen.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente heeft een financieel belang in Stedin voor een bedrag van € 300.000 in de vorm van 383 gewone aandelen.
<i>Raadsprogramma</i>	Algemene dekkingsmiddelen
<i>Begroting 2025 (bijdrage)</i>	We betalen geen bijdrage aan Stedin in 2025. Bij het onderdeel ontwikkelingen gaan we in op de dividendstroom die we verwachten.
<i>Ontwikkelingen</i>	De gemeente Veere is per 27 maart 2024 aandeelhouder van Stedin. Het publieke belang was de voornaamste reden om toe te treden. Het elektriciteitsnet in Zeeland zit vol waardoor Stedin zich genoodzaakt ziet fors te investeren in de infrastructuur. Veere was, evenals veel andere Zeeuwse gemeenten en de provincie, nog geen aandeelhouder in Stedin. Om een betere

	balans en zeggenschap te krijgen in het verzorgingsgebied is besloten toe te treden. In de AvA's zal de gemeente zeggenschap uitoefenen om ook in ons verzorgingsgebied te voortgang te behouden.
<i>Risico's (t.b.v. risicoparagraaf)</i>	Op de balans van de gemeente Veere zijn de aandelen gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 300.000. Dit betekent dat de gemeente Veere over haar deelneming in Stedin een risico loopt tot dit bedrag.

<i>Eigen vermogen 1-1-2023</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 1-1-2023</i>	<i>Vreemd vermogen 31-12-2023</i>	<i>Resultaat 2025</i>
€ 3,2	€ 3,2	€ 5,1	€ 5,1	€ 0

Bedragen x € 1.000.000

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

A. Wegen

Actualiteit

September 2023 stelde de gemeenteraad het beheerplan wegen 2024-2028 vast.

Beheerdoelen

In 2025 gaan we voor het standaard ambitieniveau volgens de CROW 'niveau B'. In het plan zijn keuzes gemaakt ten aanzien van het ambitieniveau. We maken daarbij gebruik van de CROW methode "rationeel wegbeheer". Deze methode kent vijf categorieën; A+ (nieuw), A (goed), B (voldoende), C (binnen 2 jaar ingrijpen), D (achterstallig onderhoud). Alle wegen voldoen aan het einde van de planperiode minimaal aan niveau B.

Maatregelen

Op basis van het beheerplan voeren we de vervangingsplanning wegen uit en stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma voor het groot onderhoud op. We kijken daarbij meerdere jaren vooruit. In dit programma houden we niet alleen rekening met de toestand van de weg, maar kijken we ook naar de riolering, het groen, verkeer, etc. Daarnaast voeren we klein onderhoud uit.

Ontwikkelingen

Door de grote vervangingsopgave van de nutsbedrijven is een goede samenwerking met de nutsbedrijven steeds belangrijker. Samen met de nutsbedrijven proberen we het groot onderhoud aan wegen, riolering en nutsvoorzieningen voor de lange termijn te plannen en tijdig af te stemmen. Hierdoor bereiken we een optimaal resultaat.

Wegbeheerplan		2025	2026	2027	2028
Exploitatiebedragen	Benodigd	1.748	1.748	1.748	1.748
	Opgenomen in begroting	1.748	1.748	1.748	1.748
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Wegbeheerplan (x € 1.000)

B. Riolering (opgenomen in programma 7, Volksgezondheid en milieu)

Actualiteit

Voor de planperiode 2024-2028 geven we uitvoering aan het Water- en rioleringsplan (WRP).

Beheerdoelen

Volgens de Omgevingswet hebben we een zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Het WRP geeft aan hoe we hier vorm aan geven. De belangrijkste doelen zijn:

- vuil water in het oppervlaktewater zo veel mogelijk voorkomen;
- (grond)wateroverlast zo veel mogelijk voorkomen.

De technische uitwerking vindt plaats in operationele plannen. In het WRP anticiperen we op een aantal ontwikkelingen. De belangrijkste ontwikkeling is de klimaatontwikkeling: meer kans op wateroverlast, maar ook meer en langere perioden van droogte.

Maatregelen

Voor het onderhoud van alle rioleringsobjecten uit het WRP kennen we een breed pakket aan onderhoudsmaatregelen. We zorgen voor vervanging of renovatie van riolering, gemalen, drainage, etc. als ze aan het einde zijn van hun levensduur. Daarnaast voeren we regulier onderhoud uit. Bijna altijd doen we dit via uitbesteding met meerjarige contracten. Bijvoorbeeld het laten reinigen en inspecteren van riolen en gemalen, het legen van kolken, etc. Klein onderhoud (zoals het verhelpen van verstoppingen en storingen) besteden we gedeeltelijk uit, maar doen we ook voor een deel met onze eigen medewerkers.

Naast onderhoud optimaliseren we het bestaande rioolstelsel. We maken het robuuster, zodat de kans op vervuiling en wateroverlast kleiner wordt.

Ontwikkelingen

Het veranderende klimaat vraagt om een openbare ruimte die flexibeler is en minder kwetsbaar voor extreme weersomstandigheden (te droog of te nat). Bij elke herinrichting houden we rekening met deze ontwikkelingen.

Riolering		2025	2026	2027	2028
Investeringsbedragen	Benodigd	1.825	1.825	1.825	1.825
	Opgenomen in begroting	1.825	1.825	1.825	1.825
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: WRP 2024-2028 (x € 1.000)

C. Groen

Actualiteit

Juli 2023 stelde de gemeenteraad beleids- en beheerplan groen vast.

Beheerdoelen

De komende jaren gaan we het groen meer natuurlijk beheren. We geven meer ruimte

aan inheemse planten en natuurlijke vegetaties en daarmee vergroten we de biodiversiteit. We willen de openbare ruimte meer vergroenen om de effecten van klimaatverandering te verminderen. We zorgen ervoor dat de het niveau van onderhoud voldoet een het afgesproken beheerniveau.

Maatregelen

Het beheer en onderhoud van het openbare groen voeren we grotendeels zelf uit met eigen medewerkers en met detachingskrachten van Orionis. Op basis van het beleids- en beheerplan stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma voor het omvormen en uitbreiden van het groen. We stemmen de uitvoering zoveel mogelijk af op andere onderhoudswerkzaamheden.

Ontwikkelingen

Het areaal bomen staat onder druk het oprukken van de essensterfte. Steeds meer essen worden ziek en sterven uiteindelijk af. Ook in onze gemeente komt de ziekte steeds vaker voor.

Groenbeheerplan		2025	2026	2027	2028
Exploitatiebedragen	Benodigd	1.247	1.247	1.247	1.247
	Opgenomen in begroting	1.247	1.247	1.247	1.247
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Groenbeheerplan (x € 1.000)

D. Gebouwen

Actualiteit

Voor de planperiode 2024-2027 geven we uitvoering aan beheerplan onderhoud gebouwd vastgoed.

Beheerdoelen

Het niveau van onderhoud is vastgelegd in het vastgestelde beheerplan en de bijbehorende bijlagen. Het ene pand houden wij op een goed niveau en de andere op sober maar doelmatig. Alle kosten hiervoor komen ten laste van de onderhoudsvoorziening. Daarnaast hebben we nog een exploitatievoorziening, hier zitten de kosten in zoals belastingen, verzekeringen en energielasten. Ook storingen en schades betalen wij hieruit.

Maatregelen

Voor het beheer en onderhoud aan alle gebouwen zijn verschillende opties opgenomen in het beheerplan. Opties zijn: sloop, instandhouding, renovatie, verduurzaming & nieuwbouw. Een groot deel van de maatregelen zijn op contractbasis en zijn uitbesteed. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om planmatig schilderwerk, dak werkzaamheden, installaties onderhoud & automatische ramen en deuren. Onze eigen medewerkers van de technische dienst voeren ook veel werkzaamheden uit. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het oplossen van klachten, storingen en lekkages maar ook houden zij zich bezig met het keuren van noodverlichting en ladders.

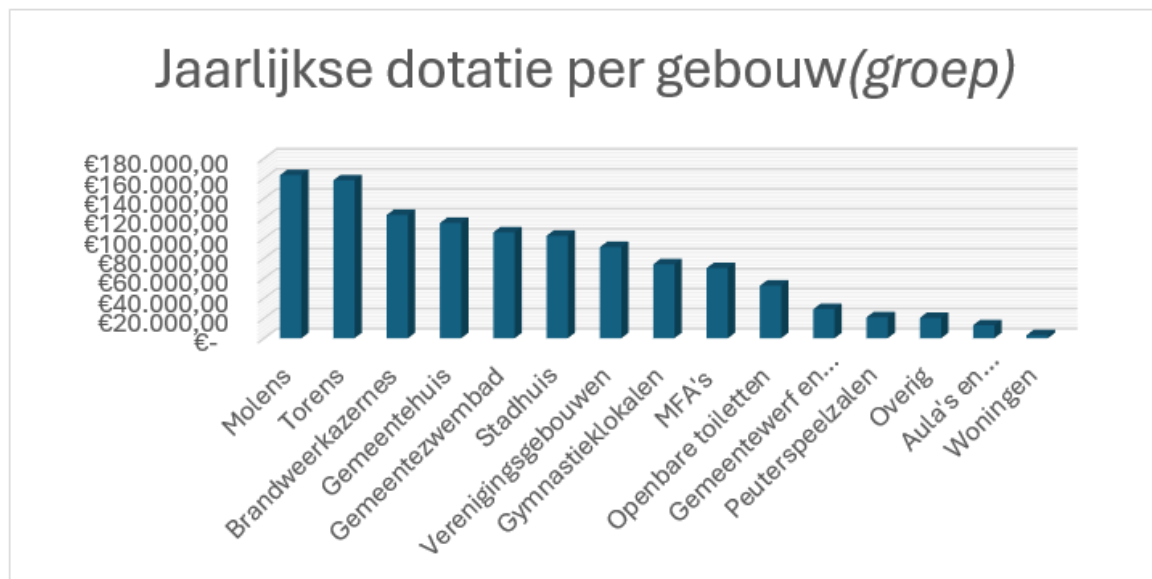
Ontwikkelingen

De gemeente is volop in ontwikkeling. Zeker als het gaat om vastgoed. Op dit moment lopen er verschillende sporen, Maatschappelijk Vastgoed 2025 (fase 1 en 2), Duurzaamheid Maatschappelijk Vastgoed en Streefbeeld Maatschappelijk Vastgoed. Ook is er constante verandering als het gaat om de beheer en exploitatie van bijvoorbeeld de verenigingsgebouwen. Al deze zaken maken het lastig om een doeltreffend beheerplan te maken en je daar ook aan te houden of waar nodig bij te sturen.

Beheerplan onderhoud gebouwen		2025	2026	2027	2028
Stand van de voorziening		-141	-382	-237	-19
Exploitatiebedragen	Begrote storting	818	818	818	818
	Begroot onderhoud	-1.059	-673	-600	-818
	Saldo	-382	-237	-19	-19

Tabel: beheerplan onderhoud gebouwen (x € 1.000)

Financiën

E. Openbare verlichting

Actualiteit

Juli 2023 stelde de gemeenteraad het beheerplan openbare verlichting 2024-2028 vast.

Beheerdoelen

De komende jaren vervangen we het resterende deel van de conventionele verlichting voor LED-armaturen. Hiermee versnellen we de verduurzaming van onze openbare verlichting.

Maatregelen

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting kopen we als Zeeuwse overheden gezamenlijk in. Op basis van het beheerplan stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma op. We stemmen de uitvoering zoveel mogelijk af op andere onderhoudswerkzaamheden.

Ontwikkelingen

De technische ontwikkelingen bij openbare verlichting gaan snel. Hier proberen we zo veel mogelijk op in te spelen.

Openbare verplichting		2025	2026	2027	2028
Investeringsbedragen	Benodigd	187	189	158	111
	Opgenomen in begroting	187	189	158	111
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan openbare verlichting (x € 1.000)

F. Civiele kunstwerken

Actualiteit van het beheerplan

Juli 2023 stelde de gemeenteraad het beheerplan civiele kunstwerken 2024-2028 vast.

Beheerdoelen

De doelstelling van het plan is om achterstallig onderhoud te voorkomen. Tweejaarlijks inspecteren we alle kunstwerken en werken we het schades en achterstallig onderhoud weg. Grotere vervangings- of onderhoudsmaatregelen die we niet binnen het onderhouds-budget kunnen oplossen nemen we apart op in de begroting.

Maatregelen

Bij het onderhoud van kunstwerken kennen we 3 soorten onderhoud. Als een kunstwerk aan het einde van zijn levensduur is, voeren we of een renovatie uit of we vervangen het hele kunstwerk. Dit laatste noemen we vervangingsonderhoud. Verder voeren we jaarlijks regulier onderhoud uit op basis van een inspectie. En klein onderhoud op basis van meldingen.

Ontwikkelingen

De afgelopen tijd is de detaillering van trappen verder ontwikkeld. Met als doel een zo duurzaam mogelijk ontwerp te realiseren. Een trap wat met minimaal onderhoud een zo lang mogelijke levensduur heeft. Ook maken we steeds vaker gebruik van hergebruikt hardhout.

Civiele kunstwerken		2025	2026	2027	2028
Exploitatiebedragen	Benodigd	48	48	48	48
	Opgenomen in begroting	48	48	48	48
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan civieltechnische kunstwerken (x € 1.000)

G. Duingebiedvoorzieningen

Actualiteit

Juli 2023 stelde de gemeenteraad het beheerplan duingebiedvoorzieningen 2024-2028 vast.

Beheerdoelen

Het beheerplan duingebiedvoorzieningen geeft richting aan het beheer en onderhoud van de openbare voorzieningen op de stranden en in het duingebied. Het betreft de duinovergangen, wandelpaden, afrasteringen, loopplanken, afvalbakken, etc. In het plan staat welke kwaliteit de voorzieningen moeten hebben, welke kosten ermee zijn gemoeid en wie wat uitvoert (gemeente of Stichting Strandexploitatie Veere).

We hanteren in dit beheerplan ook de meetlat van CROW: van A+(zeer goed) tot D (slecht). Net als in de kernen kiezen we voor niveau B (voldoende) en op in het zicht lopende locaties voor A.

Maatregelen

De SSV doet het regulier en klein onderhoud aan de voorzieningen op basis van hun inbestedingsopdracht. De gemeente vervangt en renoveert de paden en trappen.

Ontwikkelingen

De afgelopen tijd is de detaillering van trappen verder ontwikkeld. Met als doel een zo duurzaam mogelijk ontwerp te realiseren. Een trap wat met minimaal onderhoud een zo lang mogelijke levensduur heeft. Ook maken we steeds vaker gebruik van hergebruikt hardhout.

Duingebied-voorzieningen		2025	2026	2027	2028
Exploitatiebedragen	Benodigd	237	237	237	237
	Opgenomen in begroting	237	237	237	237
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan duinvoorzieningen (x € 1.000)

H. Stadshaven Veere

Actualiteit

Juli 2023 stelde de gemeenteraad het beheerplan stadshaven Veere 2024-2028 vast. Een deel van het onderhoud is via een overeenkomst ondergebracht bij de jachtclub Veere.

Beheerdoelen

We willen de historische haven bewaren en in stand houden.

Maatregelen

Alle jachthavenvoorzieningen zijn in erfpacht overgedragen aan de jachtclub. De gemeente zorgt voor de overige kades, keerwanden, etc.

Ontwikkelingen

In 2021 voerden we een uitgebreide inspectie uit van de haven. Hierbij is geconstateerd dat het Noorderhoofd (palenhoofd tegenover de Campveerse Toren) in zeer slechte staat is. In de begroting is budget opgenomen om het Noorderhoofd in 2025 te restaureren.

Stadshaven Veere		2025	2026	2027	2028
Exploitatiebedragen	Benodigd	10	10	10	10
	Opgenomen in begroting	10	10	10	10
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan stadshaven Veere (x € 1.000)

Paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen

Inleiding

De gemeente Veere ziet het belang van risicomanagement. Zo beheersen we de risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf leggen we een relatie tussen de risico's en de financiële weerstand.

Deze paragraaf is een onderdeel van het risicomanagementproces en geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente Veere. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente als zich tegenvallers voordoen.

De paragraaf geeft in het kort weer waar de uitgangspunten van risicomanagement zijn vastgelegd (beleid) en uit welke componenten het weerstandsvermogen bestaat. Verder geven we inzicht in de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's), de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen), het weerstandsvermogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit) en de kengetallen.

Risicomanagementbeleid

Het beleid (uitgangspunten en werkwijze) dat de gemeente voert ten aanzien van risicomanagement staat in deze paragraaf. De gemeente is verplicht zowel in de programmabegroting als in de programmarekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden.

In de beleidsnota is ook vastgelegd dat we in de bestuurlijke rapportages rapporteren over de financiële positie. Bij het opstellen van de programmabegroting, de bestuursrapportages en jaarrekening moet er een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig zijn. Dat betekent niet dat in de gemeentelijke huishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij het uitvoeren van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot (financiële) nadelen.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en controlcyclus.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat we het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van beheersmaatregelen voortdurend in de praktijk toepassen.

Risico-inventarisatie

We hebben de risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld. Er zijn 119 risico's in beeld gebracht. Dit is een toename ten opzichte van de jaarrekening 2023 omdat de al bekende frauderisico's ook zijn meegenomen. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore (kans x gevolg) is voor en na het implementeren van beheersmaatregelen. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken zijn alle risico's gewogen op kans van voorkomen en financieel gevolg. Voor de kans en het gevolg zijn scoreklassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal). De gemiddelde risicoscore voor de gemeente is 6,0.

Beheersmaatregelen

We vergelijken de gemiddelde risicoscore (kans x gevolg) voor en na de maatregelen, wat de invloed van de gedefinieerde beheersmaatregel laat zien. De getroffen maatregelen zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor neemt de risicoscore af en zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen. Beheersmaatregelen zijn te onderscheiden in twee categorieën: financieringsmaatregelen en control-maatregelen.

Een financieringsmaatregel is een maatregel waarbij het risico niet gereduceerd wordt, maar dat er financieel gezien dekking voorhanden is als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Om risicomangement effectief te laten zijn is het daarnaast wenselijk om bij het benoemen van beheersmaatregelen ook te kijken naar 'control-maatregelen'. Dit zijn maatregelen die de kans van optreden of de directe gevolgen van een risico kunnen reduceren.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans, optreden en gevolg, gebruiken we de risicokaart (zie hieronder). De nummers gevende aantallen risico's weer die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Dit maakt inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Financieel	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
$x > € 500.000$	1	1	2	1	
$€ 250.000 < x < € 500.000$		1	4	1	
$€ 100.000 < x < € 250.000$	2	3	5	6	3
$€ 25.000 < x < € 100.000$	5	19	10	8	7
$x < € 25.000$	7	8	4	8	4
Geen financiële gevolgen			5		
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Het is aan te raden niet te lang te wachten met het uitvoeren van beheersmaatregelen.

Uit de risicokaart blijkt dat er zich relatief veel risico's in de groen en oranje zone bevinden (onder/midden) in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kunnen we op korte termijn kostenreductie realiseren. Op langere termijn kunnen we serieuze bedreigingen van de continuïteit van de bedrijfsvoering voorkomen. Een risico dat zich in het rode gebied bevindt, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt.

Weerstandscapaciteit

Met het risicoprofiel van de gemeente Veere kunnen we bepalen hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we met een risicosimulatie. Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kunnen we op een verantwoorde manier minder vermogen aanhouden. De risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Als we rekening houden met de kans op

voorkomen en verwacht geldelijk gevolg stellen we vast dat van de simulaties het totale risicobedrag ca € 5,0 miljoen bedraagt.

Risico top 10

In de hiernavolgende tabel geven we de top 10 risico's van de gemeente Veere weer, gerangschikt naar financiële impact. Het percentage geeft in grote lijnen de weging van het betreffende risico aan t.o.v. het totaal aan risico's.

	Risico	Invloed
1.	De algemene uitkering uit het gemeentefonds is onderhevig aan ontwikkelingen en loopt niet in de pas met de taken die we moeten uitvoeren. Taken en middelen zijn dus niet in balans en de meerjarenramingen laten een tekort zien. Verder loopt er een onderzoek naar de Overige Eigen Middelen dat nadelig kan uitpakken voor gemeenten met recreatie en toerisme. Het gevolg kan zijn een groter begrotingstekort.	9,2%
2.	Door een cyberaanval kan het computersysteem platgelegd worden. Dit kan gevolgen hebben voor de dienstverlening en moeten we kosten maken voor herstel en reconstructie.	5,8%
3.	Bij de Jeugdwet, WMO en Participatiewet is er sprake van open einde regelingen. Het jaarlijkse budget is ontoereikend om de voorzieningen en uitvoeringskosten te betalen.	5,4%
4.	Door de hogere inflatie (bij energie en grondstoffen) dreigt er bij de voorbereiding, aanbesteding en bouw van werken en projecten een overschrijding van het beschikbare budget en komen projecten niet van grond.	3,8%
5.	Bij het uitbreken van een pandemie blijven de toeristen uit en is er sprake van derving van inkomsten (toeristenbelasting en parkeerbelasting). Ook maken we extra kosten in verband met preventie en de gevolgen van lokale en landelijke beperkende maatregelen.	3,3%
6.	We lopen het risico dat we de ramingen van parkeeropbrengsten niet halen. De werkelijke realisatie is op een dusdanig laat tijdstip bekend dat we geen tussentijdse maatregelen kunnen nemen.	3,1%
7.	Milieu-gerelateerde beperkingen (o.a. PFAS) leveren vertraging op in verschillende ruimtelijke ontwikkelingen.	3,1%
8.	De gemeente is eigen risicodragers bij arbeidsongeschiktheid van personeel.	2,9%
9.	Wegvallen van parkeeropbrengsten op de parkeerterreinen Veerse Gatdam.	2,6%
10.	Op verschillende manieren proberen we grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen. Er kan sprake zijn van een overschrijding van de begroting met een hogere bijdrage voor de deelnemers. Gevolg hiervan kan zijn een begrotingstekort.	2,6%

Tabel: Top 10 risico's begroting 2025.

Risico's en weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang dat de gemeente over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder verstaan we de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake, als er nog geen volledige kostendekking is gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld; de gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit maakt geen onderdeel uit van de berekening van de weerstandscapaciteit.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven zijn in de begroting jaarlijks bedragen opgenomen van € 100.000 voor eenmalige en jaarlijks € 25.000 voor structurele uitgaven.

Vrij besteedbare reserves

Als vrij besteedbare reserves beschouwen wij alleen de algemene reserve.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves

is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs. Voorzichtigheidshalve nemen wij deze stille reserves niet mee in de berekening van de weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

weerstandscapaciteit per 31/12	2023	2024	2025	2026	2027	2028
algemene reserve	22.190	31.693	28.159	26.261	25.823	24.476
bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0
onvoorzien	0	44	153	132	191	191
beschikbare weerstandscapaciteit	22.190	31.737	28.312	26.394	26.014	24.667

Tabel: weerstandscapaciteit (x € 1.000)

Weerstandsvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf leggen we een relatie tussen deze twee componenten om het weerstandsvermogen van de gemeente Veere te bepalen. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ratio Weerstandsvermogen = -----

Benodigde weerstandscapaciteit

Voor Veere betekent dit, gebaseerd op de gemiddelde weerstandscapaciteit in 2028, een ratio van € 25,1 / € 5,0 = 5,0. Als we de huidige omvang van het risicoprofiel afzetten tegen de gemiddelde weerstandscapaciteit in de komende jaren, zien we dat de ratio zich als volgt ontwikkelt:

Bron/Jaarschijf	2024	2025	2026	2027	2028
begroting 2023	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
jaarrekening 2022	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Begroting 2024	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
jaarrekening 2023	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Begroting 2025	5,4	6,0	5,5	5,2	5,0

Tabel: Ratio weerstandsvermogen

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen maken wij gebruik van de volgende waarderingstabel:

Beoordelingstabel weerstandsvermogen		
Klasse	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gelet op ratio van 5,0 in 2028 betekent dit dat, het weerstandsvermogen nog uitstekend is en ligt boven de streefnorm (voor Veere 1,4 – 2,0).

Kengetallen

Het financieel beeld dat uit kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten zijn nu in totaal vijf financiële kengetallen opgenomen. De provinciale toezichthouders hebben een normering aangegeven. De normering categorie minst - en gemiddeld risicovol hebben wij in de onderstaande tabel weergegeven.

1. Netto-schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. We zien een stijging van het percentage wat mede verband houdt met voorgenomen investeringen. Het percentage blijft ruim binnen de norm.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De percentages worden als gemiddeld gezien.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. In 2016 heeft een stelselwijziging plaatsgevonden, waardoor de categorie niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) niet meer bestaat. De bedragen die voorheen onder NIEGG vielen zijn nu op de balans opgenomen als immateriële vaste activa of materiële vaste activa. De commissie BBV geeft aan dat in de berekening NIEGG op 0 gezet moet worden. Dit geeft een sterke daling van het kengetal grondexploitatie te zien ten opzichte van eerdere begrotingen.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

5. Belastingcapaciteit

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage. Deze kengetallen zijn ook in de paragraaf Lokale heffingen opgenomen. Uit deze percentages blijkt dat we ook hier binnen de minst risicovolle norm van de toezichthouder blijven.

De kengetallen worden in de volgende tabel weergegeven.

Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
netto-schuldquote	32%	29%	46%	68%	78%	82%
netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstreckte geldleningen	26%	23%	38%	60%	69%	72%
solvabiliteitsratio	37%	32%	43%	44%	42%	41%
structurele exploitatieruimte	4,5%	2,7%	0,9%	-1,2%	-1,2%	-1,4%
grondexploitatie	4%	6%	4%	4%	3%	3%
belastingcapaciteit	88%	84%	80%	80%	80%	80%

Norm toezichthouder		
A. Minst risicovol	B. Gemiddeld risico	C. Meest risicovol
<90%	90-130%	>130%
<90%	90-130%	>130%
>50%	20-50%	<20%
>0%	0%	<0%
<20%	20-35%	>35%
<95%	95-105%	>105%

Paragraaf grondbeleid

Grondbeleid

De nota grondbeleid voor de Gemeente Veere is in 2023 vastgesteld met als titel "Actief op (meer) waarde verbinden". De gemeente Veere wil het grondbeleid zo inzetten, dat we de komende jaren stevig vooruitkomen op een aantal thema's: leefbaarheid, duurzaamheid, klimaat, economie en de ruimtelijke kwaliteit van kern en daar om heen. Het nieuwe grondbeleid voegt waarde toe voor de leefomgeving en onze inwoners.

Onze gezamenlijke ambitie is een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving met een vitale samenleving en economie. Hiervoor bieden we als gemeente meerdere uitdagingen het hoofd. Ook nemen wij onze rol in de ruimtelijke ontwikkeling van gebieden, zowel in de kernen als in het buitengebied.

Om de ambities waar te maken is de beschikbaarheid van grond in de gemeente en een duidelijke afweging over de rol die gemeente wil, kan en/of moet spelen bij ontwikkelingen, van groot belang. Nieuwe ontwikkelingen moeten ook vanuit maatschappelijk perspectief doordacht en rationeel afgewogen zijn vanuit financieel en maatschappelijk rendement. We kijken hierbij vanuit de waarde voor de inwoner en zorg voor de toekomst. Dit geldt voor nieuwbouw, maar ook voor hergebruik, transformatie en meervoudig ruimtegebruik. Voor Veere houdt dit in, dat er een afwegingskader wordt gehanteerd voor het uit te voeren grondbeleid. Dit afwegingskader is de optelsom van de

Omgevingsvisie Veere 2047

Naast de nota grondbeleid is in 2023 de "Omgevingsvisie Veere 2047" vastgesteld en vervangt daarmee de "Structuurvisie gemeente Veere 2025".

Woningbouwopgave

Veere staat voor een grote en urgente uitdaging om het tekort aan geschikte woningen voor diverse doelgroepen aan te pakken. Met de lancering van het "Programma Wonen Veere 2022-2027" heeft de gemeente een ambitieuze doelstelling vastgesteld: de bouw van 852 nieuwe woningen tot en met 2030.

Het woningtekort in Veere is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen, met beperkte nieuwbouwproductie en een tekort aan betaalbare woningen als gevolg. Om deze uitdaging aan te gaan, zijn verschillende instrumenten ingezet, waaronder de "Nieuwbouw-programmering Veere 2023-2030", het "Toetsingskader nieuwbouwinitiatieven" en het "Voorkeursrecht op alle beoogde ontwikkellocaties woningbouw". Uitgang is en blijft dat in alle 13 kernen betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en ouderen (levensloopbestendige woningen) gebouwd worden.

Toetsingskader nieuwbouwinitiatieven

Het "toetsingskader nieuwbouwinitiatieven" is een set van regels die de prioriteit van projecten bepaalt. Projecten krijgen meer punten op basis van verschillende criteria, zoals de omvang van het project, de tijd sinds de laatste nieuwbouw in de betreffende kern en de beschikbaarheid van bouwgrond. Dit zorgt ervoor dat de juiste huizen op de juiste locaties worden gebouwd en biedt de gemeente de mogelijkheid om actiever toezicht te houden op de realisatie van bouwinitiatieven en de plancapaciteit in de gemeente beter te beheren.

Nieuwbouwprogrammering

De "nieuwbouwprogrammering Veere 2023-2030" is een essentieel planningsdocument dat de betrokken partijen ondersteunt bij het organiseren van een efficiënte en consistente bouwstroom in de gemeente. Ondanks uitdagingen zoals stikstofproblematiek en stijgende rente- en bouwkosten, bundelen we samen met ontwikkelaars en woningcorporatie Zeeuwend de krachten om meer betaalbare huur- en koopwoningen te realiseren, met een focus op starters en ouderen.

Gemeentelijk voorkeursrecht

Om flexibel in te spelen op de veranderingen op de grondmarkt en de herontwikkeling van gronden in de gemeente Veere te regisseren, heeft de gemeente in 2023 het "gemeentelijk voorkeursrecht" op alle beoogde woningbouwlocaties gevestigd. Het voorkeursrecht is een eerste recht van koop voor de gemeente. Dit geeft ons de regie op de grondmarkt op de beoogde woningbouwlocaties en de mogelijkheid actief op te treden op de grondmarkt, wat cruciaal is voor het behalen van de ambitie en het tijdig realiseren van de bouw van nieuwe woningen.

Grondbedrijf

Om transparantie en slagvaardigheid in het grondbeleid te bereiken, is een grondbedrijf gevormd. Het grondbedrijf is faciliterend aan de gemeentebegroting, het biedt de gemeenteraad een meerjarig financieel inzicht. Hierdoor is een onderbouwde inzet van financiële middelen in de gemeentebegroting mogelijk.

Grondprijzen

Algemeen uitgangspunt voor het Veerse grondbeleid is, dat de grondprijzen marktconform zijn. Vanaf 1 januari 2025 gelden de volgende grondprijzen voor de resterende kavels van de lopende grondexploitaties (bedragen exclusief BTW):

	Bouwlust III	Nimmerdor I
2-kappers/geschakeld	€ 255	-
Vrijstaande bouw	€ 280	€ 280

Voor de sociale huurwoningen geldt in alle kernen een grondwaarde van € 145,- per m². Voor de gronden Serooskerke-Oost en de nog uit te geven kavels Fort den Haak Vrouwen-polder worden selectiedocumenten opgesteld en "Didam-proof" in de markt gezet.

Het college heeft het mandaat om per grondexploitatiecomplex de grondprijzen vast te stellen, zolang ze binnen onderstaande bandbreedtes vallen:

Categorie	Bandbreedtes (excl. btw)
Sociale woningbouw	€ 125 - € 200
Sociale koopwoningen: V.O.N. prijs incl. btw is max. € 250.000	€ 150 - € 500
Betaalbare woningen: V.O.N. prijs incl. btw is € 435.000 (NHG grens prijspeil 2024)	€ 200 - € 500
Overig (boven de NHG grens)	€ 300 - € 1.000
Bedrijventerreinen	€ 90 - € 200

Bedrijventerreinbeleid

Bestaand beleid is, dat we bedrijventerreinen realiseren met als beleidspijlers lokale bedrijvigheid huisvesten en lokale initiatieven ondersteunen. Algemeen uitgangspunt is een centrale, geconcentreerde ontwikkeling van de bedrijvigheid. In voorkomende gevallen streven we voor kern gebonden/lokale bedrijven een verhuizing naar de onmiddellijke nabijheid van de kern na. In 2023 en 2024 zijn we gestart met het actualiseren van het bedrijventerreinenprogramma Gemeente Veere.

Gronduitgiftebeleid

- Bij gronduitgifte is grondverkoop het uitgangspunt. Het volledig eigendom wordt daarmee overgedragen.
- Bij uitgifte van vrije kavels en bedrijfskavels gebeurt dit op basis van inschrijving. Als er meerdere gegadigden zijn voor een kavel vindt loting plaats.
- Bij de selectie van marktpartijen wordt gehandeld conform de voorwaarden uit het Didam-arrest.
- Voor snippergroen geldt de notitie "uitvoeringsregels Groen- en reststroken" van 2013.

Risico's in de grondexploitatie

- Als algemene risico's in de grondexploitatie kunnen genoemd worden:
- Conjunctuur en renterisico's wanneer de vraag naar bouwgrond inzakt;
- Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden, een actieve rol van de private sector op de grondmarkt en stijgende aankooprijzen;
- Milieurisico's;
- Planschadeclaims;
- Archeologische belemmeringen;
- Politieke besluitvorming/nieuwe wetgeving;
- Tekort aan ambtelijke capaciteit.

Deze risico's worden steeds in beeld gehouden en zo nodig verwerkt en in de exploitaties bijgesteld.

Financiële positie

We verwachten dat het saldo van de reserve grondbedrijf per 1 januari 2025 € 0,7 mln bedraagt. In meerjarig perspectief, rekening houdend met reeds geraamde

verplichtingen en vastgestelde plannen en bijbehorende verkaveling, resulteert dit in een te verwachten positief saldo per 31-12-2028 van € 1,4 mln.

Specificatie winst(nemingen) per grondexploitatie:

Lopende grondexploitaties	Einde looptijd	Winst neming t/m 2023	Winst neming 2024	Winst neming 2025	Winst neming 2026	Winst neming 2027	Winst neming 2028	Totale winst over de hele looptijd
Nimmerdor I Grijpskerke	2025	2.692	-	461	-	-	-	3.153
Toekomstige uitbreiding Veere	2025	491	42	13	-	-	-	545
Bouwlust III Aagtekerke	2025	287	112	183	-	-	-	€ 582

Bedragen x € 1.000

Specificatie getroffen voorzieningen per grondexploitatie:

Lopende grondexploitaties	Einde looptijd	Verliesvoorziening t/m 2024
Singelproject Domburg	2025	€ 1.065.000
Fort den Haakweg Vrouwenpolder	2025	€ 405.000
Serooskerke Oost	2034	€ 335.000
Gebiedsontwikkeling MFA Aagtekerke	2030	€ 345.000
Zeester Meliskerke	2024	€ 270.000

Tabel: voorzieningen per grondexploitatie bedragen

Hieronder zijn verwachte resultaten verwerkt en is weergegeven wat dit betekent voor het verloop van de reserve grondbedrijf:

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	516	700	1.356	1.356	1.356
Toevoegingen	184	656	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31 december	700	1.356	1.356	1.356	1.356

Tabel: verloop reserve grondbedrijf o.b.v. vastgestelde grondexploitaties (x € 1.000)

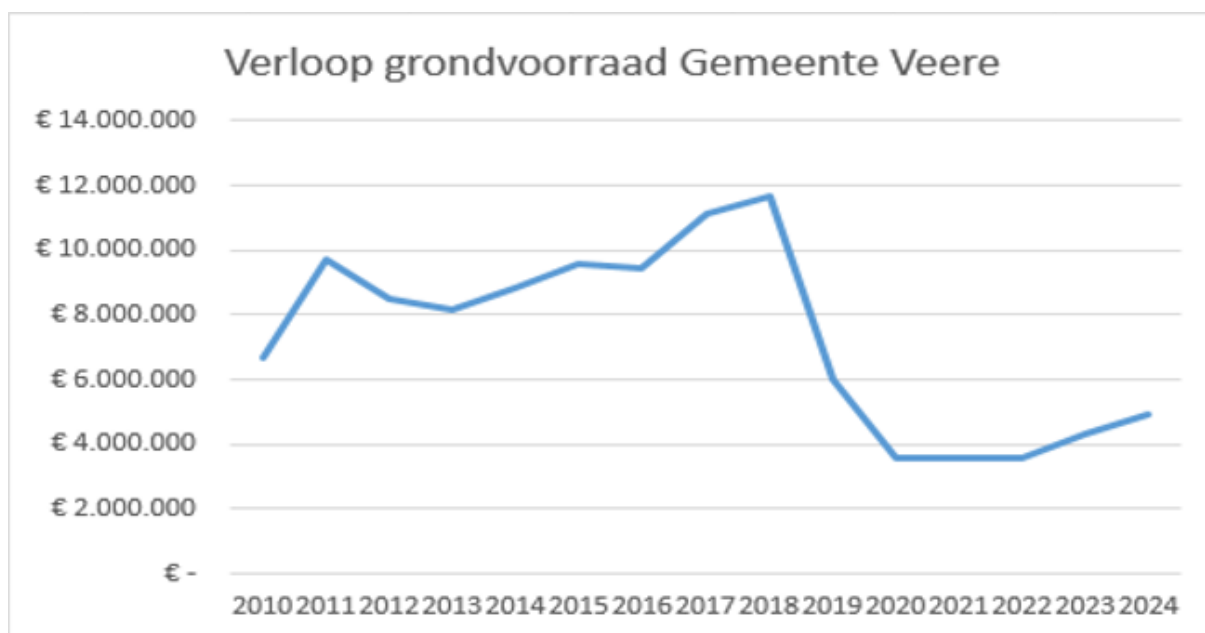
Exploitaties

Per 1 januari 2025 zijn de volgende woningbouwlocaties nog in exploitatie:

- Bouwlust III, Aagtekerke;
- MFA locatie, Aagtekerke;
- Singelgebied, Domburg;
- Nimmerdor I, Grijpskerke;
- Zeester Meliskerke;
- Serooskerke Oost;
- Zanddijk, Veere;
- Fort den Haakweg, Vrouwenpolder.

Grondvoorraad (niet in exploitatie genomen gronden)

De gemeentelijke grondposities zijn de afgelopen jaren afgenomen. In onderstaande grafiek in het verloop van de grondvoorraad van de Gemeente Veere te zien.

Per 1 oktober 2024 bedraagt de grondvoorraad (d.w.z. de gronden waarvoor nog géén grondexploitatie is vastgesteld) € 4,9 miljoen; in 2018 was dit € 11,7 miljoen.

Voortgang grondbedrijf

Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken van de ontwikkeling van (toekomstige) bouwgrondexploitaties voor woningbouw en bedrijfslocaties.

Aagtekerke *Bouwlust III*

In het verlengde van de Hekweide en de Agathastraat is in 2012 een perceel grond aangekocht ter grootte van 10.110 m² voor toekomstige exploitatie. In 2019 zijn deze gronden in exploitatie genomen. Hiermee is een financiële afboeking naar de marktwaarde van € 0,4 mln voorkomen. Het financiële resultaat van de grondexploitatie bedroeg bij het in exploitatie nemen van de gronden in 2019 € 1,2 mln. In dit plan zaten alleen vrijstaande woningen. In 2020 heeft er een herziening van de grondexploitatie plaats gevonden en vastgesteld door de raad, met een andere verkaveling van dit plan waaronder een rijtje betaalbare woningen. Dit plan resulteerde in een positief resultaat van € 515.000. In 2022 is het plangebied uitgebreid met de skatebaan, is de verkaveling aangepast en is de grondexploitatie herzien. In 2023 zijn de eerste kavels verkocht. In 2024 zijn 4 kavels verkocht. De resterende 2 kavels verkopen we in 2025 en sluiten we het plan af. Het verwachte positieve resultaat van dit plan aan het einde van de looptijd bedraagt € 582.000. In 2023 is de eerste winstneming van € 282.000 gedaan, voor 2024 is dit € 112.000 en de resterende winstneming bij afsluiting van het plan in 2025 bedraagt € 183.000.

Omgeving Amicitia en huidige locatie speeltuin

Deze gebiedsontwikkeling maakt onderdeel uit van het project maatschappelijke voorzieningen. De gronden zijn in 2021 in exploitatie genomen. De verplaatsing van de speeltuin naar deze locatie maakt ook onderdeel uit van deze gebiedsontwikkeling. Op de achterblijvende locatie van de huidige speeltuin, komt ruimte voor woningbouw. De ontwikkelingen van deze 2 locaties sluiten met een negatief resultaat van +/- € 345.000. Hiervoor is een voorziening getroffen met als dekking de reserve maatschappelijke

voorzieningen. Naar verwachting kunnen de kavels in 2025 worden verkocht en woningbouw worden gerealiseerd.

Biggekerke

-

Domburg

Singelproject (incl. Rabobanklocatie)

In de openbare vergadering van 16 december 2010 zijn de eerdere uitgangspunten voor de herontwikkeling van het Singelgebied herbevestigd door de gemeenteraad. Tijdens deze vergadering is tevens ingestemd met de aankoop van het Rabobank terrein. Mede door de aankoop van deze locatie, waarmee de gemeente haar rol als regisseur van de gebiedsontwikkeling fors kon verstevigen, is een belangrijke stap gezet om het proces van herontwikkeling van het Singelgebied daadwerkelijk ten uitvoer te brengen.

In 2016 is overeenstemming bereikt met de vastgoedeigenaren over de verplaatsing van de supermarkt en is de bijbehorende grondexploitatie van dit project vastgesteld door de Raad. In de vastgestelde Visie Domburg zijn uitgangspunten bepaald voor de ontwikkeling in de komende jaren. De ondergrond van de supermarkt is in 2018 verkocht en in oktober 2018 is de supermarkt geopend. Wij kochten de achterblijvende locatie van de supermarkt en de bestemmingswijziging is inmiddels onherroepelijk en in 2020 bouwrijp gemaakt.

Het voormalige Rabobankterrein was tot eind 2018 in gebruik als parkeerterrein. In 2019 is de ondergrond bouwrijp gemaakt en zijn de eerste kavels aan de Singel uitgegeven. Door de stikstofproblematiek in 2019 is er vertraging opgetreden in de kaveluitgifte voor de resterende kavels, maar in 2020 is er voor € 2,1 miljoen aan grond verkocht in dit plan.

Uitgangspunt was, dat het financiële resultaat voor het projectgebied als geheel minimaal kostendekkend en budgettair neutraal zou zijn. Ook de Nijverheidsweg (noord en zuid) maakt onderdeel uit van deze grondexploitatie. In 2019 is er een voorziening getroffen voor dit plan van € 525.000 voor het verwachte tekort. Eind 2020 is de grondexploitatie opnieuw doorgerekend en is het verwachte verlies opgelopen tot € 628.000. In 2022 is het tekort van deze grondexploitatie verder opgelopen tot € 900.000. De hoogte van de voorziening is dan ook aangepast en ten laste van de reserve grondbedrijf gebracht.

De belangrijkste oorzaken in 2019 waren de stikstofproblematiek, de aangetroffen bodemvervuiling in de grond van de voormalige supermarktlocatie en hogere rentekosten door vertraging in de grondverkoop. Door wijzigingen in de verkaveling van de Nijverheidsweg en de daarbij behorende kosten (rente, ambtelijke uren, ontbinding ruilvereenkomsten) en de aangetroffen bodemverontreiniging waar geen rekening mee was gehouden is het tekort verder opgelopen. Daarnaast is als beheersmaatregel een post onvoorzien opgenomen van 10% over de nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken.

De grondverkoop Nijverheidsweg Noord en Zuid is in 2022 notarieel gepasseerd (€ 2,3 mln). De gronden voor de locatie Zuidstraat/Singel en de Brouwerijweg zijn in 2024 gepasseerd. De gronden aan de Brouwerijweg worden ingevuld met sociale huurwoningen. Door deze planwijziging van rijtjes woningen naar sociale huurwoningen, is het tekort op deze grondexploitatie opgelopen tot € 1.065.000. We sluiten dit plan af in 2025.

Roosjesweg perceel landbouwgrond

In 2016 is dit perceel van 5.120 m² strategisch aangekocht. Op dit perceel lopen we geen financieel risico aangezien de boekwaarde lager is dan de taxatiewaarde.

Roosjesweg 8/8a

In april 2017 is het perceel inclusief woning met een totaal oppervlakte van 9.315 m² aangekocht. In december 2017 is dit perceel gesplitst. Op een deel van dit perceel is inmiddels een parkeerterrein aangelegd. Het parkeerterrein van het gemeentehuis is daarmee uitgebreid om de parkeervakken die verloren zijn gegaan door de nieuwe supermarkt aan de Traverse te compenseren. Er resteert nu nog een deel inclusief de woning met een oppervlakte van circa 2.580 m². Dit perceel nemen we mee bij de totaal ontwikkeling van de gronden in de toekomst.

Strategische gronden rand Domburg

In 2013 en 2016 zijn er strategische gronden aangekocht aan de rand van Domburg met als doel om in de toekomst een goede ruimtelijke ontwikkeling te kunnen realiseren. De aangekochte grond in 2013 (met een grootte van 20.000 m²) is momenteel in gebruik als overloopterrein. De overige gronden hebben een grootte van in totaal 43.815 m². Op deze percelen lopen we geen financieel risico.

Bedrijventerrein Oosterloo

In 2017 is het bedrijventerrein uitgifte gereed gemaakt en vanaf 2018 zijn de eerste kavels verkocht. In 2021 heeft de loting plaatsgevonden voor de laatste 7 bouw kavels, waarvan 6 in het te bouwen bedrijfsverzamelgebouw en 1 losse kavel. In 2024 is de laatste verkocht en notarieel gepasseerd. Het plan is in 2024 afgesloten met een laatste winstneming van € 30.000. Het plan is afgesloten met een totale verwachte winst van € 335.000.

Gapinge

Ondergrond voormalige school

De boekwaarde van € 136.000 is de inbrengwaarde bij een eventuele gebiedsontwikkeling in de toekomst. De marktwaarde van de grond is hoger dan de boekwaarde van de grond. Hier lopen we géén financieel risico.

Dit project maakt onderdeel uit van de taskforce wonen. Naar verwachting komt hier een rijtje sociale huurwoningen. En wordt onderzocht of de omliggende gronden ook interessant zijn voor woningbouw.

Grijpskerke

Nimmerdor I

In 2007 zijn de eerste bouwpercelen uitgegeven en in december 2008 is een tweede uitgifteronde gehouden. In 2010 is er € 1,3 mln. aan grondopbrengsten binnengehaald voor dit plan (o.a. het perceel ten behoeve van de Wozoco).

In de exploitatie opzet is uitgegaan van een lager aantal uit te geven m² (4.000 m² versus 6.554 m²). De extra grondopbrengsten zijn grotendeels ingezet voor de realisatie en de inrichting van de welzijnsvoorzieningen van de Wozoco.

Bij het vaststellen van de grondexploitatie in 2005 is ervoor gekozen om Nimmerdor I te faseren. De 1e fase is nu op 1 kavel na afgesloten, in 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor het uitgeven van de 2e fase. Het gaat hier om circa 7.774 m² uitgeefbare grond. De loting voor deze kavels was in 2017. In de periode 2018 tot en met 2021 zijn er diverse kavels van de 2e fase verkocht.

In 2023 is de laatste kavel (vrijstaande woning) van fase 1 verkocht. Eind 2023 zijn de resterende 4 vrijstaande kavels opnieuw in de markt gezet, maar er zijn nog geen kavels verkocht.

Door de verkoop van de kavel in 2023 was er een tussentijdse winstneming en toevoeging aan de reserve grondbedrijf van € 100.000. De verwachting is, dat dit plan in 2025 afgesloten kan worden. Er resteert dan nog een winstneming en toevoeging aan de

reserve grondbedrijf van € 461.000. De totale verwachte winst over de gehele looptijd voor dit plan is € 3,2 mln.

Nimmerdor II en III

De voor dit toekomstige plan benodigde gronden zijn al volledig gemeentelijk eigendom. Het liquidatiesaldo bij opheffing van Landbouwbedrijf voorheen Nimmerdor B.V. in 2008 is op basis van het aantal m² grondoppervlak aan dit gemeentelijk eigendom toegevoegd. De boekwaarde van de gronden was hoger dan de bestemmingswaarde van deze gronden. Bij de jaarrekening 2018 zijn deze gronden en gemaakte voorbereidingskosten afgeboekt met € 539.000 ten laste van de reserve grondbedrijf.

Er worden voorbereidingen getroffen om deze gronden in te zetten als onderdeel van de realisatie van de nieuwbouwprogrammering.

Koudekerke

In 2017 is ingestemd met de aankoop van het perceel Braamweg 12 ten behoeve van de afronding en ontsluiting van het bedrijventerrein Karreveld te Koudekerke. De provincie Zeeland omarmt dit project door vaststelling van het Bedrijventerreinenprogramma Walcheren 2017-2021 en het toekennen van een subsidie van € 408.001. De daadwerkelijke aankoop en in eigendom verkrijgen van het perceel kan pas als de huidige eigenaar naar een andere locatie kan verhuizen.

In januari 2018 hebben de eigenaren een verzoek ingediend om het bedrijf te verplaatsen naar de Middelburgsestraat in Koudekerke. Het college heeft besloten om onder voorwaarden medewerking te verlenen aan het verplaatsen van het bedrijf naar de Middelburgsestraat in Koudekerke.

De totale oppervlakte van de locatie aan de Middelburgsestraat bedraagt ruim 8,3 ha. Om te voorkomen dat de (nu nog agrarische) gronden door een andere partij aangekocht werden heeft de gemeente alle gronden aangekocht en volledig in eigendom sinds 2023. De onderhandelingen met de eigenaren lopen nog op dit moment.

Badhuisstraat

In 2018 is dit perceel inclusief opstal verworven. Bij eventuele sloop van het opstal moet de boekwaarde afgewaardeerd te worden tot de grondwaarde. Het gaat dan om een financiële afboeking van circa € 250.000.

Meliskerke

Zeester

Dit plan is in 2023 in exploitatie genomen voor de realisatie van 6 sociale, levensloopbestendige huurwoningen. De grond is verkocht aan Zeeuwsland. De woningen worden in 2024 opgeleverd en de omgeving woonrijp gemaakt. Het plan kan in 2024 afgesloten worden. Door de hoge inbrengwaarde en de realisatie van sociale huurwoningen resulteert dit plan in een verlies van € 270.000. Hiervoor is een voorziening getroffen ten laste van de reserve grondbedrijf.

Oostkapelle

Omgeving halve Maan/scholen

Deze omgeving maakt onderdeel uit van het project maatschappelijk voorzieningen.

Brouwerijstraat

In februari 2024 heeft de gemeenteraad besloten om voor de aangewezen percelen, in onder andere Oostkapelle, het gevestigde gemeentelijke voorkeursrechten te bestendigen. Dit betekent dat eigenaren bij een voorgenomen vervreemding hun aangewezen percelen eerst aan de gemeente aan moeten bieden.

In Oostkapelle zijn percelen door eigenaren aangeboden die vervolgens in 2024 zijn aangekocht. Het gaat om een oppervlakte van 2.366 m². Door de eigenaren zijn meer percelen aangeboden dan waar het voorkeursrecht op was gevestigd. Onder andere percelen waar reeds een woning en zomerwoning op staan. Op deze percelen beoogt de gemeente Veere echter geen functie intensivering voor Wonen. Om die reden is er dan ook geen voorkeursrecht gevestigd op deze percelen. Door het innemen van een grondpositie in een beoogd ontwikkelgebied ontstaat de mogelijkheid om een centrale regierol te vervullen bij de ontwikkeling en realisatie van de toekomstige plannen op de betrokken locatie. Er is dan ook besloten de percelen gezamenlijk aan te kopen en vervolgens de woning en zomerwoning via openbare verkoop in de verkoop te plaatsen.

Serooskerke

Aansluitend aan het bestemmingsplan Serooskerke-Oost is een oppervlakte van 82.550 m² landbouwgrond aangekocht voor toekomstige exploitatie.

Door een wijziging van het bestemmingsplan is 20.000 m² van deze grond (binnen de geluidszone) gebruikt voor uitbreiding van de sportvelden. Door de verplaatsing van het trainingsveld, komt hiervoor 6.400 m² grond terug (buiten de geluidszone), die de realisatie van een ontsluitingsweg ten behoeve van Serooskerke-Oost mogelijk maakt.

In 2018 is er 5.754 m² grond aangekocht om de locaties Serooskerke-Oost en de omgeving Vrouwenpolderseweg in de toekomst met elkaar te verbinden.

De gronden zijn in 2019 in exploitatie genomen. Hiermee is een financiële afboeking naar de marktwaarde van € 1,9 mln voorkomen. Uitgangspunt is een budgettair neutraal resultaat. Onderdeel van deze gebiedsontwikkeling is het verplaatsen van de basisschool naar deze locatie inclusief gymzaal, verder komen er onder andere (zorg) woningen en andere maatschappelijke voorzieningen. In 2022 is het plangebied Serooskerke Oost uitgebreid met de in 2018 aangekochte gronden en is de grondexploitatie herzien. Het verwachte negatieve financiële resultaat is op dit moment circa € 335.000. Hiervoor is een voorziening getroffen ten laste van de reserve grondbedrijf.

Een deel van het plangebied is eind 2024 bouwrijp. Op dit moment loopt er nog een procedure bij de raad van State over dit plan. Afhankelijk van de uitkomst daarvan, kan gestart worden met de bouw van de eerste woningen in dit plangebied.

Veere

Veere Anno... en herontwikkeling Oranjeplein

Onderdeel van het project Veelzijdig Veere is de herontwikkeling van het Oranjeplein. In 2015 is een beeldkwaliteitsplan en civieltechnisch ontwerp opgesteld. Het concept bestemmingsplan is in voorbereiding.

Het streven is, om daar waar mogelijk de kosten van de voorzieningen te dekken uit de verkoop of exploitatie van gronden en gebouwen dan wel door subsidies en bijdragen van particulieren.

In 2020 zijn de tot nu toe gemaakte voorbereidingskosten van dit project afgeboekt. In 2022, 2023 en 2024 is de haalbaarheid verder onderzocht.

Vrouwenpolder

Plan Fort den Haak

In de raad van juni 2015 is het ontwikkelplan Fort den Haakweg vastgesteld. Doel is om te komen tot een toekomstige ruimtelijk en landschappelijk kwalitatieve gebiedsontwikkeling van de Fort den Haakweg die een sociaal-economische impuls geeft aan Vrouwenpolder en omgeving. Op basis van dit ontwikkelplan wordt het ontwikkelplan aangepast met als doel om de gebiedsontwikkeling te realiseren. De grondexploitatie is in 2017 vastgesteld. Uitgangspunt was een budgettair neutraal resultaat. Inmiddels is er in

2020 een voorziening getroffen van € 345.000 voor het verwachte verlies. De extra kosten werden veroorzaakt door hogere ambtelijke kosten, het aanstellen van een omgevingsmanager en extra kosten voor het plangebied sport waar geen rekening mee was gehouden in de oorspronkelijke grondexploitatie.

De verplaatsing van de tennisbanen vond in 2024 plaats. De resterende bouw kavels zijn inmiddels bouwrijp gemaakt. Afhankelijk van de voortgang en vaststelling van het wijzigingsplan sport kunnen de kavels vervolgens uitgegeven worden. De verwachting is dat dit in 2025 plaats kan vinden, zodat het plan in 2025 financieel afgesloten kan worden.

Westkapelle

Ontwikkeling omgeving Molenwal, Herrijst, Lichtboei en Lichtstraal

De omgeving Molenwal en de locatie Herrijst maken onderdeel uit van het project maatschappelijke voorzieningen. De gronden van de huidige schoollocaties de Lichtboei en de Lichtstraal komen beschikbaar na realisatie van de MFA in Westkapelle.

Zoutelande

Geen gronden meer in eigendom of in exploitatie.

Paragraaf duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp en één van onze speerpunten. In december 2021 stelde de gemeenteraad het programma Duurzaam Veere 2022-2025 vast. We willen een duurzame gemeente Veere voor nu en voor later. Dit betekent dat we onze leefomgeving zo gebruiken dat deze ook in de toekomst een goede leefomgeving blijft.

We werken de komende jaren aan 5 hoofddoelen:

1. Leefomgeving	Het behouden en verbeteren van de leefomgeving, deze zien we als overkoepelend thema, weliswaar ook met eigen doelen en acties.
2. Energietransitie	55-65 % CO2 reductie in 2030 en 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een aardgasloze gemeente Veere in 2050.
3. Klimaatadaptatie	De gemeente Veere in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust.
4. Circulaire economie	De gemeente Veere circulair in 2050.
5. Duurzame mobiliteit	Duurzame mobiliteit draagt bij aan CO2 reductie in 2030 en 2050.

We zijn daarvoor goed op weg, maar hebben nog een grote opgave te gaan. We moeten vooral toe naar een flinke reductie van de CO2 uitstoot .

Het energieverbruik in de gemeente Veere daalt langzaam en we wekken steeds meer duurzame energie op. Het percentage hernieuwbare energie in de gemeente Veere is in 2022, 84,2% (meest recente gegevens uit de klimaatmonitor). We hebben nog een grote opgave te gaan als het gaat om verduurzamen van woningen en gebouwen en het verduurzamen van het vervoer.

Voor het halen van duurzaamheidsdoelen en de snelheid waarmee we die doelen halen zijn we samen aan zet. Niet alleen de overheid, maar ook en vóóral inwoners, bedrijven, instellingen en toeristen. Duurzaamheidsmaatregelen raken ons dagelijkse leven en sommige doelen vragen gedragsverandering. Verbondenheid tussen alle partijen, zowel

als in het sociale als het fysieke domein, is belangrijk om de gezamenlijke doelstellingen te halen. Ook inspiratie, communicatie en educatie dragen bij aan het halen van de doelstellingen.

Duurzaamheid is als uitgangspunt ingebed in de organisatie (zowel fysiek als sociaal) en loopt daarom als rode draad door veel thema's en maatregelen in deze begroting heen. We verduurzamen ons eigen vastgoed, wagenpark en kopen zoveel mogelijk duurzaam in. Om beter grip te hebben op alles wat loopt, werken we met een Omgevingsprogramma Duurzaamheid.

We monitoren en evalueren hoe ver we staan met onze duurzaamheidsdoelen en zo nodig sturen we bij via de begrotingscyclus. De laatste stand van zaken over energie is altijd te vinden op het dashboard van Veere op de klimaatmonitor <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard> of via de site van RES-Zeeland <https://www.reszeeland.nl/voortgang/>

Thema 1: Leefomgeving

Landschap en natuur zijn belangrijke waarden voor Veere. We zijn zuinig op het fraaie Veerse landschap. Omgevingswaarden zoals biodiversiteit, natuur, externe veiligheid, kwaliteit van bodem, lucht, donkerte, stilte en water behouden we en versterken we. Bij nieuwe ruimtelijke plannen toetsen we de gevolgen van plannen voor de leefomgeving. We houden toezicht op vergunningen en regels en handhaven als dat nodig is. Actuele dossiers zoals stikstof en PFAS vragen onze aandacht.

We zetten actief in op natuur- en milieucommunicatie en educatie via diverse kanalen. Natuur- en milieueducatie voor basisschoolleerlingen voeren we uit in samenwerking met gemeente Middelburg en Vlissingen via Terra Maris.

Thema 2: Energietransitie

De Regionale Energie Strategie Zeeland is de basis van de Veerse energietransitie. Jaarlijks stellen we een Zeeuwse uitvoeringsagenda vast. In 2024 is er hard gewerkt aan de RES 2.0 die vanaf 2025 van kracht wordt voor Zeeland. Gezamenlijk geven we vanaf 2025 uitvoering aan.

In 2022 is het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) gestart en de komende jaren komt hier geld voor richting de gemeenten. Samen met de andere Zeeuwse gemeenten gaan we aan de slag en ontwikkelen we producten en diensten waarmee Veerse woningeigenaren hun woning gaan verduurzamen. In samenwerking tussen de Zeeuwse gemeenten hebben we volgende producten ontwikkeld een subsidieregeling, doe-het-zelf pakket, collectieve inkoop en een ontzorgingsprogramma. Deze zijn aan te vragen door inwoners op www.zeeuwsisolatieprogramma.nl.

Dit sluit aan bij het reeds aanwezige Duurzaam Bouwloket, het energieloket voor inwoners waar zij gratis en onafhankelijk advies krijgen, en onze eigen Stimuleringslening Duurzaam en Langer Thuis.

In 2024 gestarte fysieke duurzaamheidscentrum in Amicitia te Aagtekerke. In dit centrum zijn inwoners en bedrijven op afspraak welkom voor advies over het verduurzamen van hun woning of bedrijf. Ook kan men hier terecht om inspiratie op te doen.

We zorgen er voor dat onze inwoners en bedrijven ook de komende jaren de mogelijkheid houden om te kunnen verduurzamen en isoleren. Daarom stellen we samen met de andere Zeeuwse gemeenten en Provincie Zeeland een zogenaamd Soorten Managementplan op (SMP). Door een gerechtelijke uitspraak zijn we sinds 2024 verplicht een dergelijke plan op te stellen om isoleren mogelijk te houden en diersoorten beschermen zoals vleermuizen, zwaluwen enz.

Ook gaan we de komende jaren aan de slag met de verduurzaming van onze eigen

gebouwen en dat doen we aan de hand van de van de vast te stellen Routekaart Maatschappelijk Vastgoed, die we als bijlage opnemen in het Streefbeeld Maatschappelijk Vastgoed.

Sinds 2024 is er sprake van Netcongestie in Zeeland. Hier gaan we de komende jaren mee aan de slag om hier oplossingen voor te vinden. Dit doen we samen met de Provincie Zeeland, Stedin en de andere Zeeuwse gemeenten in diverse trajecten zoals: het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK) het energiesysteem van 2050 (o.a. opstellen energievisie), de buurtaanpak van Stedin en mogelijke pilotprojecten (zoals bijvoorbeeld opslag d.m.v. batterijen).

Thema 3: Klimaatadaptatie

In de Klimaatadaptiestrategie Zeeland 2021-2026 (KasZ) staat de doelstelling om in 2050 een klimaatrobuuste provincie te zijn. De KasZ en de uitvoeringsagenda zijn de basis van de huidige Veerse klimaatadaptatiestrategie. De Zeeuwse samenwerkingspartijen evalueren de KasZ elke 6 jaar en de uitvoeringsagenda ieder jaar. Veere heeft met het ondertekenen van het convenant uitvoering KasZ jaarlijks middelen gecommiteerd om aan de doelstelling te werken die is opgesteld in de KasZ. Er is afgesproken dat elke gemeente klimaatadaptatie integreert in de Omgevingsvisie en in lokaal beleid.

Thema 4: Circulaire economie

De gemeente Veere maakt zich sterk voor een circulaire economie. We volgen daarbij de landelijke doelstelling om in 2050 volledig circulair te zijn. We moeten toe naar een bijna volledige afvalvrije samenleving waarin producten en grondstoffen opnieuw worden gebruikt. Dit draagt ook direct bij aan het beperken van de Co2 uitstoot.

We gaan als gemeente zelf steeds duurzamer en meer circulair inkopen, bouwen en aanleggen. Hoe we dat doen leggen we vast in ons Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Inkopen (Actieplan MVOI). We stimuleren burgers en bedrijven om meer circulair te bouwen, restafval steeds verder te beperken en afval goed te scheiden. Bij huishoudelijk afval streven we naar het verbeteren van de kwaliteit van gescheiden deelstromen, zodat deze goed verwerkt kunnen.

Zeeuwse gemeenten hebben in 2025 een gezamenlijk beleid op Circulaire Economie en trekken samen op in de uitvoering, ook samen met de Provincie. Ook nemen we deel aan het Europese Project 3ST van Impuls Zeeland en HZ University of Applied Sciences. Dit project gaat over het afvalscheiden en voorkomen bij bedrijven.

Thema 5: Duurzame mobiliteit

We hebben de opgave om CO2 te reduceren door te stoppen met het gebruiken van fossiele brandstoffen voor mobiliteit. We stimuleren en promoten duurzaam vervoer. We stelden een Programma openbare laadinfrastructuur vast en voeren dit nu uit. We plaatsen ieder jaar pro actief laadpalen in de openbare ruimte. Dit gebeurt op basis van een plaatsingsleidraad en opgestelde plankaart. We verduurzamen ons eigen wagenpark waar mogelijk, dit is afhankelijk van techniek die nog in ontwikkeling en betaalbaar is. Duurzame mobiliteit heeft ook een sterke koppeling met het programma verkeer, vervoer en waterstaat.

In 2025 gaat we concreet aan de slag met:

Thema 1: Fysieke leefomgeving:

- Opstellen van evaluatie Licht/Donkerbeleid

Thema 2: Energie transitie:

- Uitvoering van en starten met projecten uit de RES 2.0 en het integreren van beleidsvoorstellen uit de RES 2.0 binnen gemeentelijk beleid

- Opstellen van pre-SMP/SMP om isoleren in de gemeente Veere mogelijk te maken en diersoorten (vleermuizen, zwaluwen enz.) te beschermen.
- In kader van de PMIEK stellen we een energievisie om te komen tot een robuust energiesysteem in 2050
- Besteden van de landelijke NIP gelden in het Zeeuws Isolatieprogramma (ZIP, www.zeeuwisolatieprogramma.nl)
- Uitgeven aan Omgevingsprogramma Duurzaamheid aan de hand van Uitvoeringsagenda
- Opstarten van proces om te komen tot wijkuitvoeringsplannen en warmteplannen
 - o Voeren van verkennende gesprekken, sociale en technische informatie ophalen bij inwoners en bedrijven, participatie

Thema 3: Klimaatadaptatie:

- Klimaatgeraamte Landfront Vlissingen uitvoeren
- Uitvoeren van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland

Thema 4: Circulaire economie:

- Vaststellen en uitvoeren van het Zeeuwse CE beleid
- Uitvoeren van EU-project 3ST (2025-2027) 'afval hergebruiken en voorkomen bij bedrijven'

Thema 5: Duurzame mobiliteit:

- Faciliteren van voldoende laadpalen
- Verduurzamen eigen wagenpark

Paragraaf strategische projecten

- **Inleiding**

Veel vraagstukken vragen om een multidisciplinaire aanpak. Denk hierbij aan strategische vraagstukken met grote maatschappelijke impact. Veel van deze vraagstukken worden op een projectmatige manier aangevlogen. In deze paragraaf komen de 4 belangrijkste vraagstukken voor de komende jaren aan de orde. Het zijn vraagstukken met de volgende kenmerken:

- Het vraagstuk heeft een hoge politieke importantie.
- Het vraagstuk kent een hoog (politiek en of financieel) risicoprofiel en vraagt extra aandacht vanuit de politiek en/of control perspectief.
- Het vraagstuk wordt via de vastgestelde projectstructuur (met bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap) duidelijk herkenbaar aangestuurd.

De volgende strategische onderwerpen worden toegelicht:

- Noord West Route
- Vreemdelingenhuisvesting
- Maatschappelijke voorzieningen
- Nieuwbouwprogrammering Veere 2023 – 2030

Project Noord West Route

Wat willen we bereiken?

De leefbaarheid, verkeersveiligheid en doorstroming staan in onze kernen en op onze wegen onder druk door de groei van het verkeer. We willen een breed gedragen plan maken over hoe we de knelpunten in de diverse kernen van de Noord West Route in samenhang kunnen oplossen.

Het plan gaat inzicht geven in welke maatregelen op korte, middellange en lange termijn nodig zijn om knelpunten op te lossen en hoe we dit samen met andere wegbeheerders

gaan financieren. We kijken hier naar verschillende vormen van mobiliteit: auto, fiets en openbaar vervoer.

Naast doorstroming en bereikbaarheid is het doel – vanuit de Omgevingsvisie 2047 – nadrukkelijk ook het verbeteren van de leefbaarheid (voor zover gerelateerd aan mobiliteit/verkeer) in de dorpen. Ook is aandacht nodig voor de overige omgevingsaspecten, zoals ruimte/landschap, natuur, milieu en economie.

Wij willen tevens dat deze hoofdwegenstructuur toekomstbestendig en realiseerbaar is. Met concreet zicht op uitvoering en realisatie. Daarvoor zijn afspraken nodig met de vier betrokken wegbeheerders. Het financierings- en investeringsprogramma gaat uit van een gefaseerde uitvoering.

Status:

In 2024 zijn we verder gegaan met het interactieve traject om tot een plan voor de Noord West Route te komen. Het plan is opgenomen in ons online participatieplatform Doe Mee Veere. Voor Grijskerke is een plan gemaakt samen met een werkgroep voor het nemen van kortetermijnmaatregelen in de kern. Voor Domburg zijn we ook gestart met een werkgroep voor het maken van een plan voor de korte termijn.

Wat gaan we doen in 2025:

In het eerste kwartaal 2025 gaan we met de andere betrokken wegbeheerders (Rijkswaterstaat, het Waterschap, Provincie en de gemeenten Vlissingen en Middelburg) het toekomstbeeld van de voorkeursvariant vertalen naar projecten en maatregelen. Daarbij wordt ook een budgetindicatie en verdeling bepaald.

Vreemdelingenhuisvesting

Inleiding

De opvang van Oekraïners, de huisvesting van statushouders en de opvang van asielzoekers vormen een belangrijk deel van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze gemeente. In het licht van de recente ontwikkelingen en de eisen van de Spreidingswet hebben we in deze begroting specifieke maatregelen opgenomen om te voldoen aan onze verplichtingen. Hierbij ligt de nadruk op het creëren van voldoende opvangcapaciteit, het bevorderen van integratie en het werken aan een duurzame samenwerking binnen de regio.

Wat willen we bereiken?

Onze gemeente zet zich in voor een zorgvuldige en verantwoorde opvang van Oekraïners, statushouders en asielzoekers. De in deze begroting gereserveerde middelen zijn afgestemd op de verwachte instroom en de verplichtingen die voortvloeien uit de Spreidingswet. Door regionale samenwerking en doelgerichte investeringen streven we naar een efficiënte en humane opvang die voldoet aan de wettelijke en maatschappelijke eisen, passend bij de schaal van de gemeente Veere. We blijven de ontwikkelingen nauwlettend volgen en zullen waar nodig bijsturen om onze doelen te bereiken.

Uitgangspunten en planning 2025

- Opvang van Oekraïners:** Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne hebben we opvangplaatsen gecreëerd voor Oekraïense vluchtelingen. Er zijn middelen beschikbaar vanuit het Rijk voor het continueren en uitbreiden van deze opvang, inclusief de noodzakelijke voorzieningen zoals onderwijs, zorg en psychische ondersteuning. We verwachten dat de behoefte aan opvang gaat toenemen als gevolg van de Spreidingswet en andere mogelijke fluctuaties in de instroom.
- Huisvesting van statushouders:** De huisvesting van statushouders is een belangrijke prioriteit. Wij zijn verplicht om jaarlijks een bepaald aantal statushouders te huisvesten. Het afgelopen jaar hebben we niet aan onze taakstelling kunnen voldoen. Om

het komende jaar aan deze verplichting te voldoen, wordt de integrale samenwerking op projectmatige wijze gecontinueerd en is extra budget vrijgemaakt om versnelling aan te brengen in het realiseren van deze taakstelling. Daarnaast zetten we in op begeleidingstrajecten om statushouders te ondersteunen bij hun integratie, zoals taallessen, werkgelegenheidsprojecten en maatschappelijke begeleiding.

3. **Opvang van asielzoekers:** Voor de opvang van asielzoekers, die vaak eerst in centrale opvanglocaties verblijven voordat zij statushouder worden, hebben we maatregelen genomen door een pand aan te kopen om het COA te faciliteren voor het opvangen van 30 alleenstaande minderjarige asielzoekers.

4. **Regionale Samenwerking:** De uitvoering van deze plannen gebeurt conform de Spreidingswet in nauwe samenwerking met omliggende gemeenten en de regio. De samenwerking betreft het coördineren van opvangplaatsen, het delen van goede voorbeelden, de eventuele extra noodopvang of het opvangen van specifieke groepen. Ook over de opvang van Oekraïners hebben we afspraken gemaakt over de verdeling van opvangcapaciteit, zodat elke gemeente haar aandeel kan leveren.

Voor de huisvesting van statushouders werken we samen met woningcorporaties en regio-partners om een snelle doorstroom vanuit opvanglocaties naar permanente huisvesting te realiseren.

Maatschappelijke voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Met een multifunctionele accommodatie (mfa) ondersteunen we de gemeenschapszin, de onderlinge binding en contacten binnen een dorp. Binnen een mfa kunnen verschillende maatschappelijke functies onder één dak worden gebracht. Denk hierbij aan sport, sociaal-culturele voorzieningen, scholen, kinderopvang en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. Een mfa kan de leefbaarheid van een dorp of stad versterken of behouden.

Koers bepalen en uitwerken

Het programma per kern ziet er als volgt uit:

Aagtekerke (gerealiseerd in 2023)

De mfa in Aagtekerke is in 2023 gerealiseerd en de speeltuin in 2024. De vrijkomende locaties van de voormalige speeltuin en de gymzaal worden herontwikkeld voor woningbouw.

Oostkapelle (realisatie kindcentrum/sportvelden 2025-2027)

De renovatie van mfa De Halve Maan is in 2023 gerealiseerd. Voor de twee scholen, de kinderopvang en GGD realiseren we een kindcentrum nabij De Halve Maan. Verder renoveren we een deel van de voetbalvelden op sportpark Duinhelm (waaronder de aanleg van een kunstgrasveld) en passen de infrastructuur aan rondom het nieuw te realiseren kindcentrum.

Wat gaan we doen in 2025:

- a) uitwerken van het definitief ontwerp dat in samenwerking met schoolbestuur, kinderopvang en GGD is opgesteld tot een aanbestedingsgereed ontwerp inclusief het inrichtingsontwerp van de omgeving.
- b) besluiten nemen over de aanbestedingsvorm, financieringsvorm, het toekomstige eigendom, de exploitatievorm en beheeraspecten.

Serooskerke (realisatie 2025-2028)

De renovatie van zwembad de Goudvijver te Serooskerke is in 2022 afgerond. Het entree- en kleedgebouw is zo gebouwd, dat een eventueel nieuw dorps huis hieraan

gekoppeld kan worden. Het onderzoek naar renovatie of nieuwbouw van verenigingsgebouw De Zandput is in 2024 afgerond. Op basis van het vastgestelde stedenbouwkundig plan wordt de locatie Zandput de plaats waar verenigingsgebouw met gymzaal aan het zwembadgebouw en het kindcentrum (na verplaatsing van de tennisvereniging) gebouwd gaan worden.

Wat gaan we doen in 2025:

- a) besluiten nemen over de aanbestedingsvorm, financieringsvorm, het toekomstige eigendom, de exploitatievorm en beheeraspecten.
- b) samen met het schoolbestuur, kinderopvang en gebruikers opstellen van een voorontwerp, definitief ontwerp en bestek (doel: realisatie 2025).

Westkapelle (realisatie 2025/2026)

We volgen het pad voor de invulling van de mfa, zoals in het raadsvoorstel op basis van het voorontwerp is beschreven. De functies sport (sportaccommodatie), scholen en gezondheidsvoorzieningen worden samengebracht. Verenigingsgebouw Herrijst blijft behouden als dorps huis aan de Markt. Vanuit het project Maatschappelijk Vastgoed 1e fase 1 zijn er middelen beschikbaar voor renovatie.

Wat gaan we doen in 2025:

- a) samen met de werkgroep van inwoners /schoolbesturen /gebruikers uitwerken van het programma van eisen tot een ontwerp.
- b) besluiten nemen over de aanbestedingsvorm, financieringsvorm, het toekomstige eigendom, de exploitatievorm en beheeraspecten.
- c) voor Herrijst starten we met een brede groep participanten met het opstellen van een Programma van Eisen en het selecteren van een architect.

Wat mag het project in totaliteit kosten?

In het zoeken naar de balans tussen ambities en financiële mogelijkheden is het budget uitgewerkt. Voor 2025 is de koers (voor met name fase I) duidelijk en is daarmee concreter een budget geraamd. Dit blijft een raming, tot het moment dat aanbesteding van werkzaamheden heeft plaatsgevonden. Voor huisvesting van de kinderopvang en andere (zorg)partners zijn er nu nog geen investeringsbedragen en bijbehorende lasten en baten opgenomen. Uitzonderingen hierop zijn de mfa's in Aagtekerke en Westkapelle. Uitgangspunt hierbij is kostprijs dekkende verhuur.

Voor de onderwijsinvesteringen en de nog uit te voeren projecten maatschappelijke voorzieningen op sportgebied en verenigingsgebouwen is er volgens de VNG richtlijnen een index op de bouwkosten toegepast van 12,72%. Het bruto investeringsniveau voor het hele project stijgt hierdoor van € 42 miljoen (begroting 2024) naar € 45,2 miljoen in de begroting 2025.

In de afgelopen jaren is er tot september 2024 ca. € 12,2 miljoen netto uitgegeven aan voorbereidingskosten, zwembad Serooskerke, Halve Maan Oostkapelle en mfa Aagtekerke. In de komende jaren volgt nog € 30,8 miljoen (netto).

De kapitaallasten van de investeringen dekken we uit de stelpost MV. In deze stelpost is na aftrek van de kapitaallasten voor de indexering en meerkosten Versluijsschool dan nog afgerond € 357.000 beschikbaar. Dit saldo is bestemd voor het opvangen van tegenvallers bij de realisatie, indexering van de projecten en voor het sparen voor de toekomst (zoals fase 2 en (tussentijds) vervangingsonderhoud bij nieuwbouwprojecten).

	Investering	rente en afschrijving	exploitatie- lasten	totaal
Investeringen sport, ontmoeten en herinrichten omgevingen	27.062	948	632	1.580
Gezondheidsfunctie	359	10	-20	-10
Investeringen scholen	14.794	369	-	369
Subtotaal	42.215	1.327	612	1.939
Vorbereidingskosten	3.000	110	-	110
Subtotaal	45.215	1.437	612	2.049
Subsidiekansen, fiscale maatregelen	-2.213	-85	-	-85
Totaal investeringen/lasten (A)	43.002	1.352	612	1.964
Totaal Dekkingsmiddelen (B)				2.332
Saldo (B-A)				368

Tabel: Investerings en dekking exploitatielasten (x € 1.000)

Stelposten Maatschappelijke voorzieningen

De stelposten Maatschappelijke voorzieningen en Onderwijshuisvesting zijn ramingen in de begroting om de kapitaal- en exploitatielasten van te realiseren maatschappelijke voorzieningen te dekken.

Hieronder de raming in de begroting 2025-2028 van de stelposten.

	2025	2026	2027	2028
Stelpost Maatschappelijke Voorzieningen	983	971	654	126
Stelpost onderwijshuisvesting	156	215	242	242
Totaal	1.140	1.186	896	368

Tabel: stand van stelposten (x € 1.000)

Toelichting kredieten Maatschappelijke voorzieningen begroting 2025

Voor de investeringskredieten van de gebouwen en overige voorzieningen leggen we een apart raadsvoorstel aan u voor. Te ontvangen subsidies brengen we nog in mindering op de opgenomen kredieten. Rapportage vindt plaats via de bestuursrapportage.

Reserve Maatschappelijke Voorzieningen

Voor de doelstelling e.d. van deze reserve verwijzen we naar de nota Reserves en Voorzieningen 2024.

Op basis van een voorlopige prognose ziet het verloop van de reserve er als volgt uit (deze wijken af van de cijfers in de staat van reserves):

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 01-01	4.357	5.959	5.548	5.921	6.297
Stortingen (incl. prognose)	2.462	1.140	1.186	896	368
Onttrekkingen (incl. prognose)	-860	-1.550	-813	-520	-
Stand per 31-12	5.959	5.548	5.921	6.297	6.664

Tabel: stand van reserve maatschappelijke voorzieningen (x € 1.000)

Deze reserve zetten we in voor incidentele uitgaven en eventuele tegenvallers in de 1e fase (kernen Aagtekerke, Oostkapelle, Serooskerke en Westkapelle) en voor investeringen in de 2e fase (overige kernen) van het project. Deze worden nader uitgewerkt na vaststelling streefbeeld.

Streefbeeld Maatschappelijk Vastgoed gemeente Veere

Inleiding

De gemeente Veere heeft een ruim aanbod aan maatschappelijke accommodaties. Deze accommodaties huisvesten en faciliteren activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn, sport en cultuur. Dit maatschappelijk vastgoed is hoofdzakelijk in eigendom van de gemeente. Dit zorgt voor verplichtingen, zowel financiële als maatschappelijke. Het is van belang vast te stellen of deze verplichtingen nog aansluiten bij de richting die de gemeente wil inslaan met haar maatschappelijk vastgoed voor de functies ontmoeten (dorpshuis) en bewegen/sport (binnen).

Doel

Om besluiten te kunnen nemen over het maatschappelijk vastgoed is hiervoor een richtingskader nodig: een Streefbeeld Maatschappelijk Vastgoed. Dit is een integraal samenhangende beschrijving van alle -bestaande en nieuwe- maatschappelijke accommodaties waarmee de gemeente haar beleidsdoelen en strategische doelen wil ondersteunen. Het dient als beleids- en uitvoeringskader waaraan de gemeente haar beslissingen kan staven. Deze beslissingen hangen samen met de Uitvoeringsagenda Maatschappelijk Vastgoed 2025 Fase II, de wijze waarop het gebruiks- en eigenaarsbeheer vorm krijgt én de Routekaart Maatschappelijk Vastgoed.

Status

In 2024 analyseren wij de bestaande situatie. Hierbij betrekken wij onder andere de exploitanten van de accommodaties, Welzijn Veere en de dorpsraden. Deze analyse levert een voorkeur voor het gewenste voorzieningenniveau op. Hierbij betrekken wij ook de gemeenteraad.

In 2025 doen we hiervoor

Het voornemen is om in de 1e helft van 2025 een concept streefbeeld per kern op te stellen.

Nieuwbouwprogrammering Veere 2023 - 2030

Voor 2025 staan er een aantal projecten op de planning waar wij actief uitvoering aan gaan geven. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt tussen actief grondbeleid, faciliterend grondbeleid en ontwikkeling gebiedsvisies.

Zoutelande

- Voormalige garage Vos Zoutelande (Hof 1933): De bouw start eind 2024. Naar verwachting worden de appartementen in 2025 opgeleverd.
- Gebiedsvisie Zoutelande: In 2025 starten we met het ontwikkelen van een gebiedsvisie voor de percelen waar Wet voorkeursrecht gemeenten op gevestigd is.

Westkapelle

- Wij hebben opdracht gegeven voor het ontwikkelen van een visie voor de kern Westkapelle. Samen met de dorpsraad stellen we de visie op. Naar verwachting is dit proces begin 2025 afgerond. Op basis van de visie zetten we in 2025 de volgende stappen met woningbouw voor Westkapelle. Concreet betekent dit het ontwikkelen van kanslocatie(s) en de herontwikkeling van locaties de Lichtboei en de Lichtstraal.

Vrouwenpolder

- Zoekweg: Het doel is om in 2025 versnelde woningbouw te realiseren op deze locatie aan de Zoekweg.
- Vrijkomende supermarkt: In 2025 gaan we de haalbaarheid onderzoeken voor de herontwikkeling van de vrijkomende plek voor woningbouw.

Veere

- Oranjeplein: In 2025 wordt de haalbaarheid van het project Oranjeplein onderzocht en neemt de gemeenteraad een beslissing op het vervolg.

Oostkapelle

- Voormalige Zionskerk Oostkapelle: Bestemmingsplan is vastgesteld. In 2025 wordt de rest van de procedure gevolgd. Naar verwachting start de bouw eind 2025/begin 2026.

Serooskerke

- Biezenweide – Serooskerke-Oost: In 2025 gaat de bouw van de 21 woningen van start.

Koudekerke

- Uitbreiding Koningshof II Koudekerke: Begin 2025 willen we het stedenbouwkundig kader voorleggen aan de gemeenteraad.
- Herinvulling Badhuisstraat, Koudekerke (voormalige Jumbo): Eind 2025 wordt het stedenbouwkundig plan voor de herinvulling van de voormalige supermarkt en bouwmarkt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Grijpskerke

- Afronding Nimmerdor I: Uitgeven van vier resterende bouwkvelds.
- Uitbreiding Nimmerdor II/III: De ontwikkelingen van de Noord West Route hangen nauw samen met de woningbouw in Grijpskerke. In 2025 starten we met het versneld realiseren van 15-20 woningen. De verdere ontwikkeling van het gehele plangebied verloopt gezamenlijk met de voortgang van de Noord West Route.

Gapinge

- Inbreiding Schotse hoek: Ontwikkeling van 6 huurwoningen op de voormalige schoollocatie en een gedeelte van het sportveld.

Domburg

- Brouwerijweg: Zeeuwland levert naar verwachting in 2025 drie sociale huurwoningen op.
- Zuidstraat: Fraanje levert naar verwachting in 2025 vier koopwoningen op.
- Traverse: Op de hoek Traverse / Bouwerijweg onderzoekt AM Zeeland de mogelijkheden voor herinvulling met woningbouw.

Aagtekerke

- Herinvulling gymzaal en speeltuin – Aagtekerke: We onderzoeken de mogelijkheden voor herinvulling van beide locaties. In 2025 starten we met de bouwvoor-bereidingen.

Prioriteiten

Omschrijving prioriteit	Eenmalig/ Structureel	Nieuw/ Bestaand	2025 Lasten	2025 Baten	2026 Lasten	2026 Baten	2027 Lasten	2027 Baten	2028 Lasten	2028 Baten
Indexering investeringen realisatie Maatschappelijke voorzieningen excl. scholen.	S	Bestaand			27.000	27.000	30.000	30.000		

Investeringen

Programma in begroting	Omschrijving investering	Nieuw/ bestaand	Investerings jaar	Investerings bedrag	Afschr. termijn in jaren	Totale lasten	Totale baten
Maatschappelijke voorzieningen	Prijsstijgingen project maatschappelijke voorzieningen op sportgebied en verenigingsgebouwen	Nieuw	2025	279.000	50	7.394	7.394
Maatschappelijke voorzieningen	Prijsstijgingen project maatschappelijke voorzieningen op sportgebied en verenigingsgebouwen	Nieuw	2025	505.000	25	23.483	23.483

